

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego

**TRÓJSTRONNA KOMISJA
DO SPRAW
SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH**

Informator 2008

Warszawa, 2009

Opracowano w Wydziale Dialogu Krajowego i Regionalnego
Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS

Łamanie i druk: ZWP MPiPS. Zam. 110/09.

Rozdział 4

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 19. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że dany organ związku pracodawców prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni do dostosowania działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczyna się na wniosek właściwego prokuratora wojewódzkiego.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę indywidualnie nakładaną na członków danego organu związku,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okażą się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku pracodawców z Krajowego Rejestru Sądowego. Od tego orzeczenia przysługuje apelacja.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1–3, stosuje się odpowiednio art. 13.

5. Związek skreślony prawomocnym orzeczeniem z Krajowego Rejestru Sądowego jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

6. Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 20. 1. Organizacje zrzeszające pracodawców na podstawie dotychczasowych przepisów mogą stać się, po dostosowaniu swych statutów do przepisów ustawy i po spełnieniu wymagań przewidzianych w ustawie, organizacjami pracodawców w rozumieniu art. 1 ust. 2 lub art. 2.

2. Do czasu powstania na podstawie przepisów ustawy ogólnokrajowej reprezentacji pracodawców, nie dłużej jednak niż do dnia 30 września 1991 r., prawa i interesy pracodawców polskich w stosunkach międzynarodowych reprezentuje Konfederacja Pracodawców Polskich.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
I. Prawne podstawy działania – kompetencje i zadania TK	9
II. Skład TK	15
III. Organizacja pracy TK	23
IV. Działalność TK	29
V. Prace zespołów problemowych TK	35
VI. Zadania i współpraca z TK wojewódzkich komisji dialogu społecznego	47
VII. Geneza i historia TK w latach 1994–2001	51
VIII. Współpraca polsko-ukraińska	61
IX. Badania oraz perspektywy dialogu społecznego i TK w ramach PO KL	63
Podsumowanie	67
ZAŁĄCZNIKI	69
1. Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego	71
2. Regulamin działania TK	87
3. Zakres prac zespołów problemowych TK	95
4. Kalendarium prac ustawowych TK	101
5. Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach	106
6. Ustawa o związkach zawodowych	113
7. Ustawa o organizacjach pracodawców	130

zm.), zwanej dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie praw i interesów związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

2. Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego są obowiązane zapewnić organizacjom pracodawców wykonywanie uprawnień, o których mowa w ust. 1, na równych prawach ze związkami zawodowymi.

Art. 16¹. 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców.

2. Organy władzy i administracji państwowej kierują dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych Unii Europejskiej, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii.

3. Dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji państwowej przekazują na odpowiedni adres elektroniczny, wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Art. 16². 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami organizacji pracodawców.

2. Wnioski dotyczące ustaw organizacja kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej, a wnioski dotyczące innych aktów prawnych – do organów uprawnionych do ich wydania.

3. Organ państwowy, do którego został skierowany wniosek, jest obowiązany, w terminie 30 dni, przedstawić organizacji pracodawców swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska – także jego uzasadnienie.

Art. 17. Związki pracodawców uczestniczą, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w prowadzeniu rokowań zbiorowych, w zawieraniu układów zbiorowych pracy oraz innych porozumień w zakresie objętym ich zadaniami statutowymi.

Art. 18. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki pracodawców oraz federacje i konfederacje służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między ich członków.

3. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Art. 11. 1. Związek pracodawców zawiadamia niezwłocznie sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek pracodawców i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. (skreślony).

Art. 12. 1. Sąd skreśla związek pracodawców z Krajowego Rejestru Sądowego, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 pracodawców przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku pracodawców.

3. (skreślony).

Art. 13. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związku pracodawców są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. (skreślony).

Art. 14. Przepisy art. 7-13 stosuje się odpowiednio do federacji i konfederacji wymienionych w art. 2, z tym że:

- 1) liczba założycieli tych organizacji nie może być mniejsza niż trzy,
- 2) (skreślony),
- 3) sąd skreśla organizacje z Krajowego Rejestru Sądowego, gdy liczba członków utrzymuje się poniżej trzech przez okres dłuższy niż trzy miesiące.

Rozdział 3

Uprawnienia organizacji pracodawców

Art. 15. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje mają prawo uchwalania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania zarządów oraz układania programów działania.

Art. 16. 1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080, z późn.

W dniu 18 grudnia 2007 r. Donald Tusk, Prezes Rady Ministrów powołał Waldemara Pawłaka, wicepremiera, ministra gospodarki na stanowisko Przewodniczącego Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

Osobą odpowiedzialną za kształtowanie dialogu społecznego w naszym rządzie będzie premier Waldemar Pawlak. Nie jest to łatwe zadanie, tym bardziej, że najpierw należy dokonać rewitalizacji dialogu społecznego, który w ostatnim czasie był mocno zaniedbany – powiedział premier Tusk.

Zdaniem wicepremiera i ministra gospodarki Waldemara Pawłaka bycie przewodniczącym Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych jest niezwykle odpowiedzialnym zadaniem. – Wiem, ile jest do zrobienia i jestem świadomy roli, jakiej się podejmuję. Zapewniam, że ministrowie tego rządu wiedzą, jak wielkie znaczenie w podejmowaniu decyzji kluczowych dla rozwoju kraju ma dialog społeczny. Będziemy przestrzegać jego zasad. Tego samego oczekujemy od was, partnerów społecznych rządu – powiedział wicepremier.

- Art. 6.** 1. Majątek związków pracodawców, ich federacji i konfederacji powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z własnej działalności i dochodów z majątków organizacji.
2. Składka na rzecz związków pracodawców, o których mowa w ust. 1, zaliczana jest w koszty uzyskania przychodu do wysokości określonej rozporządzeniem Rady Ministrów.

Rozdział 2

Tworzenie związków pracodawców

- Art. 7.** 1. Związek pracodawców powstaje z mocy uchwały o jego założeniu, podjętej na zgromadzeniu założycielskim przez co najmniej 10 pracodawców.
2. Decyzje dotyczące członkostwa pracodawcy będącego osobą prawną w organizacji pracodawców podejmuje organ upoważniony do składania oświadczeń woli w jej imieniu.
3. Zgromadzenie założycielskie, które podjęło uchwałę o założeniu związku pracodawców, uchwała statut i wybiera komitet założycielski w liczbie co najmniej 3 osób.

- Art. 8.** 1. Statut związku pracodawców powinien zawierać w szczególności:
- 1) nazwę związku, siedzibę oraz terytorialny zakres działania,
  - 2) organy związku, zakres ich uprawnień, tryb ich wyboru i odwołania oraz okres kadencji,
  - 3) podstawowe cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
  - 4) sposób nabywania i utraty członkostwa,
  - 5) prawa i obowiązki członków,
  - 6) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
  - 7) zasady dokonywania zmian statutu, rozwiązywania związku i przeznaczenie jego majątku w razie likwidacji,
  - 8) sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich.
2. Związki, które zamierzają tworzyć terenowe jednostki organizacyjne, określają w statucie strukturę organizacyjną i zasady tworzenia tych jednostek.

- Art. 9.** 1. Związek pracodawców podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.
2. Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc.

- Art. 10.** Związek pracodawców nabywa osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

Dz.U.91.55.235			
1996.04.05	zm.	Dz.U.96.34.148	art. 2
2001.01.01	zm.	Dz.U.97.121.769	art. 81
	zm.	Dz.U.00.60.700	art. 2
	zm.	Dz.U.00.107.1127	art. 3
2002.01.24	zm.	Dz.U.01.100.1080	art. 22
2004.11.23	zm.	Dz.U.04.240.2407	art. 4

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o organizacjach pracodawców.
(Dz.U. z dnia 26 czerwca 1991 r.)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Pracodawcy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów.

2. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest podmiot, o którym mowa w art. 3 Kodeksu pracy.

3. (skreślony).

Art. 2. Związki pracodawców mają prawo tworzenia federacji i konfederacji, jak też przystępowania do nich, a każdy związek, federacja i konfederacja ma prawo do przystępowania do międzynarodowych organizacji pracodawców.

Art. 3. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje są samorządne i niezależne w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji.

Art. 4. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje nie mogą podejmować działań zmierzających do ograniczenia praw pracowników do zrzeszania się w związki zawodowe oraz działań mających na celu sprawowanie kontroli nad związkami pracowników.

Art. 5. Podstawowym zadaniem związków pracodawców, ich federacji i konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów, w tym gospodarczych, zrzeszonych członków wobec związków zawodowych, organów władzy i administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Wprowadzenie

Najważniejszym celem prowadzenia dialogu społecznego jest zapewnienie warunków dla harmonijnego rozwoju gospodarczego i społecznego oraz uniknięcie potencjalnych konfliktów społecznych. W Preambule Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej umieszczono zapis, że dialog społeczny jest „(...) podstawowym prawem dla państwa”. W myśl art. 20 Konstytucji RP podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej stanowi społeczna gospodarka rynkowa, która opiera się na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych.

Dialog społeczny w Polsce prowadzony jest od lat 90. w formie zinstytucjonalizowanej. Wśród sformalizowanych ciał dialogu społecznego najważniejszą, o znaczeniu ogólnokrajowym rolę, z uwagi na swe kompetencje i zakres działania, pełni od 14-tu lat Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych (TK). Wynika to przede wszystkim z ustawowej regulacji jej funkcjonowania, polegającej na wykonywaniu przez Komisję uprawnień i kompetencji w ramach porządku prawno-ustrojowego, szerokiego zakresu przedmiotowego działania Komisji i jej zespołów problemowych oraz prawnej możliwości wnoszenia pod obrady spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, których rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego, prowadzenia dialogu społecznego na szczeblu centralnym (krajowym) z reprezentatywnymi organizacjami związkowymi i pracodawców.

2008 rok potwierdził status Komisji Trójstronnej jako najważniejszego forum dialogu społecznego w Polsce. Wyrazem uznania i docenienia tej roli TK było powierzenie przez Premiera Donalda Tuska obowiązków jej Przewodniczącego Wiceprezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Gospodarki – Waldemarowi Pawlakowi. Mianowanie Wicepremiera Przewodniczącym Komisji było również odpowiedzią na oczekiwania partnerów społecznych, aby Komisji Trójstronnej przywrócić należną jej rangę i miejsce poprzez odpowiednią reprezentację strony rządowej. Poza osobą Wicepremiera wśród członków Komisji są obecnie ministrowie: pracy i polityki społecznej, finansów, skarbu państwa i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz wiceministro-

wie z 8-miu resortów. Dzięki takiemu wzmocnionemu składowi, TK ma w praktyce możliwość bezpośredniego kontaktu z całym rządem.

Niniejsze opracowanie sporządzone piąty raz z kolei, zawiera najistotniejsze informacje na temat działalności Komisji w 2008 roku, fakty i dane statystyczne dotyczące Komisji od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.). W informacji ujęte zostały dane na temat prac Prezydium, Zespołów problemowych i posiedzeń plenarnych TK. Informator zawiera także wiadomości na temat współpracy polsko-ukraińskiej w obszarze dialogu w 2008 roku oraz dane nt. Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Uzupełnieniem dokumentacji są załączniki: 3 ustawy: o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, o związkach zawodowych, o organizacjach pracodawców, regulamin działania TK, zakres prac Zespołów i kalendarium prac ustawowych TK oraz informacja o organizacjach partnerów społecznych, będących członkami TK, i innych biorących udział w jej pracach.

Opracowanie służyć ma zarówno bezpośrednim uczestnikom dialogu społecznego w Polsce, jak i zainteresowanym obserwatorom reprezentującym świat nauki, mediów czy administracji.

Art. 48. 1. Traci moc ustawa z dnia 8 października 1982 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 1985 r. Nr 54, poz. 277, z 1988 r. Nr 11, poz. 84, z 1989 r. Nr 20, poz. 105 i z 1990 r. Nr 30, poz. 179).

2. Do czasu wydania rozporządzenia Rady Ministrów, o którym mowa w art. 39 ust. 5 niniejszej ustawy, pozostają w mocy przepisy wydane na podstawie art. 58 ustawy wymienionej w ust. 1.

Art. 49. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

rozumienia Związków Zawodowych, podziałowi pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych podlegają nakłady na nieruchomości poczynione przez Zrzeszenie Związków Zawodowych i zwrócone przez właściciela nieruchomości.

2. Czynności prawne przekraczające zakres zwykłego zarządu majątkiem, którego dotyczy ust. 1, są nieważne, a dokonane w drodze tych czynności przeniesienia praw do składników majątkowych są bezskuteczne, korzyści zaś uzyskane przez osoby trzecie w wyniku tych czynności podlegają zwrotowi na rzecz uszczuplonego majątku, o jakim mowa w tym przepisie.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej, w terminie do dnia 31 sierpnia 1997 r., w oparciu o inwentaryzację nieruchomości, o których mowa w ust. 1, określi w drodze rozporządzenia wykazy nieruchomości, które od dnia wejścia w życie rozporządzenia stanowiąc będą wyłączną własność albo przedmiot użytkowania wieczystego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” lub Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych; wykazy te stanowiąc będą podstawę do ujawnienia praw w księgach wieczystych.

3a. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 1a i 3, wolne jest od opłat sądowych.

4. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, określi ponadto szczegółowe zasady i tryb:

- 1) przeniesienia praw do nieruchomości podlegających podziałowi, o którym mowa w ust. 1,
- 2) rozliczeń związanych z tym podziałem, jeżeli wartość poszczególnych nieruchomości nie pozwoli na równy ich podział.

5. Inwentaryzację, o której mowa w ust. 3, przeprowadzi komisja powołana przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej.

6. Minister Pracy i Polityki Socjalnej dokona, w drodze decyzji, rozliczeń, o których mowa w ust. 4 pkt 2.

7. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3 i 4, Minister Pracy i Polityki Socjalnej wyda po zasięgnięciu, w trybie określonym w art. 19 ust. 2, opinii Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” i Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych.

Art. 46. Rejestracja organizacji związkowych dokonana przed dniem wejścia w życie ustawy zachowuje moc prawną.

Art. 47. Pracownikom pełniącym z wyboru funkcje w zarządzie zakładowej organizacji związkowej, korzystającym w dniu wejścia w życie ustawy ze zwolnienia od pracy na podstawie dotychczasowych przepisów, przysługuje prawo do dalszego korzystania ze zwolnienia od pracy na warunkach określonych tymi przepisami, nie dłużej jednak niż do dnia 30 czerwca 1993 r.

I. Prawne podstawy działania – kompetencje i zadania TK

Umocowanie prawne Trójstronnej Komisji nadała ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego, opublikowana w Dzienniku Ustaw Nr 100, poz. 1080 z dnia 18 września 2001 r. z późn. zm., (*Załącznik nr 1*), która określa skład, organizację, kompetencje i zadania Trójstronnej Komisji. Zgodnie z ustawą Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego.

Szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium oraz stałych i doraźnych zespołów problemowych, a także uprawnienia i obowiązki członków Komisji i członków zespołów, związanych z udziałem w ich pracach, określa regulamin Komisji.

W dniu 6 marca 2002 r. (na podstawie art. 13 ustawy o TK) Komisja Trójstronna przyjęła Uchwałę Nr 2 w sprawie regulaminu Komisji (*Załącznik nr 2*). Zapisy regulaminu zostały uzupełnione uchwałą nr 6 Komisji z 26 czerwca 2002 r., uchwałą nr 13 z dnia 13 grudnia 2002 r. oraz uchwałą nr 15 z 20 lutego 2003 r.

Do kompetencji Komisji należy:

1. Prowadzenie dialogu społecznego w sprawach wynagrodzeń i świadczeń społecznych oraz w innych sprawach społecznych lub gospodarczych.
2. Rozpatrywanie sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym wniesionych pod obrady Komisji przez jedną ze stron, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.
3. Zawieranie wspólnych porozumień, których przedmiotem są wzajemne zobowiązania stron służące godzeniu interesów pracowników, praco-

dawców i dobra publicznego oraz osiągnięciu i zachowaniu pokoju społecznego.

4. Udział w pracach nad projektem ustawy budżetowej – poprzez możliwość opiniowania przez stronę pracowników i stronę pracodawców w Komisji – wybranych wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu budżetu państwa, a następnie założeń i projektu budżetu państwa na kolejny rok oraz poprzez możliwość przedstawienia propozycji wzrostu w następnym roku: wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
5. Realizacja zadań określonych w sześciu ustawach:
  - ustawa z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.);
    - ustalanie maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia u przedsiębiorców oraz orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych kwartałach roku w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z roku poprzedniego,
    - dokonywanie kwartalnych ocen kształtowania się przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców,
    - na podstawie przeprowadzonych ocen i uzyskanych informacji możliwość: zwrócenia się do właścicieli i organów założycielskich przedsiębiorstw z wnioskiem o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie; wystąpienia do pracodawców i organizacji związkowych o zdyscyplinowanie polityki płacowej, wystąpienia do właściciela lub organu założycielskiego o przeprowadzenie kontroli gospodarki finansowej przedsiębiorcy.
  - ustawa z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.);
    - uzgadnianie wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny.

Rozdział 7

Zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 40. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 178 oraz z 1990 r. Nr 30, poz. 179, Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 319 i Nr 78, poz. 462) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 41. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 16, poz. 134, z 1972 r. Nr 53, poz. 341 i 342, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 i Nr 47, poz. 282, z 1979 r. Nr 15, poz. 97, z 1983 r. Nr 16, poz. 78, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 34, poz. 178 i Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 4, poz. 19) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. 1. Żołnierzom zawodowym nie przysługuje prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych. Obowiązkiem Państwa jest zagwarantowanie żołnierzowi zawodowemu godziwych warunków służby i uposażenia.

2. Z chwilą powołania do zawodowej służby wojskowej ustaje dotychczasowe członkostwo w związkach zawodowych.”

Art. 42. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. Nr 31, poz. 214, z 1984 r. Nr 35, poz. 187, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 4, poz. 24 i Nr 34, poz. 178 i 182 oraz z 1990 r. Nr 20, poz. 121 i Nr 51, poz. 300) wprowadza się następujące zmiany: (zmiany pominięte).

Art. 43. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1990 r. Nr 23, poz. 138, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306 i Nr 89, poz. 517) dział VI skreśla się.

Art. 44. W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 1991 r. Nr 25, poz. 103) rozdział 7 skreśla się.

Art. 45. 1. Nieruchomości Zrzeszenia Związków Zawodowych wraz z ich wyposażeniem, przekazane na zasadach i w trybie określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 48 ust. 1 niniejszej ustawy, podlegają podziałowi, w równych częściach, pomiędzy Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

1a. Jeżeli nieruchomość, o której mowa w ust. 1, w dniu podziału nie stanowi własności lub nie jest przedmiotem użytkowania wieczystego Ogólnopolskiego Po-

Art. 36. 1. Sąd rejestrowy w razie stwierdzenia, że organ związku zawodowego prowadzi działalność sprzeczną z ustawą, wyznacza termin co najmniej 14 dni na dostosowanie działalności tego organu do obowiązującego prawa. Postępowanie wszczyna się na wniosek właściwego prokuratora *wojewódzkiego*.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu przewidzianego w ust. 1, sąd rejestrowy może:

- 1) orzec grzywnę wobec poszczególnych członków organu związkowego w wysokości określonej w art. 163 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego,
- 2) wyznaczyć władzom związku termin przeprowadzenia nowych wyborów do organu związku wymienionego w ust. 1, pod rygorem zawieszenia działalności tego organu.

3. Jeżeli środki określone w ust. 2 okażą się bezskuteczne, sąd rejestrowy, na wniosek Ministra Sprawiedliwości, orzeka o skreśleniu związku zawodowego z rejestru. Od tego orzeczenia przysługuje apelacja.

4. Do spraw, o których mowa w ust. 1–3, stosuje się odpowiednio art. 18.

5. Związek zawodowy skreślony prawomocnym orzeczeniem z rejestru w myśl ust. 3 jest obowiązany niezwłocznie zaprzestać swej działalności, a w terminie najpóźniej trzech miesięcy od uprawomocnienia się tego orzeczenia dokonać swojej likwidacji w sposób przewidziany w statucie.

Rozdział 6

Przepisy szczególne

Art. 37. Spory między związkami zawodowymi a pracodawcami i ich organizacjami dotyczące interesów pracowniczych rozwiązywane są na zasadach określonych w odrębnej ustawie.

Art. 38. Przepisy ustawy dotyczące związków zawodowych stosuje się odpowiednio do organizacji związkowych, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2, z wyłączeniem przepisu art. 12 ust. 1 w części dotyczącej liczby założycieli związku, a w części dotyczącej liczby członków związku przepisu art. 17 ust. 1 pkt 3.

Art. 39. 1. W zakładach pracy mogą być tworzone pracownicze kasy zapomogowo-pożyczkowe, których członkami mogą być pracownicy, emeryci i renciści bez względu na przynależność związkową. Nadzór społeczny nad tymi kasami sprawują związki zawodowe.

2.–4. (utraciły moc).

5. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady organizowania i działania kas, o których mowa w ust. 1, obowiązki zakładów pracy w tym zakresie.

- ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2002 r. Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na rok następny.

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
  - Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych,
  - jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kryteriów dochodowych,
  - kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W roku, w którym przeprowadza się weryfikację kryteriów dochodowych Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych po przekazaniu przez Radę Ministrów propozycji kwot kryteriów dochodowych oraz innych informacji wskazanych w ustawie uzgadnia kryteria dochodowe.

- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.);
  - uzgadnianie zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na rok następny.

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.);
  - uzgadnianie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych.

Prace ustawowe Komisji odbywają się według ściśle określonych harmonogramów dla poszczególnych aktów prawnych i są prowadzone w trybie konsultacji bądź negocjacji.

6. Komisja może przekazać sprawę o zasięgu wojewódzkim – wojewódzkiej komisji dialogu społecznego w przypadku gdy sprawa, oprócz lokalnego charakteru, będzie dotyczyć dialogu społecznego w zakresie wynagrodzeń i świadczeń społecznych, innych spraw społecznych i gospodarczych. Ponadto może zostać również przekazana sprawa o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym wniesiona przez jedną ze stron Trójstronnej Komisji, o ile Komisja uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.

Ustawa o Trójstronnej Komisji przewiduje również uprawnienia dla każdej ze stron Komisji:

- prawo wniesienia pod obrady Komisji spraw o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego – szczegółowe procedury określa § 20 Regulaminu Komisji,
- możliwość zajęcia, również wspólnie z inną stroną Komisji, stanowiska w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej,
- możliwość wezwania innej strony Komisji do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

Ponadto strona pracowników i strona pracodawców Komisji mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy, obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w reprezentowanych w Komisji organizacjach, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

Ustawa o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych... przewiduje również możliwość tworzenia wojewódzkich komisji dialogu społecznego (wkds) – instytucji dialogu regionalnego, nie podlegających TK, ale z nią współpracujących.

4. Sposób i tryb ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, określa każdy pracodawca, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, w zakresie dotyczącym kosztów związanych z zatrudnianiem tego pracownika lub tych pracowników.

Art. 34². 1. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej, która w co najmniej jednym zakładzie pracy objętym jej działaniem zrzesza pracowników w liczbie wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, może wskazać pracowników podlegających ochronie przewidzianej w art. 32 ust. 1:

- 1) w liczbie ustalonej zgodnie z art. 32 ust. 3 albo 4 lub
- 2) w liczbie ustalonej zgodnie z art. 32 ust. 3 albo 4 w jednym zakładzie pracy wskazanym przez tę organizację spośród zakładów pracy objętych jej działaniem, w którym ta organizacja zrzesza pracowników w liczbie wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, powiększonej o liczbę pozostałych zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, w których jest zatrudnionych co najmniej 10 pracowników będących jej członkami.

2. W przypadku gdy międzyzakładowa organizacja związkowa w żadnym zakładzie pracy z objętych jej działaniem nie zrzesza liczby pracowników wymaganej do uzyskania statusu organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, liczba pracowników podlegających ochronie przewidzianej w art. 32 ust. 1 nie może być większa od liczby zakładów pracy objętych działaniem tej organizacji, które zatrudniają co najmniej 10 pracowników będących jej członkami.

Rozdział 5

Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy

Art. 35. 1. Kto w związku z zajmowanym stanowiskiem lub pełnioną funkcją:

- 1) przeszkadza w utworzeniu zgodnie z prawem organizacji związkowej,
- 2) utrudnia wykonywanie działalności związkowej prowadzonej zgodnie z przepisami ustawy,
- 3) dyskryminuje pracownika z powodu przynależności do związku zawodowego, pozostawiania poza związkiem zawodowym lub wykonywania funkcji związkowej,
- 4) nie dopełnia obowiązków określonych w art. 26¹, 33¹ i 34¹ – podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. (utracił moc).

3. Odpowiedzialność za kierowanie nielegalnym strajkiem określa ustawa o rozwiązywaniu sporów zbiorowych.

pienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 2, przysługuje pracodawcy lub każdej z organizacji związkowych, której postanowienia te dotyczą.

4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu z zakresu prawa pracy.

Art. 33¹. 1. Pracodawca, na pisemny wniosek zakładowej organizacji związkowej i za pisemną zgodą pracownika, jest obowiązany pobierać z wynagrodzenia pracownika składkę związkową w zadeklarowanej przez niego wysokości.

2. Pracodawca jest obowiązany niezwłocznie przekazywać kwoty pobranych składek związkowych na rachunek bankowy wskazany przez zakładową organizację związkową.

Art. 34. 1. Przepisy art. 25¹–33¹ stosuje się do międzyzakładowej organizacji związkowej obejmującej swoim działaniem pracodawcę, z zastrzeżeniem ust. 2 oraz art. 34¹ i 34².

2. Przy ustalaniu liczby członków, o której mowa w art. 25¹ ust. 1, oraz prawa do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy, o którym mowa w art. 31 ust. 1, uwzględnia się liczbę członków międzyzakładowej organizacji związkowej zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji.

Art. 34¹. 1. Pracodawcy objęci działaniem międzyzakładowej organizacji związkowej ponoszą koszty, w tym koszty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne, związane z zatrudnianiem pracownika zwolnionego:

- 1) z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie międzyzakładowej organizacji związkowej – na podstawie art. 31 ust. 1 w związku z art. 34. ust. 2,
- 2) od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia – na podstawie art. 31 ust. 3,

odpowiednio do udziału liczby członków tej organizacji zatrudnionych u danego pracodawcy w łącznej liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

2. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia pracodawcy, który zwolni pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, informacje o liczbie członków tej organizacji zatrudnionych u wszystkich pracodawców objętych działaniem tej organizacji oraz u każdego z tych pracodawców – w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, według stanu na ostatni dzień miesiąca.

3. Zarząd międzyzakładowej organizacji związkowej przedstawia informacje, o których mowa w ust. 2, w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zwolnienie pracownika lub pracowników z obowiązku świadczenia pracy lub od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia.

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych... wprowadziła od dnia 1 lipca 2002 r. zmiany w przepisach ustaw ustanawiających inne ciała dialogu społecznego. Zmiany te dotyczyły:

1. Rady Ochrony Pracy – powołanej ustawą z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy;
2. Naczelnej Rady Zatrudnienia, wojewódzkich rad zatrudnienia, powiatowych rad zatrudnienia – powołanych ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu;
3. Rady Statystyki – powołanej ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej;
4. Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – powołanej ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;
5. Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Rady Nadzorczej Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – powołanych ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
6. Rady Narodowego Funduszu Zdrowia – powołanej ustawą z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

W każdej z ww. Rad członkami są przedstawiciele organizacji pracodawców i związków zawodowych reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o TK.

W latach 2003–2004 do kompetencji Komisji, zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.), należało uzgadnianie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na dany rok. Kompetencja ta zniesiona została nowelą ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 lipca 2004 r. Obecnie, zgodnie z znowelizowaną ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przedmiotem negocjacji w ramach Komisji jest zwiększenie wskaźnika waloryzacji rent i emerytur z FUS.

- 4) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 40 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 301 do 500 tych członków,
- 5) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 50 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale powyżej 500 tych członków.

5. Osobami stanowiącymi kadrę kierowniczą w zakładzie pracy, o których mowa w ust. 3, są kierujący jednoosobowo zakładem pracy i ich zastępcy albo wchodzący w skład kolegiального organu zarządzającego zakładem pracy, a także inne osoby wyznaczone do dokonywania za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy.

6. Ochrona przewidziana w ust. 1, w zakładowej organizacji związkowej innej niż wymieniona w ust. 3 i 4, przysługuje jednemu pracownikowi imiennie wskazanemu uchwałą zarządu tej organizacji.

7. Ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje, przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia komitetu założycielskiego zakładowej organizacji związkowej, nie więcej niż trzem pracownikom imiennie wskazanym uchwałą komitetu założycielskiego.

8. W przypadku gdy właściwy organ nie dokona wskazania, o którym mowa w ust. 3, 4, 6 albo 7, ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje – w okresie do dokonania wskazania – odpowiednio przewodniczącemu zakładowej organizacji związkowej bądź przewodniczącemu komitetu założycielskiego.

9. Ochrona przewidziana w ust. 1 przysługuje pracownikowi pełniącemu z wyboru funkcję związkową poza zakładową organizacją związkową, korzystającemu u pracodawcy z urlopu bezpłatnego lub ze zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy. Ochrona przysługuje w okresie tego urlopu lub zwolnienia oraz przez rok po upływie tego okresu. Zgodę, o której mowa w ust. 1, wyraża właściwy statutowo organ organizacji związkowej, w której pracownik pełni albo pełnił tę funkcję.

10. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb:

- 1) powiadamiania przez pracodawcę zarządu zakładowej organizacji związkowej o liczbie osób stanowiących kadrę kierowniczą w zakładzie pracy, o której mowa w ust. 5,
- 2) wskazywania przez zarząd oraz komitet założycielski zakładowej organizacji związkowej pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, a także dokonywania zmian w takim wskazaniu.

Art. 33. 1. Pracodawca, na warunkach określonych w umowie, jest obowiązany udostępnić zakładowej organizacji związkowej pomieszczenia i urządzenia techniczne niezbędne do wykonywania działalności związkowej w zakładzie pracy.

2. Zakładowej organizacji związkowej oraz pracodawcy przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem wynikającym z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, o której mowa w ust. 1.

3. Jeżeli warunki udostępniania organizacji związkowej pomieszczeń i urządzeń technicznych określają postanowienia układu zbiorowego pracy, prawo wystą-

- 5) kolejnemu pracownikowi za każdy rozpoczęty nowy tysiąc, gdy zakładowa organizacja związkowa liczy ponad 2000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 6) w niepełnym wymiarze godzin i wtedy może ono być udzielane większej liczbie pracowników, zgodnie z zasadami zawartymi w punktach poprzedzających.

2. W zależności od wniosku zarządu zakładowej organizacji związkowej zwolnienia od pracy, o których mowa w ust. 1, udzielane są z zachowaniem prawa do wynagrodzenia lub bezpłatnie. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania zwolnień od pracy oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi w czasie tych zwolnień.

3. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.

Art. 32. 1. Pracodawca bez zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej nie może:

- 1) wypowiedzieć ani rozwiązać stosunku pracy z imiennie wskazanym uchwałą zarządu jego członkiem lub z innym pracownikiem będącym członkiem danej zakładowej organizacji związkowej, upoważnionym do reprezentowania tej organizacji wobec pracodawcy albo organu lub osoby dokonującej za pracodawcę czynności w sprawach z zakresu prawa pracy,
- 2) zmienić jednostronnie warunków pracy lub płacy na niekorzyść pracownika, o którym mowa w pkt 1

– z wyjątkiem gdy dopuszczają to odrębne przepisy.

2. Ochrona, o której mowa w ust. 1, przysługuje przez okres określony uchwałą zarządu, a po jego upływie – dodatkowo przez czas odpowiadający połowie okresu określonego uchwałą, nie dłużej jednak niż rok po jego upływie.

3. Zarząd zakładowej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy, wskazuje pracodawcy pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, w liczbie nie większej niż liczba osób stanowiących kadrę kierowniczą w zakładzie pracy albo liczba pracowników ustalona zgodnie z ust. 4.

4. Zarząd zakładowej organizacji związkowej, o której mowa w ust. 3, zrzeszającej do 20 członków ma prawo wskazać pracodawcy 2 pracowników podlegających ochronie przewidzianej w ust. 1, a w przypadku organizacji zrzeszającej więcej niż 20 członków będących pracownikami ma prawo wskazać, jako podlegających tej ochronie, 2 pracowników oraz dodatkowo:

- 1) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 10 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 21 do 50 tych członków,
- 2) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 20 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 51 do 150 tych członków,
- 3) po jednym pracowniku na każde rozpoczęte 30 członków tej organizacji będących pracownikami, w przedziale od 151 do 300 tych członków,

II. Skład TK

W skład Trójstronnej Komisji wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

Stronę rządową w Komisji reprezentują przedstawiciele Rady Ministrów wskazani przez Prezesa Rady Ministrów. Obecnie do składu Komisji zostali powołani przedstawiciele: Ministerstwa Gospodarki (obecnie Wicepremier, Minister Gospodarki jest jednocześnie Przewodniczącym Komisji), Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Skarbu Państwa, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Stronę pracowników w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się: ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

1. zrzeszają (z zastrzeżeniem pkt 3) więcej niż 300.000 członków będących pracownikami;
2. działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej;
3. przy ustalaniu kryterium liczebności, (o którym mowa w pkt 1) uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Organizacja związkowa, ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową, przy ustalaniu liczby pracowników nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub – w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności – były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego uznała z mocy prawa za reprezentatywne – po stronie pracowników – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Przedstawiciele FZZ zostali powołani do składu Trójstronnej Komisji 7 marca 2003 r., w wyniku orzeczenia sądu stwierdzającego jego reprezentatywność.

Stronę pracodawców w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców. Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które spełniają łącznie następujące kryteria:

1. zrzeszają pracodawców zatrudniających (z zastrzeżeniem pkt 4) więcej niż 300.000 pracowników;
2. mają zasięg ogólnokrajowy;
3. działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD);
4. przy ustalaniu kryterium liczebności, (o którym mowa w pkt 1) uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 pracowników zatrudnionych przez pracodawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności. Organizacja pracodawców, ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację pracodawców, przy ustalaniu liczby pracowników nie uwzględnia pracowników zatrudnionych przez tych spośród zrzeszonych pracodawców, którzy są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności byli zrzeszeni w reprezentatywnej organizacji pracodawców mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

Pierwotnie ustawa za reprezentatywne organizacje pracodawców uznała: Konfederację Pracodawców Polskich, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych i Związek Rzemiosła Polskiego.

Ustawowe kryteria reprezentatywności spełnił Business Centre Club – Związek Pracodawców. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Warszawie uznano go za organizację reprezentatywną i z dniem 17 czerwca 2002 r. przedstawiciele tej organizacji zostali powołani do składu Trójstronnej Komisji.

wadzenie badań wbrew stanowisku inspektora pracy zwalnia pracodawcę z obowiązku pokrycia kosztów tych badań.

Art. 30. 1. W zakładzie pracy, w którym działa więcej niż jedna organizacja związkowa, każda z nich broni praw i reprezentuje interesy swych członków.

2. Pracownik niezrzeszony w związku zawodowym ma prawo do obrony swoich praw na zasadach dotyczących pracowników będących członkami związku, jeżeli wybrana przez niego zakładowa organizacja związkowa wyrazi zgodę na obronę jego praw pracowniczych.

2¹. W indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, w których przepisy prawa pracy zobowiązują pracodawcę do współdziałania z zakładową organizacją związkową, pracodawca jest obowiązany zwrócić się do tej organizacji o informację o pracownikach korzystających z jej obrony, zgodnie z przepisami ust. 1 i 2. Nieudzielenie tej informacji w ciągu 5 dni zwalnia pracodawcę od obowiązku współdziałania z zakładową organizacją związkową w sprawach dotyczących tych pracowników.

3. W sprawach dotyczących zbiorowych praw i interesów pracowników organizacje związkowe mogą tworzyć wspólną reprezentację związkową.

4. W sprawach wymagających zawarcia porozumienia lub uzgodnienia stanowiska z organizacjami związkowymi, organizacje te przedstawiają wspólnie uzgodnione stanowisko. Sposób ustalania i przedstawiania tego stanowiska przez każdorazowo wyłanianą do tych spraw wspólną reprezentację związkową określa porozumienie zawarte przez organizacje związkowe.

5. Jeżeli w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania, regulaminów nagród i premiovania, regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, planu urlopów lub regulaminu pracy, a także okresów rozliczeniowych, o których mowa w art. 129 § 2 i art. 135 § 2 i 3 Kodeksu pracy, oraz wykazu prac, o którym mowa w art. 151⁷ § 4 Kodeksu pracy, organizacje związkowe albo organizacje związkowe reprezentatywne w rozumieniu art. 241^{25a} Kodeksu pracy nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, decyzje w tych sprawach podejmuje pracodawca, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych.

6. (skreślony).

Art. 31. 1. Prawo do zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy na okres kadencji w zarządzie zakładowej organizacji związkowej przysługuje:

- 1) częściowo jednemu pracownikowi w miesięcznym wymiarze godzin równym liczbie członków zatrudnionych w zakładzie pracy, gdy ich liczba jest mniejsza od 150,
- 2) jednemu pracownikowi, gdy związek liczy od 150 do 500 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 3) dwóm pracownikom, gdy związek liczy od 501 do 1000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,
- 4) trzem pracownikom, gdy związek liczy od 1001 do 2000 członków zatrudnionych w zakładzie pracy,

4. W razie niezawarcia porozumienia w terminie, o którym mowa w ust. 3, z powodu niemożności uzgodnienia przez strony jego treści, pracodawca samodzielnie podejmuje działania w sprawach dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, uwzględniając ustalenia dokonane z zakładowymi organizacjami związkowymi w toku negocjacji nad zawarciem porozumienia.

5. Przepisy ust. 3 i 4 nie mają zastosowania, gdy tryb dokonania działań dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, jakie zamierza podjąć pracodawca, określają odrębne przepisy.

Art. 27. 1. Ustalanie zasad wykorzystania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w tym podział środków z tego funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności, ustala pracodawca w regulaminie uzgodnionym z zakładową organizacją związkową.

2. Przyznawanie pracownikom świadczeń z funduszu, o którym mowa w ust. 1, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową.

3. Regulaminy nagród i premiowania są ustalane i zmieniane w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową; dotyczy to również zasad podziału środków na wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych w państwowej jednostce sfery budżetowej.

4. (skreślony).

Art. 28. Pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie związku zawodowego informacji niezbędnych do prowadzenia działalności związkowej, w szczególności informacji dotyczących warunków pracy i zasad wynagradzania.

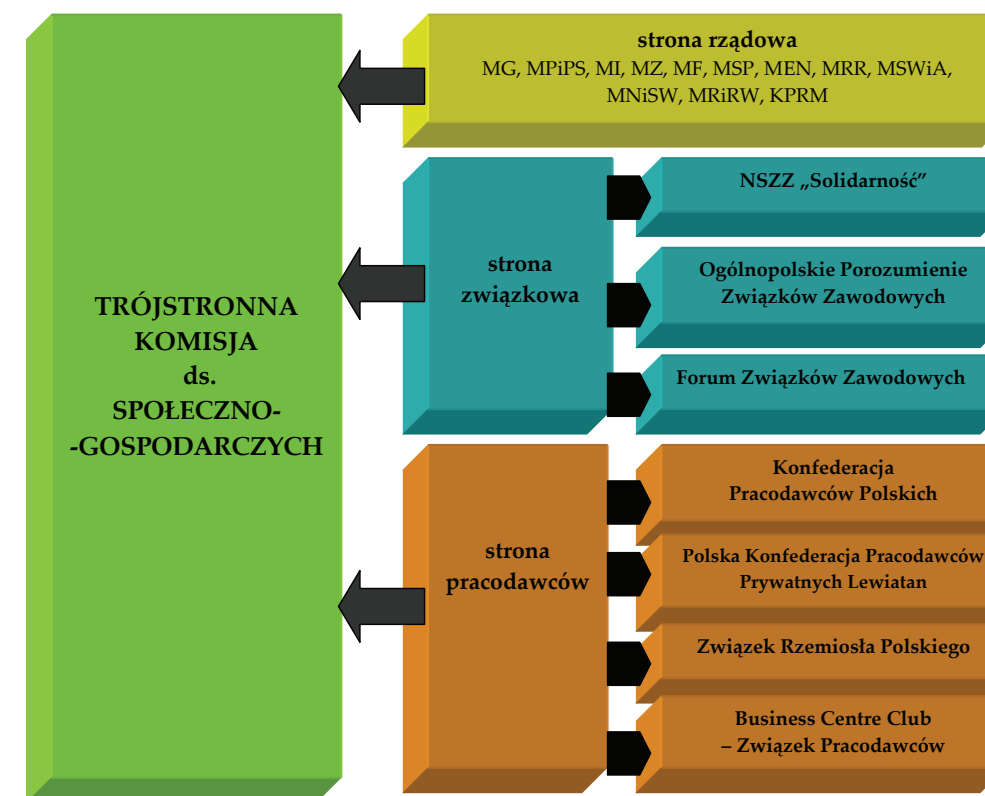
Art. 29. 1. W razie uzasadnionego podejrzenia, że w zakładzie pracy występuje zagrożenie dla życia lub zdrowia pracowników, zakładowa organizacja związkowa może wystąpić do pracodawcy z wnioskiem o przeprowadzenie odpowiednich badań, zawiadamiając o tym równocześnie właściwego okręgowego inspektora pracy. Pracodawca jest obowiązany w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku zawiadomić zakładową organizację związkową o swoim stanowisku. W razie przeprowadzenia badań, pracodawca udostępnia ich wyniki zakładowej organizacji związkowej wraz z informacją o sposobie i terminie usunięcia stwierdzonego zagrożenia.

2. Zawiadomienie zakładowej organizacji związkowej o odrzuceniu wniosku, o którym mowa w ust. 1, lub niezajęcie przez pracodawcę stanowiska wobec tego wniosku w terminie 14 dni od dnia jego złożenia upoważnia zakładową organizację związkową do przeprowadzenia niezbędnych badań na koszt pracodawcy. O zamiarze podjęcia badań, ich zakresie oraz przewidywanych kosztach zakładowa organizacja związkowa zawiadamia pracodawcę na piśmie z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem.

3. Pracodawca może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2, zwrócić się do właściwego okręgowego inspektora pracy o ustalenie celowości zamierzonych badań lub ich niezbędnego zakresu. Przepro-

Wnioski organizacji związkowych oraz organizacji pracodawców o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Schemat strukturalny Komisji

Ustawa zakłada, że z wnioskami o stwierdzenie reprezentatywności, organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia. Z upływem 4 lat od uprawomocnienia się orzeczenia o stwierdzeniu reprezentatywności, organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu ustawy, chyba że udokumentuje Prezydium Komisji złożenie wniosku o ponowne

stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu o ponownym stwierdzeniu reprezentatywności.

Oprócz reprezentantów strony rządowej i partnerów społecznych w pracach Komisji uczestniczą, z głosem doradczym, przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, jak również przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego (także z głosem doradczym), w zakresie dotyczącym wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny, delegowani przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W 2008 r., zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o TK do prac Trójstronnej Komisji został doproszony, z głosem doradczym, przedstawiciel organizacji pozarządowych, reprezentujący Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Należy dodać, że każda z trzech stron Komisji może zapraszać do udziału w jej pracach (z głosem doradczym) przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych oraz odpowiednio: strona rządowa – przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, strona pracowników – przedstawiciele związków zawodowych i organizacji związkowych nie spełniających kryteriów reprezentatywności oraz strona pracodawców – przedstawiciele organizacji pracodawców nie spełniających kryteriów reprezentatywności. Z prawa takiego skorzystała, między innymi, strona rządowa zapraszając do udziału w pracach Komisji z głosem doradczym: Krajową Radę Spółdzielczą, Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych, Federację Konsumentów i Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Bezrobotnych, poszerzając w ten sposób grono organizacji i instytucji dialogu obywatelskiego.

Od 2008 r., za zgodą członków Prezydium Trójstronnej Komisji, na zasadzie obserwatora zapraszany jest na posiedzenia plenarne Komisji przedstawiciel Prezydenta RP.

Osoby powołane do składu Komisji albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Komisji.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy o TK, do pierwszego składu Komisji Prezes Rady Ministrów powołał po pięciu przedstawicieli każdej organizacji związkowej i organizacji pracodawców.

W dniu 15 lipca 2002 r. Trójstronna Komisja przyjęła uchwałę w sprawie liczby przedstawicieli reprezentatywnych organizacji związkowych i reprezentatywnych organizacji pracodawców w składzie Komisji. Uzgod-

Art. 25¹. 1. Uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują organizacji zrzeszającej co najmniej 10 członków będących:

- 1) pracownikami lub osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą u pracodawcy objętego działaniem tej organizacji albo
- 2) funkcjonariuszami, o których mowa w art. 2 ust. 6, pełniącymi służbę w jednostce objętej działaniem tej organizacji.

2. Organizacja, o której mowa w ust. 1, przedstawia co kwartał – według stanu na ostatni dzień kwartału – w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po tym kwartale, pracodawcy albo dowódcy jednostki, o której mowa w ust. 1 pkt 2, informację o łącznej liczbie członków tej organizacji, w tym o liczbie członków, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 4

Zakładowa organizacja związkowa

Art. 26. Do zakresu działania zakładowej organizacji związkowej należy w szczególności:

- 1) zajmowanie stanowiska w indywidualnych sprawach pracowniczych w zakresie unormowanym w przepisach prawa pracy,
- 2) zajmowanie stanowiska wobec pracodawcy i organu samorządu załogi w sprawach dotyczących zbiorowych interesów i praw pracowników,
- 3) sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem w zakładzie pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) kierowanie działalnością społecznej inspekcji pracy i współdziałanie z państwową inspekcją pracy,
- 5) zajmowanie się warunkami życia emerytów i rencistów.

Art. 26¹. 1. W razie przejścia zakładu pracy lub jego części na nowego pracodawcę, dotychczasowy i nowy pracodawca są obowiązani do poinformowania na piśmie działających u każdego z nich zakładowych organizacji związkowych o przewidywanym terminie tego przejścia, jego przyczynach, prawnych, ekonomicznych oraz socjalnych skutkach dla swoich pracowników, a także zamierzonych działaniach dotyczących warunków zatrudnienia tych pracowników, w szczególności warunków pracy, płacy i przekwalifikowania.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotychczasowy i nowy pracodawca są obowiązani przekazać co najmniej na 30 dni przed przewidywanym terminem przejścia zakładu pracy lub jego części.

3. Jeżeli dotychczasowy lub nowy pracodawca zamierza podjąć działania dotyczące warunków zatrudnienia pracowników, jest obowiązany do podjęcia negocjacji z zakładowymi organizacjami związkowymi w celu zawarcia porozumienia w tym zakresie, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przekazania informacji o tych działaniach.

W przypadku aktów prawnych niższego rzędu wnioski kieruje się do organów uprawnionych do ich wydania.

2. Organ państwowy, do którego został skierowany wniosek, obowiązany jest w terminie 30 dni przedstawić związkowi zawodowemu swoje stanowisko, a w razie negatywnego stanowiska - także jego uzasadnienie.

Art. 21. 1. Na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami związkowi zawodowym przysługuje prawo prowadzenia rokowań zbiorowych oraz zawierania układów zbiorowych pracy, a także innych porozumień przewidzianych przepisami prawa pracy.

2. W gałęziach pracy nieobjętych układami zbiorowymi regulacja warunków pracy i płacy wymaga konsultacji ze związkami zawodowymi.

Art. 22. (uchylony).

Art. 23. 1. Związki zawodowe sprawują kontrolę nad przestrzeganiem prawa pracy oraz uczestniczą, na zasadach określonych odrębnymi przepisami, w nadzorze nad przestrzeganiem przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Jeżeli w sprawach, o których mowa w ust. 1, zdaniem związku zawodowego postępowanie organu administracji państwowej i samorządu terytorialnego lub pracodawcy jest niezgodne z prawem lub narusza zasady sprawiedliwości, związek może wystąpić do właściwego organu z żądaniem spowodowania usunięcia we właściwym trybie stwierdzonej nieprawidłowości.

Art. 24. 1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki zawodowe służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału pomiędzy ich członków.

2. Związki zawodowe korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Art. 25. 1. Pracownikowi powołanemu do pełnienia z wyboru funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania tej funkcji w charakterze pracownika, przysługuje – na wniosek organizacji związkowej – prawo do urlopu bezpłatnego.

1¹. Pracownikowi, który po urlopie bezpłatnym stawia się do pracy w terminie przewidzianym w art. 74 Kodeksu pracy, okres urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

1². Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania urlopu bezpłatnego oraz zakres uprawnień przysługujących pracownikowi korzystającemu z tego urlopu.

2. Pracownik ma prawo do zwolnienia od pracy zawodowej z zachowaniem prawa do wynagrodzenia na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej poza zakładem pracy, jeżeli czynność ta nie może być wykonana w czasie wolnym od pracy.

niono, że każda z organizacji strony społecznej reprezentowana jest przez 7 przedstawicieli.

Jednak w związku z poszerzaniem składu Komisji o kolejne organizacje spełniające kryteria reprezentatywności, organizacje pracodawców uzyskały większą liczbę członków niż organizacje związkowe. Dlatego też, strony uzgodniły między sobą, że każda organizacja związków zawodowych będzie miała po 7 przedstawicieli w składzie Komisji, a każda z organizacji pracodawców zachowa liczbę pięciu swoich reprezentantów.

Skład personalny Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych – na dzień 31 grudnia 2008 roku (według zasiadających stron):

Strona rządowa

- Przewodniczący Komisji Waldemar Pawlak Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Gospodarki
- Członkowie:
  - Jolanta Fedak Minister Pracy i Polityki Społecznej
  - Aleksander Grad Minister Skarbu Państwa
  - Jan Vincent-Rostowski Minister Finansów
  - Michał Boni Minister – członek Rady Ministrów, Przewodniczący Stałego Komitetu Rady Ministrów
  - Maria Elżbieta Orłowska Sekretarz Stanu, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
  - Tomasz Siemoniak Sekretarz Stanu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
  - Krystyna Szumilas Sekretarz Stanu, Ministerstwo Edukacji Narodowej
  - Rafał Baniak Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Gospodarki
  - Mariola Dwornikowska Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Zdrowia
  - Olgięrd Dziekoński Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Infrastruktury
  - Artur Ławniczak Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
  - Jarosław Pawłowski Podsekretarz Stanu, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Strona związkowa

- **Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”:**

Janusz Śniadek – Wiceprzewodniczący Komisji
Marian Król
Zbigniew Kruszyński
Marian Krzaklewski
Stefan Kubowicz
Janusz Łaznowski
Henryk Nakonieczny

- **Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych:**

Jan Guz – Wiceprzewodniczący Komisji
Sławomir Broniarz
Zbigniew Janowski
Dariusz Matuszewski
Urszula Michalska
Eugeniusz Sommer
Józef Woźny

- **Forum Związków Zawodowych:**

Wiesław Siewierski – Wiceprzewodniczący Komisji
Antoni Duda
Dorota Gardias
Zygmunt Mierzejewski
Stanisław Stolorz
Dariusz Trzcionka
Bogdan Warzyński

Strona pracodawców

- **Konfederacja Pracodawców Polskich:**

Andrzej Malinowski – Wiceprzewodniczący Komisji
Michał Kuszyk
Marian Osuch
Andrzej Wysocki
Andrzej Węglarz

- **Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych – Lewiatan:**

Henryka Bochniarz – Wiceprzewodnicząca Komisji
Jacek Męcina
Jeremi Mordasewicz

dalej „ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych”, ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

2. Organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego kierują założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii nie krótszy jednak niż 30 dni. Termin ten może zostać skrócony do 21 dni ze względu na ważny interes publiczny. Skrócenie terminu wymaga szczególnego uzasadnienia. Bieg terminu na przedstawienie opinii liczy się od dnia następującego po dniu doręczenia założeń albo projektu wraz z pismem określającym termin przedstawienia opinii. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie uważa się za rezygnację z prawa jej wyrażenia.

2¹. Założenia albo projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego przekazują również na odpowiedni adres elektroniczny wskazany przez właściwy organ statutowy związku, nie później niż w dniu ich doręczenia na piśmie.

3. W razie odrzucenia w całości lub w części stanowiska związku, właściwy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego informuje o tym związek na piśmie, podając uzasadnienie swojego stanowiska. W razie rozbieżności stanowisk związek może przedstawić swoją opinię na posiedzeniu właściwej komisji sejmowej, senackiej lub samorządu terytorialnego.

4. Związkom zawodowym przysługuje prawo wyrażania publicznie opinii na temat założeń lub projektów, o których mowa w ust. 1, w środkach masowego przekazu, w tym także w radio i telewizji.

Art. 19¹. 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych Unii Europejskiej, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii Europejskiej w zakresie zadań objętych zadaniami związków zawodowych.

2. Organy władzy i administracji państwowej kierują dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, do odpowiednich władz statutowych związku, określając termin przedstawienia opinii.

3. Dokumenty konsultacyjne Unii Europejskiej oraz projekty aktów prawnych, o których mowa w ust. 1, organy władzy i administracji państwowej przekazują na odpowiedni adres elektroniczny, wskazany przez właściwy organ statutowy związku.

Art. 20. 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo występowania z wnioskami o wydanie lub zmianę ustawy albo innego aktu prawnego w zakresie spraw objętych zadaniami związku zawodowego. Wnioski dotyczące ustaw związek kieruje do posłów lub organów mających prawo inicjatywy ustawodawczej.

2. Jeżeli komitet założycielski nie złoży w terminie 30 dni od dnia założenia związku wniosku o rejestrację, uchwała o utworzeniu związku traci moc.

3. Postępowanie w sprawach rejestracji jest wolne od opłat sądowych.

Art. 15. 1. Związek zawodowy oraz jego jednostki organizacyjne wskazane w statucie nabywają osobowość prawną z dniem zarejestrowania.

2. (skreślony).

Art. 16. 1. Związek zawodowy zawiadamia niezwłocznie właściwy sąd o zmianie statutu. Zmiana wchodzi w życie z upływem 14 dni od dnia zawiadomienia, jeżeli sąd nie zgłosił wcześniej zastrzeżeń co do jej zgodności z prawem.

2. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, sąd zawiadamia o nich związek zawodowy i wyznacza rozprawę dla ich rozpatrzenia w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia przez związek o zmianie statutu.

3. Art. 18 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 17. 1. Sąd skreśla związek zawodowy z rejestru, gdy:

- 1) wskazany w statucie organ podjął uchwałę o rozwiązaniu związku,
- 2) zakład pracy, w którym dotychczas działał związek zawodowy, został wykreślony z właściwego rejestru z powodu likwidacji lub upadłości tego zakładu albo jego przekształcenia organizacyjno-prawnego, uniemożliwiającego kontynuowanie działalności tego związku,
- 3) liczba członków związku utrzymuje się poniżej 10 przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

2. Okoliczności wskazane w ust. 1 sąd stwierdza z urzędu lub na wniosek związku zawodowego.

3. (skreślony).

Art. 18. 1. Sprawy dotyczące rejestracji związków zawodowych są rozpatrywane w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, sąd rozpatruje w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku.

3. (skreślony).

4. (skreślony).

Rozdział 3

Uprawnienia związków zawodowych

Art. 19. 1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej

Małgorzata Starczewska-Krzysztozek

Andrzej Stępniewski

• **Business Centre Club – Związek Pracodawców:**

Zbigniew Żurek – Wiceprzewodniczący Komisji

Przemysław Dzido

Maciej Grelowski

Grażyna Majcher-Magdziak

Wojciech Warski

• **Związek Rzemiosła Polskiego:**

Jerzy Bartnik – Wiceprzewodniczący Komisji

Leszek Janowski

Jan Klimek

Tadeusz Kliś

Andrzej Umiński

Przedstawiciele z głosem doradczym:

Janusz Witkowski

Narodowy Bank Polski

Główny Urząd Statystyczny

Przedstawiciele samorządu terytorialnego wskazani przez stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego:

Tomasz Bystroński   Związek Gmin Wiejskich RP

Danuta Kledzik   Związek Województw RP

Andrzej Pruszkowski   Związek Miast Polskich

Jerzy Widzyk   Unia Metropolii Polskich

Skład Prezydium Trójstronnej Komisji:

Waldemar Pawlak   Przewodniczący Komisji

Jerzy Bartnik   Wiceprzewodniczący Komisji (ZRP)

Henryka Bochniarz   Wiceprzewodnicząca Komisji (PKPP – Lewiatan)

Jan Guz   Wiceprzewodniczący Komisji (OPZZ)

Andrzej Malinowski   Wiceprzewodniczący Komisji (KPP)

Wiesław Siewierski   Wiceprzewodniczący Komisji (FZZ)

Janusz Śniadek   Wiceprzewodniczący Komisji (NSZZ „Solidarność”)

Zbigniew Żurek   Wiceprzewodniczący Komisji (BCC – ZP)

Sekretarze Prezydium:

Włodzimierz Biniek	Sekretarz (ZRP)
Przemysław Dzido	Sekretarz (BCC – ZP)
Janusz Gołąb	Sekretarz (OPZZ)
Zbigniew Kruszyński	Sekretarz (NSZZ „Solidarność”)
Jacek Męcina	Sekretarz (PKPP – Lewiatan)
Włodzimierz Sztern	Sekretarz (FZZ)
Marek Waleśkiewicz	Sekretarz (MPiPS).

wać wyłącznie statutowe organy struktur związkowych posiadających osobowość prawną.

Art. 10. Zasady członkostwa w związku zawodowym oraz sprawowania funkcji związkowych ustalają statuty i uchwały statutowych organów związkowych.

Art. 11. 1. Związki zawodowe mają prawo tworzyć ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych.

2. Ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia związków zawodowych mogą tworzyć ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje).

3. Organizacje związkowe, w tym federacje i konfederacje, mają prawo tworzenia i wstępowania do międzynarodowych organizacji pracowników.

Rozdział 2

Tworzenie związków zawodowych

Art. 12. 1. Związek zawodowy powstaje z mocy uchwały o jego utworzeniu, podjętej przez co najmniej 10 osób uprawnionych do tworzenia związków zawodowych.

2. Osoby, które podjęły uchwałę o utworzeniu związku zawodowego, uchwalają statut i wybierają komitet założycielski w liczbie od 3 do 7 osób.

Art. 13. Statut związku zawodowego określa w szczególności:

- 1) nazwę związku,
- 2) siedzibę związku,
- 3) terytorialny i podmiotowy zakres działania,
- 4) cele i zadania związku oraz sposoby i formy ich realizacji,
- 5) zasady nabywania i utraty członkostwa,
- 6) prawa i obowiązki członków,
- 7) strukturę organizacyjną związku ze wskazaniem, które z jednostek organizacyjnych związku mają osobowość prawną,
- 8) sposób reprezentowania związku oraz osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań majątkowych w imieniu związku,
- 9) organy związku, tryb ich wyboru i odwołania, zakres ich kompetencji oraz okres kadencji,
- 10) źródła finansowania działalności związku oraz sposób ustanawiania składek członkowskich,
- 11) zasady uchwalania i zmian statutu,
- 12) sposób rozwiązania związku i likwidacji jego majątku.

Art. 14. 1. Związek zawodowy podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym, zwanym dalej „rejestrem”.

3. Przejście na emeryturę lub rentę nie pozbawia osób, o których mowa w ust. 1 i 2, prawa przynależności i wstępowania do związków zawodowych.

4. Osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu zachowują prawo przynależności do związków zawodowych, a jeśli nie są członkami związków zawodowych, mają prawo wstępowania do związków zawodowych w przypadkach i na warunkach określonych statutami związków.

5. Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych w zakładach pracy przysługuje również osobom skierowanym do tych zakładów w celu odbycia służby zastępczej.

6. Do praw związkowych funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej i Służby Więziennej oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej, a także pracowników Najwyższej Izby Kontroli stosuje się odpowiednio przepisy niniejszej ustawy, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z odrębnych ustaw.

7. Przepisy ustawy dotyczące pracowników stosuje się odpowiednio również do innych osób, o których mowa w ust. 1–6.

Art. 3. Nikt nie może ponosić ujemnych następstw z powodu przynależności do związku zawodowego lub pozostawania poza nim albo wykonywania funkcji związkowej. W szczególności nie może to być warunkiem nawiązania stosunku pracy i pozostawania w zatrudnieniu oraz awansowania pracownika.

Art. 4. Związki zawodowe reprezentują pracowników i inne osoby, o których mowa w art. 2, a także bronią ich godności, praw oraz interesów materialnych i moralnych, zarówno zbiorowych, jak i indywidualnych.

Art. 5. Związki zawodowe mają prawo reprezentowania interesów pracowniczych na forum międzynarodowym.

Art. 6. Związki zawodowe współuczestniczą w tworzeniu korzystnych warunków pracy, bytu i wypoczynku.

Art. 7. 1. W zakresie praw i interesów zbiorowych związki zawodowe reprezentują wszystkich pracowników, niezależnie od ich przynależności związkowej.

2. W sprawach indywidualnych stosunków pracy związki zawodowe reprezentują prawa i interesy swoich członków. Na wniosek pracownika niezrzeszonego związek zawodowy może podjąć się obrony jego praw i interesów wobec pracodawcy.

Art. 8. Na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie oraz w ustawach odrębnych związki zawodowe kontrolują przestrzeganie przepisów dotyczących interesów pracowników, emerytów, rencistów, bezrobotnych i ich rodzin.

Art. 9. Statuty oraz uchwały związkowe określają swobodnie struktury organizacyjne związków zawodowych. Zobowiązania majątkowe mogą podejmować

III. Organizacja pracy TK

Organizacja pracy Komisji wynika z ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.) oraz z Uchwały nr 2 z dnia 6 marca 2002 r. w sprawie Regulaminu Komisji.

Przewodniczący Komisji

Przewodniczącym Komisji wyznacza Prezes Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów, będących przedstawicielami Rady Ministrów w składzie Komisji. W dniu 18 grudnia 2007 r. Prezes Rady Ministrów – Donald Tusk powierzył funkcję Przewodniczącego Komisji, Waldemarowi Pawlakowi – Wiceprezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Gospodarki.

Posiedzenia plenarne Komisji oraz posiedzenia Prezydium Komisji zwołuje przewodniczący Komisji: z własnej inicjatywy lub na wniosek, co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji, po ustaleniu porządku posiedzenia Komisji. Przewodniczący Komisji może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Komisji do zwołania posiedzenia plenarnego Komisji lub posiedzenia Prezydium Komisji. Przewodniczący Komisji, na wniosek co najmniej jednej ze stron Komisji, zawiesza posiedzenie Komisji.

Prezydium Komisji

Pracami Komisji kieruje Prezydium, w skład którego wchodzi przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji. Przedstawiciele każdej z organizacji pracowników i pracodawców mają po jednym wiceprzewodniczącym Komisji, których obecnie jest siedmiu. Prezydium Komisji ustala działania i harmonogram prac oraz porządek posiedzenia Komisji.

Do zadań Prezydium Komisji należy:

1. ustalanie programu działania i harmonogramu prac Komisji, uwzględniającego pilność spraw będących przedmiotem jej działania;

2. ustalanie porządku posiedzenia Komisji przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia, za wyjątkiem spraw, o których mowa w § 20 Regulaminu Komisji;
3. przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
4. sporządzanie komunikatu z posiedzenia Komisji;
5. zlecanie wykonania ekspertyz na rzecz Komisji oraz zespołów problemowych;
6. przekazywanie uchwał i stanowisk Komisji organom władzy państwowej;
7. występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Komisji;
8. określanie zasad informowania opinii publicznej o pracach zespołów;
9. rozpatrywanie spraw przekazanych przez Komisję, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw;
10. wykonywanie innych zadań określonych przez Komisję.

Sekretarze Prezydium

Prezydium Komisji przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarzy Prezydium Komisji. Każdy z członków Prezydium wyznacza po jednym sekretarzu. Do zadań sekretarzy Prezydium Komisji należy:

1. zapewnienie współpracy między członkami Prezydium i członkami Komisji;
2. przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych;
3. sporządzanie projektu komunikatu z posiedzenia Komisji;
4. monitorowanie realizacji uchwał Komisji i decyzji Prezydium Komisji;
5. organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Komisji i Prezydium Komisji;
6. przedstawianie wniosków dotyczących funkcjonowania Sekretariatu Komisji;
7. wykonywanie innych zadań zleconych przez Komisję.

Sekretarze Prezydium Komisji mają prawo do udziału w posiedzeniach Komisji.

Posiedzenia plenarne

Komisja obraduje na posiedzeniach plenarnych, które odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Na posiedzeniach plenarnych Komisja może podejmować uchwały, jeżeli w głosowaniu bierze udział przedstawiciel: Rady Ministrów, co najmniej jednej

Dz.U.01.79.854

2002.01.01	zm.	Dz.U.01.128.1405	art. 4
2002.01.24	zm.	Dz.U.01.100.1080	art. 21
2003.01.01	zm.	Dz.U.02.135.1146	art. 3
	zm.	Dz.U.02.240.2052	art. 81
2003.04.15	zm.wyn.z	Dz.U.03.63.590	ogólne
2003.07.01	zm.	Dz.U.02.135.1146	art. 3
2004.01.01	zm.	Dz.U.03.213.2081	art. 5
2004.11.23	zm.	Dz.U.04.240.2407	art. 3
2008.05.26	zm.wyn.z	Dz.U.08.90.562	ogólne

USTAWA

z dnia 23 maja 1991 r.

o związkach zawodowych. (tekst jednolity)

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Związek zawodowy jest dobrowolną i samorządną organizacją ludzi pracy, powołaną do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych.

2. Związek zawodowy jest niezależny w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji.

3. Organy państwowe, samorządu terytorialnego i pracodawcy obowiązani są traktować jednakowo wszystkie związki zawodowe.

Art. 2. 1. Prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych mają pracownicy bez względu na podstawę stosunku pracy, członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej, jeżeli nie są pracodawcami.

2. Osobom wykonującym pracę nakładczą przysługuje prawo wstępowania do związków zawodowych działających w zakładzie pracy, z którym nawiązały umowę o pracę nakładczą.

Władzami Federacji są: Krajowy Zjazd Delegatów; Zarząd Federacji zwany Radą Krajową; Główna Komisja Rewizyjna; Sąd Koleżeński. Kadencja władz Federacji trwa 4 lata. Najwyższą władzą Federacji jest Krajowy Zjazd Delegatów zwołany przez Radę Krajową.

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Bezrobotnych powstało we wrześniu 1999 r., na Zjeździe Organizacji Bezrobotnych w Darłowie. Siedzibą władz jest Łódź. Opiera swoją działalność na pracy społecznej członków. Celem jest obrona interesów bezrobotnych i pracujących oraz dążenie do zmniejszenia bezrobocia i łagodzenia jego skutków.

Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Bezrobotnych może prowadzić działalność gospodarczą, na ogólnych zasadach określonych w odrębnych przepisach. Członkami mogą być osoby prawne.

Władzami naczelnymi są: Kongres, Rada Krajowa i Komisja Rewizyjna. Kadencja Rady Krajowej i Komisji Rewizyjnej trwa 4 lata.

Informacje zostały opracowane na podstawie statutów oraz stron internetowych organizacji

z organizacji pracodawców reprezentowanych w Komisji i co najmniej jeden z organizacji pracowników reprezentowanych w Komisji. Podjęcie uchwały przez Komisję wymaga zgody wszystkich ww. biorących udział w głosowaniu.

Zgodnie z nowelą ustawy z dnia 8 października 2004 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 240, poz. 2407). Komisja może, w drodze uchwały, zdecydować o podjęciu uchwały w danej sprawie w drodze korespondencyjnego głosowania strony rządowej oraz każdej z organizacji pracowników i pracodawców. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięty w nim udział wszystkie organizacje pracowników i pracodawców oraz strona rządowa. Podjęcie uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu. Ponadto Komisja, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Komisji rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw.

Komisja może w drodze uchwały powoływać stałe i doraźne zespoły problemowe. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia tego składu.

Członkowie Komisji i Prezydium Komisji mogą korzystać na posiedzeniu Komisji oraz Prezydium Komisji z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy jednego doradcy w sprawie objętej porządkiem obrad.

Komisja uchwała regulamin Komisji, który określa szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium oraz zespołów, a także uprawnienia członków Komisji związane z udziałem w jej pracach. Na aktualny Regulamin TK składają się zapisy z czterech podjętych w tej sprawie Uchwał.

Z posiedzeń Komisji sporządza się komunikat, którego formę i sposób udostępniania określa regulamin Komisji. Zawiera on w szczególności uchwały Komisji i stanowiska stron Komisji. Przebieg posiedzenia Komisji i zespołów problemowych rejestruje się na nośniku magnetycznym (taśma magnetofonowa lub CD). Z posiedzeń Komisji i jej zespołów Sekretariat Komisji sporządza protokoły.

Sekretariat Komisji

Obsługę Komisji zapewnia sekretariat Komisji złożony z pracowników Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Do zadań Sekretariatu należy zapewnienie obsługi administracyjno-biurowej, między innymi: przesyłanie zawiadomień o terminach posie-

dzeń oraz niezbędnych materiałów, opracowywanie protokołów z posiedzeń plenarnych Komisji oraz spotkań zespołów problemowych, informacji z posiedzeń Prezydium, monitorowanie wykonania (stanu realizacji) ustaleń Komisji i zespołów. Sekretariat udostępnia członkom Komisji i innym zainteresowanym dokumentację dotyczącą Komisji, udziela wyjaśnień i odpowiedzi na pytania dotyczące podstaw prawnych, składu i bieżącej działalności Komisji oraz przygotowuje informacje zbiorcze.

Posiedzenia Komisji, Prezydium Komisji i zespołów odbywają się w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz w Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” (przy Limanowskiego 23 w Warszawie). CPS „Dialog” jest jednostką organizacyjną Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. W szczególnych przypadkach posiedzenia Komisji mogą odbywać się w innym miejscu.

Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

Ponadto na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (www.mpips.gov.pl oraz www.dialog.gov.pl) jest zamieszczona informacja o Komisji Trójstronnej. Zawiera ona najistotniejsze dane dotyczące Komisji, takie jak: podstawy prawne działania TK, komunikaty, skład, uchwały i stanowiska przyjęte przez Komisję.

Krajowa Rada Spółdzielcza jest naczelnym organem samorządu spółdzielczego i działa na podstawie ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. Nr 80, poz. 210, z póź. zm.), ustawy z dnia 7 lipca 1954 r. o zmianie ustawy – Prawo spółdzielcze oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 90, poz. 419).

Celem działania Krajowej Rady jest: tworzenie warunków rozwoju organizacji spółdzielczych, upowszechnianie idei spółdzielczego gospodarowania, integrowanie organizacji spółdzielczych, wpływanie na zapewnienie przestrzegania legalności, gospodarności i rzetelności prowadzenia działalności przez organizacje spółdzielcze.

Głównymi zadaniami KRS są: reprezentowanie polskiego ruchu spółdzielczego w kraju i za granicą, współdziałanie z naczelnymi organami państwowymi w sprawach dotyczących ruchu spółdzielczego, inicjowanie i opiniowanie aktów prawnych mających istotne znaczenie dla spółdzielczości, organizowanie działalności informacyjnej, szkoleniowej, badawczej, oraz propagowanie inicjatyw związanych z rozwojem spółdzielczości, promocja rozwoju współpracy między-spółdzielczej i szerzenie idei spółdzielczego współdziałania, współdziałanie ze związkami spółdzielczymi w realizacji zadań ustawowych oraz wykonywanie innych zadań ustawowych zleconych przez Kongres Spółdzielczości.

Organami Krajowej Rady są: Zgromadzenie Ogólne, Komisja Rewizyjna, Zarząd.

Siedzibą KRS jest m.st. Warszawa.

Federacja Konsumentów jest dobrowolnym, samorządnym i trwałym stowarzyszeniem konsumentów, samodzielnie określającym swoje cele, program i struktury organizacyjne. Federacja Konsumentów działa na podstawie prawa o stowarzyszeniach i wpisu do rejestru stowarzyszeń i związków Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy pod nr 1052 w dniu 7 lipca 1981 r. Jest stowarzyszeniem zarejestrowanym i ma osobowość prawną. Siedzibą władz jest Warszawa. Obejmuje swoim zasięgiem całe terytorium Polski poprzez sieć 48 klubów terenowych, które wykonują pracę poradni konsumenckich oraz zrzeszają wolontariuszy chcących z nami współpracować.

Celem działania Federacji jest tworzenie systemu ochrony interesów konsumentów indywidualnych zmierzającego do zapewnienia należnych im praw oraz oddziaływanie na politykę konsumencką państwa.

Federacja może być członkiem krajowych i międzynarodowych stowarzyszeń o tym samym lub podobnym charakterze działania.

Współpracuje z Parlamentem, organami administracji państwowej i samorządowej, uczelniami oraz innymi instytucjami działającymi w zakresie ochrony konsumentów, a także pokrewnymi stowarzyszeniami i organizacjami krajowymi i zagranicznymi.

Konsultuje i opiniuje wszelkie projekty rozwiązań wynikające z polityki konsumenckiej państwa, a także inicjuje nowe rozwiązania prawne z uwzględnieniem wymogów Unii Europejskiej.

W skład Komisji Wspólnej wchodzi przedstawiciele strony rządowej i strony samorządowej w równej liczbie. Stronę rządową w Komisji Wspólnej stanowią: minister właściwy do spraw administracji publicznej i 11 przedstawicieli powoływanych i odwoływanych przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Stronę samorządową w Komisji Wspólnej stanowią wyznaczeni przedstawiciele ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego.

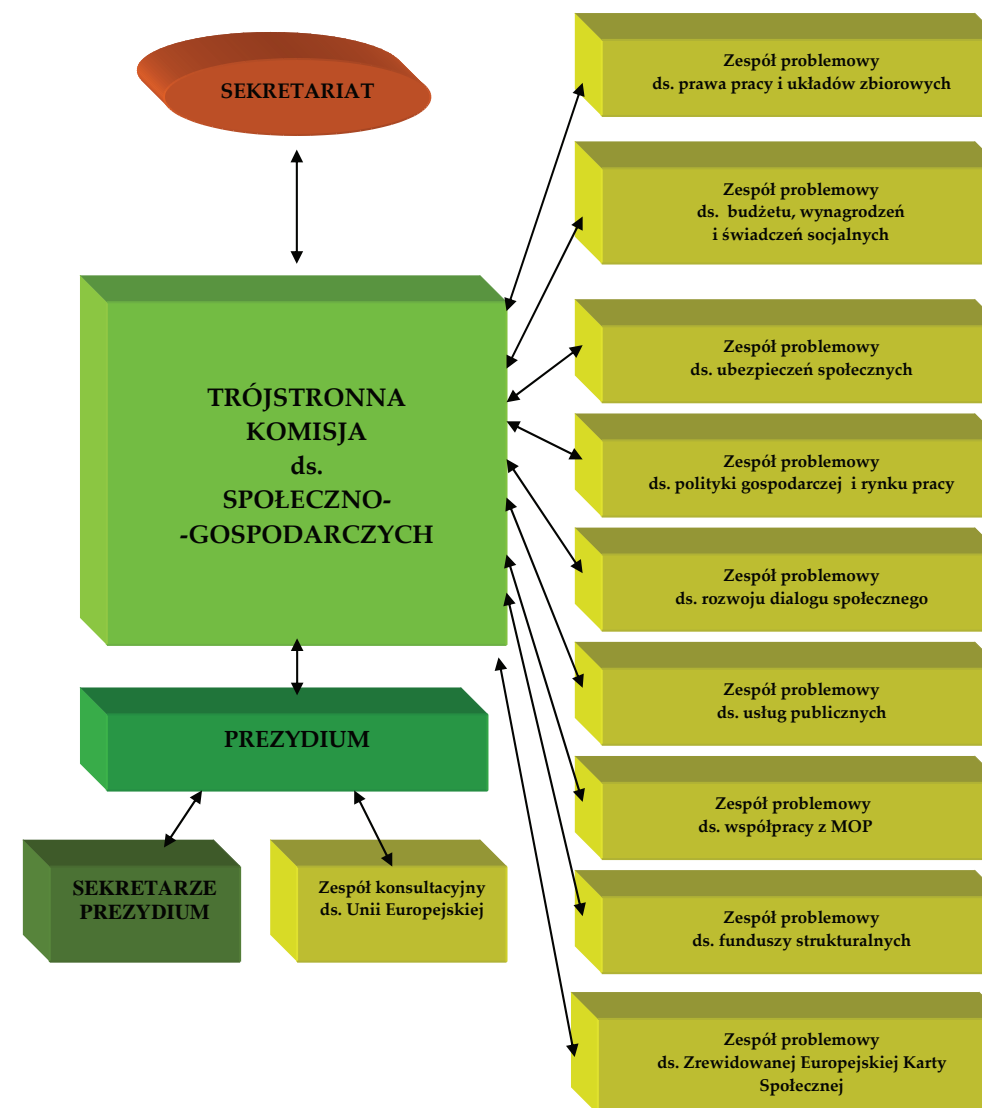
Komisja Wspólna powołuje stałe zespoły problemowe. W razie potrzeby Komisja Wspólna może powołać doraźne zespoły problemowe.

Posiedzenia Komisji Wspólnej odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące. Posiedzenia stałych i doraźnych zespołów problemowych odbywają się w zależności od potrzeb.

Organizacje zaproszone na wniosek strony rządowej do udziału w pracach TK z głosem doradczym

Forum Inicjatyw Pozarządowych (FIP) jest ogólnopolskim, apolitycznym ruchem obywatelskim, powstałym w 1993 roku z inicjatywy Stowarzyszenia Solidarność Francja Polska, Fundacji dla Polski, Fundacji Pomoc Społeczna SOS, Programu PHARE Dialog Społeczny, Fundacji Bez Względu Na Niepogodę/Banku Danych KLON/JAWOR, Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, Fundacji Akcji Demokratycznej i Stowarzyszenia „Asocjacje”. FIP stanowił odpowiedź na potrzeby rozwijającego się w Polsce (obok państwowego i gospodarczego) sektora pozarządowego, dziś liczącego ponad 30 tysięcy aktywnych organizacji. Działalność Stowarzyszenia opiera się na pracy społecznej członków. Siedzibą władz jest Warszawa. Stowarzyszenie współpracuje z krajowymi, zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami, o tym samym lub podobnym profilu działania. Celem Stowarzyszenia jest: promowanie udziału organizacji pozarządowych w budowie społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie społecznej aktywności obywateli, integrowanie organizacji pozarządowych, przyczynianie się do tworzenia tożsamości środowiskowej organizacji pozarządowych, pomoc w wymianie informacji, wiedzy i doświadczeń między organizacjami, pomoc w prezentowaniu dorobku organizacji władzom państwowym, samorządowym, sektorowi gospodarczemu oraz szerokiej publiczności, promowanie współdziałania z samorządem terytorialnym, sektorem państwowym i gospodarczym oraz politykami prowadzenie lobbyingu na rzecz wspólnych celów organizacji pozarządowych, opiniowanie aktów prawnych dotyczących ważnych kwestii społecznych. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą przeznaczoną dla zdobywania funduszy na działalność statutową. Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na: członków zwyczajnych, członków wspierających, członków honorowych. Władzami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia, zwane dalej „Walnym Zebraniem”, Zarząd Stowarzyszenia, zwany dalej „Zarządem”, Komisja Rewizyjna. Kadencja władz Stowarzyszenia trwa 1 rok.

Schemat organizacyjny Trójstronnej Komisji

Członkiem BCC może zostać przedsiębiorca tj. osoba fizyczna, osoba prawna oraz nie mająca osobowości prawnej spółka prawa handlowego, która prowadzi działalność gospodarczą, która zawodowo i we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność gospodarczą, a także reprezentanci lub przedstawiciele przedsiębiorcy, którzy na mocy zaproszenia lub rekomendacji uzyskują akceptację Zarządu BCC.

Organami Business Centre Club są: Rada Organizatorów, Rada Główna, Konwent, Zarząd, Loża Kanclerska.

Institucje z głosem doradczym

Główny Urząd Statystyczny jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach statystyki. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego wykonuje swoje zadania przy pomocy służb statystyki publicznej. Nadzór nad Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego sprawuje Prezes Rady Ministrów. Organizację Głównego Urzędu Statystycznego określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów.

Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, po uzyskaniu opinii Rady Statystyki.

Narodowy Bank Polski jest bankiem centralnym Rzeczypospolitej Polskiej powołanym na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Dz.U. Nr 140 z 1997 r. poz. 938 z póź. zm. Posiada osobowość prawną i prawo używania pieczęci z godłem państwowym.

Podstawowym celem NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy: organizowanie rozliczeń pieniężnych, prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi, prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami, prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa, regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie, opracowywanie sprawozdawczego bilansu płatniczego oraz bilansów należności i zobowiązań zagranicznych państwa. Organami NBP są: Prezes NBP, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd NBP.

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego stanowi dwustronne forum wypracowywania wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego. Rozpatruje problemy związane z funkcjonowaniem samorządu terytorialnego i z polityką państwa wobec samorządu terytorialnego, a także sprawy dotyczące samorządu terytorialnego znajdujące się w zakresie działania Unii Europejskiej i organizacji międzynarodowych, do których Rzeczpospolita Polska należy. Do zadań Komisji Wspólnej należy wypracowywanie wspólnego stanowiska Rządu i samorządu terytorialnego w sprawach ważnych z punktu widzenia polityki państwa oraz zadań samorządu terytorialnego.

PKPP Lewiatan jest dobrowolną, samorządną organizacją, niezależną w swej działalności statutowej od organów władzy publicznej oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych. Podstawowym celem Konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych organizacji pracodawców wobec związków zawodowych pracowników, oraz organów władzy publicznej.

Członkami Konfederacji mogą być związki pracodawców, federacje związków pracodawców i inne zrzeszenia organizacji działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracodawcy posiadający szczególną pozycję gospodarczą i znaczenie w stosunkach pracy.

Organami PKPP Lewiatan są: Zgromadzenie Ogólne, Rada Główna, Rada Konsultacyjna, Zarząd (Prezydium Zarządu), Prezydent. Siedzibą Konfederacji jest Warszawa.

Konfederacja Pracodawców Polskich

– Prezydent Andrzej Malinowski

Konfederacja działa na podstawie Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. z 1991 r. Nr 55, poz. 235 z późn. zm.). Konfederacja ma osobowość prawną.

KPP jest dobrowolną, samorządną organizacją, niezależną w swej działalności statutowej od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych. Podstawowym celem Konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych członków wobec organów władzy publicznej, związków zawodowych oraz innych organizacji i instytucji.

Członkami Konfederacji mogą być związki pracodawców, federacje związków pracodawców i inne zrzeszenia organizacji działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz pracodawcy posiadający szczególną pozycję gospodarczą i znaczenie w stosunkach pracy.

Organami KPP są: Zgromadzenie Ogólne, Prezydium, Prezydent, Komisja Rewizyjna, Komisja Etyki i Rada Konsultacyjna – jako organ doradczy Konfederacji. Siedzibą Konfederacji jest Warszawa.

Business Centre Club – Związek Pracodawców

Prezes Marek Goliszewski

W grudniu 2001 roku BCC uzyskał prawa związku pracodawców na mocy ustawy z 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców. Sąd Okręgowy dla m. st. Warszawy stwierdził reprezentatywność BCC uprawniającą organizację do uczestniczenia w Komisji Trójstronnej.

BCC istnieje od 1991 roku jako organizacja przedsiębiorców (osób i firm), promująca działalność swoich członków, popierająca przedsiębiorczość i gospodarkę rynkową. Podstawowymi zadaniami BCC jest realizacja usług klubowych na rzecz członków Klubu, reprezentowanie interesów środowiska przedsiębiorców, tworzenie lobby przedsiębiorców oraz tworzenie więzi środowiskowej i towarzyskiej.

IV. Działalność TK

W 2008 roku Komisja odbyła 8 posiedzeń plenarnych i przyjęła 3 uchwały:

- Uchwała Nr 31 z dnia 3 kwietnia w sprawie podjęcia prac nad rozwiązaniami w kluczowych kwestiach społeczno-gospodarczych,
- Uchwała Nr 32 z dnia 2 czerwca w sprawie trybu negocjacji wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent,
- Uchwała Nr 33 z dnia 15 lipca w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na 2009 r.

Tematyka posiedzeń plenarnych w 2008 r.

Podczas posiedzeń plenarnych Komisji w 2008 r. dyskutowano m.in. na temat: projektu ustawy o emeryturach pomostowych; wybranych wskaźników makroekonomicznych, stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na 2009 r.; wysokości rocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców na 2009 r.; wysokości średnio-rocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na 2009 r. oraz projektu ustawy budżetowej na 2009 r. Omawiano realizację zapisów ustaw: o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o pomocy społecznej i o świadczeniach rodzinnych.

W dniu 2 czerwca 2008 r. Komisja przyjęła Uchwałę w sprawie trybu negocjacji wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent. Wynikiem przyjętej uchwały jest nowelizacja ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, która coroczne negocjacje w Komisji, nad zwiększeniem wskaźnika waloryzacji emerytur i rent, zapewniła w miesiącu czerwcu, w trakcie prac nad założeniami do projektu budżetu państwa.

Ponadto członkowie Komisji zapoznali się ze stanem prac połączonych zespołów ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy – nad projektem ustawy o emeryturach pomostowych.

W 2008 r. Komisja uzgodniła wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę na 2009 r. Było to pierwsze uzgodnienie wysokości tego wynagrodzenia od momentu przyznania Komisji tego uprawnienia, tj. od roku 2002.

Partnerzy społeczni wysłuchali również informacji strony rządowej na temat: Programu Konwergencji, który określił cele i kierunki polityki gospodarczej Polski. W 2008 r. dyskutowano także nad Programem „Solidarność pokoleń – działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”.

W dniu 3 kwietnia 2008 r. Trójstronna Komisja, przyjmując Uchwałę Nr 31, podjęła prace nad rozwiązaniami w kluczowych kwestiach społeczno-gospodarczych. W uchwale określone zostały obszary tematyczne do negocjacji w ramach porozumienia społecznego, mającego na celu wypracowanie w szczególności:

- modelu i mechanizmów kształtowania wynagrodzeń w sferze publicznej,
- modelu i mechanizmów kształtowania wynagrodzeń u przedsiębiorców,
- programu aktywizacji zawodowej osób po 50 roku życia,
- spójnego systemu emerytalnego,
- wzmocnienie dialogu społecznego poprzez doprecyzowanie zasad reprezentatywności.

Następnie przyporządkowano objęte negocjacjami obszary do Zespołów problemowych TK, w następujący sposób:

1. *Spójny system emerytalny i program aktywizacji zawodowej osób po 50 roku życia* – połączone zespoły ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy;
2. *Model i mechanizmy kształtowania wynagrodzeń w sferze publicznej i u przedsiębiorców* – połączone zespoły ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, ds. polityki gospodarczej i rynku pracy oraz – w temacie wynagrodzeń w sferze publicznej – Zespół ds. usług publicznych;
3. *Wzmocnienie dialogu społecznego poprzez doprecyzowanie zasad reprezentatywności* – połączone zespoły ds. rozwoju dialogu społecznego oraz ds. prawa pracy i układów zbiorowych.

Zgodnie z Uchwałą wymienione zagadnienia stały się niezwłocznie przedmiotem prac poszczególnych Zespołów problemowych TK, które ustaliły tryb oraz harmonogram prac nad przyjętymi obszarami.

Podejmując inicjatywę negocjacji organizacje reprezentowane w Trójstronnej Komisji oraz strona rządowa kierowały się przekonaniem, że tyl-

FZZ zostało zarejestrowane 31 stycznia 2002 r. w Sądzie Rejestrowym w Bydgoszczy w XIII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego.

Posiada osobowość prawną. FZZ może tworzyć przedstawicielstwa terenowe, agendy, biura i jednostki organizacyjne. Organami statutowymi FZZ są: Kongres, Zarząd Główny, Prezydium, Krajowa Komisja Rewizyjna. Organy statutowe działają na zasadzie kolegalności i są odpowiedzialne za realizację zadań, zgodnie ze swymi statutowymi kompetencjami. Kadencja organów statutowych jest równa i trwa 4 lata. Siedzibą Forum jest Bydgoszcz.

Celami Forum są, w szczególności: obrona praw i zabezpieczenie interesów społeczno-zawodowych, socjalno-bytowych, kulturalnych oraz w zakresie ochrony zdrowia, pracy i środowiska pracowników, emerytów, rencistów i ich rodzin; kształtowanie aktywności społecznej i etyki zawodowej, ochrona godności ludzi pracy, współdziałanie z organizacjami związkowymi w kraju i za granicą na rzecz postępu społecznego, praw człowieka, swobód demokratycznych, integracja i umacnianie roli ruchu związkowego.

Związek Rzemiosła Polskiego

– Prezes Jerzy Bartnik

Jest to ogólnopolska społeczno-zawodowa i gospodarcza organizacja samorządu rzemiosła, działająca od 1933 r. – wcześniej jako Związek Izby Rzemieślniczych (1933–1972) i Centralny Związek Rzemiosła (1973–1989).

Związek Rzemiosła Polskiego zrzesza izby rzemiosła i przedsiębiorczości, a na zasadach określonych w statucie, może też zrzeszać inne organizacje. ZRP realizuje zadania konfederacji pracodawców, w rozumieniu ustawy z dnia 23 maja 1991 roku.

W strukturach Związku Rzemiosła Polskiego funkcjonuje 490 cechów, 27 spółdzielni rzemieślniczych, 27 izb rzemiosła i przedsiębiorczości (w tym 26 terytorialnych i 1 izba branżowa), działających na podstawie ustawy z dnia 22.03.1989 r. o rzemiośle i własnych statutów. Organami Związku są: Kongres Rzemiosła Polskiego, Zarząd i Komisja Rewizyjna. Kongres jest najwyższym organem ZRP, uprawnionym do podejmowania uchwał we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła. Kadencja organów Związku trwa 4 lata.

Podstawowym zadaniem ZRP jest zapewnienie, zrzeszonym w nim organizacjom, pomocy w realizacji zadań statutowych, rozwijanie działalności gospodarczej i społeczno-kulturalnej rzemiosła i małej przedsiębiorczości, udzielanie wszechstronnego wsparcia i ochrony prawnej, reprezentowanie interesów rzemiosła i małej przedsiębiorczości w kraju i za granicą oraz działanie na rzecz kształtowania jednolitego stanowiska we wszystkich sprawach dotyczących rzemiosła i małej przedsiębiorczości. Siedzibą Związku jest miasto stołeczne Warszawa.

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

– Prezydent Henryka Bochniarz

Jest organizacją pracodawców w rozumieniu Ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. nr 55 z 1991 r. poz. 235 z późn. zm.).

Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” – Przewodniczący Janusz Śniadek

Związek został powołany w wyniku protestu robotniczego i utworzony na podstawie porozumienia z dnia 31.08.1980 r. w Gdańsku pomiędzy Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym, a Komisją Rządową. Opiera swoje działania na gruncie etyki chrześcijańskiej i katolickiej nauki społecznej, prowadzi działalność w zakresie obrony interesów pracowniczych oraz realizacji ich potrzeb materialnych, społecznych i kulturalnych. Jest niezależny od pracodawców, organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji politycznych i innych organizacji. Celem Związku jest: obrona praw, godności i interesów pracowniczych członków Związku. Związek jest zorganizowany na zasadzie terytorialno-branżowej. NSZZ „Solidarność” posiada osobowość prawną. W związku i jego jednostkach organizacyjnych funkcjonują następujące rodzaje władz: władza stanowiąca, władza wykonawcza i władza kontrolna. Siedzibą władz ogólnokrajowych jest Gdańsk.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych – Przewodniczący Jan Guz

OPZZ zostało powołane w listopadzie 1984 roku przez Zgromadzenie Przedstawicieli Branżowych Związków Zawodowych. Jest ogólnokrajową organizacją międzyzwiązkową utworzoną przez ogólnokrajowe związki zawodowe i zrzeszenia związków zawodowych. OPZZ jest przedstawicielem organizacji członkowskich OPZZ, zrzeszonych w nich organizacji związkowych i członków tych organizacji, a w zakresie praw i interesów zbiorowych reprezentuje wszystkich pracowników i inne osoby, którym przysługuje prawo przynależności i wstępowania do związków zawodowych.

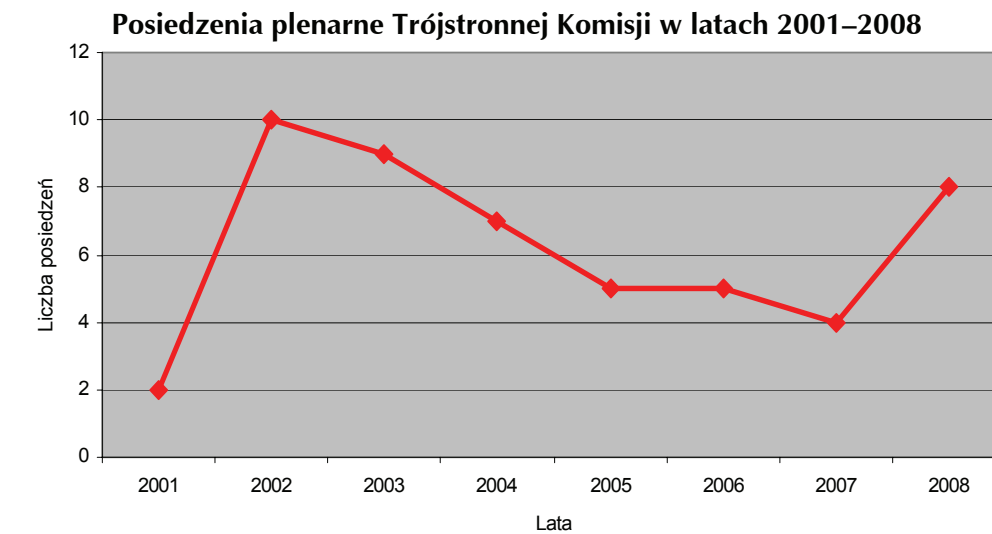
Celem OPZZ jest dążenie do zapewnienia godnych warunków życia i pracy w demokratycznym państwie prawa. Posiada osobowość prawną. Zrzeszone w nim organizacje związkowe zachowują pełną autonomię. OPZZ ma struktury branżowe oraz wojewódzkie i powiatowe struktury terytorialne. Organami OPZZ są: Kongres, Rada, Prezydium i Komisja Rewizyjna, które działają kolegiąlnie i są odpowiedzialne za realizację celów i zadań OPZZ zgodnie ze swymi kompetencjami. Kadencja organów trwa cztery lata. Siedzibą OPZZ jest Warszawa.

Forum Związków Zawodowych – Przewodniczący Wiesław Siewierski

Jest to ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa utworzona przez ogólnokrajowe organizacje związkowe i zrzeszenia związków zawodowych oraz inne organizacje związkowe.

ko na drodze dialogu i porozumienia społecznego można wypracować rozwiązanie złożonych i trudnych problemów społeczno-gospodarczych Polski.

Statystyka posiedzeń plenarnych TK na przestrzeni 8 lat ustawowej działalności przedstawia się następująco:

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba posiedzeń	2	10	9	7	5	5	4	8

Posiedzenia Prezydium

W 2008 r. odbyło się 19 posiedzeń Prezydium.

Najbardziej istotne sprawy, które były omawiane na posiedzeniach Prezydium dotyczyły: podjęcia prac nad rozwiązaniami w kluczowych kwestiach społeczno-gospodarczych; projektu ustawy o emeryturach pomostowych; wynagrodzeń w sferze budżetowej; zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na 2008 r.

W związku z napięciami społecznymi w niektórych branżach, członkom Prezydium zostały przedstawione przez stronę rządową informacje o aktualnej sytuacji w ochronie zdrowia, oświacie, górnictwie i służbie celnej.

Na forum Prezydium toczyła się również dyskusja, z udziałem Prezesów TVP, nad rolą telewizji publicznej w promocji dialogu społecznego. Efektem tych dyskusji i zaangażowania wszystkich stron Komisji było uruchomienie przez TVP programu publicystycznego z udziałem członków reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, w trakcie którego omawiane są najistotniejsze tematy społeczno-gospodarcze. Program jest emitowany co miesiąc od jesiennej ramówki na kanale TVP Info.

Na wniosek partnerów społecznych, na Prezydium TK Minister Skarbu Państwa przedstawił projekt ustawy o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz niektórych innych ustaw. Członkom Prezydium przekazano, przyjęty przez Radę Ministrów, czteroletni plan prywatyzacji obejmujący lata 2008–2011.

Na forum Prezydium podjęto także rozmowy na temat próby uchylenia ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców.

W ramach rozmów dotyczących podjęcia prac nad przygotowaniem kluczowych kwestii społeczno-gospodarczych, Prezydium TK zaproponowało członkom Komisji podjęcie rozmów mających na celu wypracowanie:

- docelowego modelu i mechanizmów kształtowania wynagrodzeń,
- programu aktywizacji zawodowej osób po 50 roku życia,
- spójnego systemu emerytalnego.

Ponadto poruszono sprawę, dotyczącą udziału partnerów społecznych w Komitecie Monitorującym Infrastruktura i Środowisko oraz współpracę z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego w ramach programów operacyjnych funduszy strukturalnych. Odbyła się dyskusja na temat konkursów realizowanych w ramach „Działania 5.5 Rozwój dialogu społecznego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, podczas której ustalono, że Zespół problemowy ds. funduszy strukturalnych wypracuje nowe kryteria oceny projektów, a z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego zostanie przedyskutowana możliwość uruchomienia kolejnego konkursu opartego na uzgodnionych kryteriach.

Omówiona została również bieżąca sytuacja gospodarczo-finansowa kraju w kontekście problemów na światowych rynkach finansowych. Decyzją Prezydium TK systematyczne prace nad tym zagadnieniem będą kontynuowane w Zespole problemowym ds. polityki gospodarczej i rynku pracy.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2003 r., Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.)

- do 15 maja** – Rada Ministrów przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
- 1) propozycje wysokości kwot zasiłków rodzinnych,
  - 2) propozycje wysokości świadczeń rodzinnych,
  - 3) wyniki badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin,
  - 4) informacje o realizacji świadczeń rodzinnych za okres od poprzedniej weryfikacji, w tym liczbę osób otrzymujących świadczenia rodzinne oraz wydatki na ten cel w poszczególnych latach,
  - 5) informacje o sytuacji dochodowej rodzin posiadających dzieci na utrzymaniu.
- do 15 czerwca** – Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia wysokość kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokość świadczeń rodzinnych.

W przypadku gdy TK nie uzgodni w przewidzianym terminie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych, RM do dnia 15 lipca ustala, na poziomie nie niższym niż wynika to z propozycji, kwoty zasiłków rodzinnych i wysokość świadczeń rodzinnych, w drodze rozporządzenia.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 1998 r., Nr 162, poz. 1118 z późn. zm.)

Emerytury i renty podlegają corocznie waloryzacji od dnia 1 marca. Wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

- corocznie w czerwcu zwiększenie o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia jest przedmiotem negocjacji Trójstronnej Komisji
- w terminie 14 dni od dnia przedstawienia przez stronę rządową informacji o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych, w tym o wielkości wskaźnika inflacji, stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny (ww. wielkości strona przedstawia Trójstronnej Komisji corocznie do dnia 15 czerwca) Trójstronna Komisja w drodze uchwały uzgadnia wysokość zwiększenia o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Wysokość zwiększenia podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim, w drodze komunikatu ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

Jeżeli nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji Rada Ministrów określi w terminie 21 dni od dnia zakończenia negocjacji, w drodze rozporządzenia wysokość zwiększenia wskaźnika waloryzacji.

- i konieczności utrzymania wysokiego poziomu zatrudnienia,
  - wskaźnik prognozowanego realnego przyrostu produktu krajowego brutto.
- do 15 lipca** – Komisja powinna uzgodnić wysokość minimalnego wynagrodzenia na rok następny.

Jeżeli Trójstronna Komisja nie uzgodni w terminie wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym, Rada Ministrów ustala wysokość minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany tej wysokości, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 15 września każdego roku. Wysokość minimalnego wynagrodzenia ustalona przez Radę Ministrów nie może być niższa od wysokości minimalnego wynagrodzenia zaproponowanego Komisji.

Ustawa o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593 z późn. zm.)

- * do 15 kwietnia** – Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przedkłada corocznie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informację o wysokości minimum egzystencji ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Jeśli w danym roku kalendarzowym kwota kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie będzie równa lub niższa niż minimum egzystencji, Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych może wystąpić do Rady Ministrów z wnioskiem o zweryfikowanie kwot kryteriów dochodowych.

Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

W roku, w którym przeprowadza się weryfikację, Rada Ministrów:

- * do 15 maja** – przedstawia Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych:
- 1) propozycję kwot kryteriów dochodowych;
  - 2) informację o realizacji świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej za okres od poprzedniej weryfikacji, obejmującą liczbę świadczeniobiorców, liczbę świadczeń i ogólną kwotę wydatków na świadczenia.

- do 15 czerwca** – Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgadnia kryteria dochodowe.

W przypadku gdy Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych nie uzgodni w przewidzianym terminie kryteriów dochodowych, Rada Ministrów do dnia 15 lipca ustala, nie niższe niż w przedstawionej propozycji, kryteria dochodowe w drodze rozporządzenia.

Na wniosek strony związkowej toczyły się rozmowy w sprawie powołania przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Zespołu ds. pracowników administracji rządowej i samorządowej oraz służby cywilnej. Efektem rozmów Prezydium oraz konsultacji z KPRM członkowie Prezydium podjęli decyzję o powołaniu przy Komisji Trójstronnej Zespołu doraźnego ds. pracowników samorządowych oraz służby cywilnej. Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmie Komisja na posiedzeniu plenarnym w 2009 r.

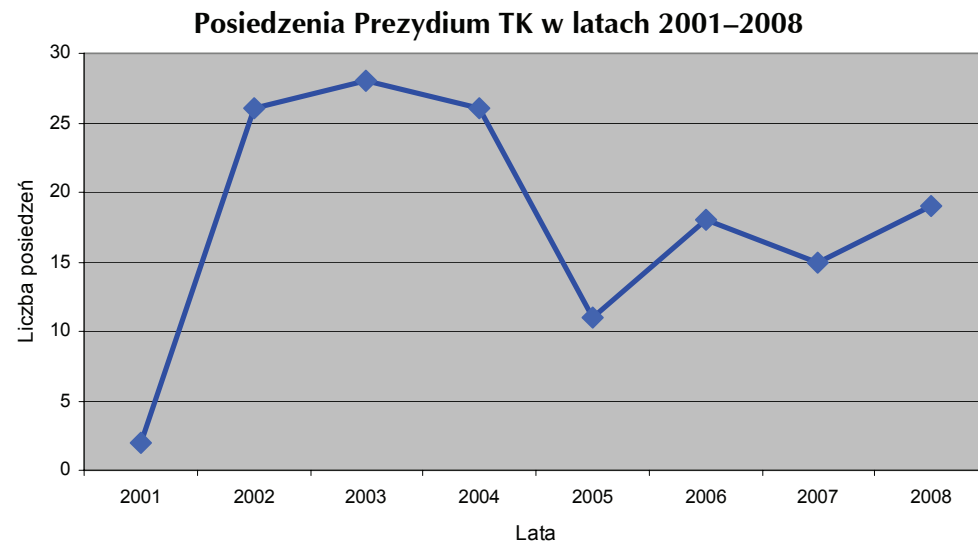
W związku z pracami Komisji nad trudnym tematem rozwiązań dotyczących emerytur pomostowych, który bardzo często był przedmiotem obrad Prezydium w 2008 r., w dniu 14 listopada 2008 r. odbyło się w tej sprawie posiedzenie Prezydium TK z Prezesem Rady Ministrów Donaldem Tuskiem. Podstawowa rozbieżność w tym temacie pomiędzy stanowiskiem rządu – popieranym przez pracodawców – a stroną związkową, dotyczyła charakteru przyszłych emerytur pomostowych. W opinii rządu emerytury pomostowe nie powinny być trwałym elementem nowego systemu emerytalnego. Premier, poszukując innej płaszczyzny porozumienia, zaproponował dyskusję i aktywny udział partnerów społecznych w opracowaniu programu 50 plus, który byłby jednym z najlepszych instrumentów, aktywizujących osoby po pięćdziesiątym roku życia. Zaproponował również, aby w ustawie o emeryturach pomostowych wprowadzić zapis nakładający na Trójstronną Komisję obowiązek monitoringu i oceny funkcjonowania ustawy po rocznym okresie jej obowiązywania. Wysunął także propozycję rozmów zmierzających do wypracowania przejściowych rozwiązań dla kadry nauczycielskiej.

Zdaniem strony związkowej, emerytury pomostowe nie powinny mieć charakteru wygasającego, a stanowić trwały element systemu emerytalnego, o ile nie zostaną usunięte wcześniej szczególne warunki pracy.

Każdorazowo Prezydium dyskutowało na temat projektów uchwał w omawianych obszarach tematycznych, które następnie przedkładało do głosowania w czasie posiedzeń plenarnych.

Ponadto Prezydium w 2008 r. na bieżąco monitorowało pracę zespołów problemowych.

Zestawienie liczby posiedzeń w ciągu ostatnich 8 lat przedstawia zamieszczony dalej wykres.

Lata	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Liczba posiedzeń	2	26	28	26	11	18	15	19

- wynagrodzeniach z roku poprzedniego pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń.

- do 20 lipca**
- Komisja powinna uzgodnić wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny.

Jeżeli Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych uzgodni, w drodze uchwały, wysokość średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, Rada Ministrów jest zobowiązana do uwzględnienia w projekcie ustawy budżetowej wynagrodzeń zapewniających osiągnięcie uzgodnionej wysokości wskaźników.

Jeżeli w terminie do dnia 20 lipca nie nastąpi uzgodnienie stanowiska Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, Rada Ministrów przyjmie do projektu ustawy budżetowej średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny, z tym że nie mogą być one niższe od wskaźników zawartych w propozycji przedstawionej Komisji.

Ustawa o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz.U. z 2002, Nr 200, poz. 1679 z późn. zm.)

- do 15 czerwca**
- Rada Ministrów przedstawia Komisji:
    - propozycję wysokości minimalnego wynagrodzenia w roku następnym wraz z terminem zmiany wysokości tego wynagrodzenia,
    - informację o wskaźniku cen w roku poprzednim,
    - informację o prognozowanych na rok następny: wskaźniku cen oraz wskaźniku przeciętnego wynagrodzenia,
    - wysokość przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale roku, w którym odbywają się negocjacje,
    - informację o wydatkach gospodarstw domowych w roku poprzednim,
    - informację o wskaźniku udziału dochodów z pracy najemnej oraz przeciętnej liczbie osób na utrzymaniu osoby pracującej najemnie w roku poprzednim,
    - informację o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w roku poprzednim według rodzajów działalności,
    - informację o poziomie życia różnych grup społecznych,
    - informację o warunkach gospodarczych państwa, z uwzględnieniem sytuacji budżetu państwa, wymogów rozwoju gospodarczego, poziomu wydajności pracy

Ustawa o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r., Nr 1, poz. 2 z późn. zm.)

- do 15 czerwca** – Rada Ministrów przedstawia Komisji informację o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny:
- wzrost realny produktu krajowego brutto,
  - wielkość wskaźnika inflacji,
  - proponowany maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.
- do 10 września** – Komisja ustala maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz orientacyjne wskaźniki przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych kwartałach roku w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z roku poprzedniego.

Jeżeli Komisja Trójstronna nie ustali wskaźników Rada Ministrów ustala te wskaźniki, w drodze rozporządzenia, w terminie do dnia 1 grudnia każdego roku.

- co kwartał** – Komisja Trójstronna dokonuje oceny kształtowania się przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców. Wnioski wynikające z tej oceny Komisja przedstawia Radzie Ministrów.

Ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1999 r., Nr 110, poz. 1255 z późn. zm.)

- do 15 czerwca** – Rada Ministrów przedkłada Komisji propozycję średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny oraz informację o:
- prognozowanej dynamice produktu krajowego brutto,
  - prognozowanych zmianach cen towarów i usług konsumpcyjnych,
  - prognozowanym wzroście wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w sektorze przedsiębiorstw,
  - prognozowanym zatrudnieniu w gospodarce narodowej,
  - prognozowanych zmianach w stopie bezrobocia,
  - prognozowanym zatrudnieniu w państwowej sferze budżetowej,

V. Prace zespołów problemowych TK

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych..., Komisja może powoływać, w drodze uchwały, stałe i doraźne zespoły problemowe. Dotychczas Komisja powołała 9 zespołów problemowych: ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, ds. ubezpieczeń społecznych, ds. prawa pracy i układów zbiorowych, ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ds. rozwoju dialogu społecznego, ds. usług publicznych, ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy, ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej oraz jeden konsultacyjny – ds. Unii Europejskiej. Zakresy prac zespołów problemowych stanowi *Załącznik nr 3*.

Posiedzenia zespołów zwołuje przewodniczący zespołu: z własnej inicjatywy, na wniosek co najmniej jednej organizacji pracowników i pracodawców lub przedstawiciela strony rządowej. Posiedzeniu zespołu przewodniczy przewodniczący zespołu albo wyznaczony przez niego członek zespołu. Przewodniczący zespołu, po uzgodnieniu z członkami zespołu, może wystąpić z wnioskiem do Prezydium Komisji o zlecenie ekspertyzy na potrzeby prac zespołu. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie sporządzenia ekspertyzy. We wniosku może zostać wskazana osoba rekomendowana do sporządzenia ekspertyzy.

Przewodniczącym zespołu jest członek Komisji wskazany przez organizację pracowników i pracodawców, który uzyskał akceptację pozostałych organizacji oraz strony rządowej, w dwóch przypadkach jest to reprezentant strony rządowej.

W skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji partnerów społecznych oraz strony rządowej.

Członkowie zespołu mogą na posiedzeniu zespołu korzystać z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy trzech doradców.

Przy podejmowaniu stanowiska przez zespół mają zastosowanie takie same przepisy jak przy posiedzeniach plenarnych Komisji. W przypadku niezgodnienia stanowiska każda ze stron może przedstawić odrębne stanowisko.

Przewodniczący zespołu przekazuje Komisji niezwłocznie tekst przyjętego stanowiska, za pośrednictwem przewodniczącego Komisji.

Działalność Zespołów w 2008 roku:

Zespół problemowy TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych – przewodniczący Jacek Męcina (PKPP-Lewiatan) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 16 spotkań zespołu w tym 2 posiedzenia grupy roboczej oraz 6 posiedzeń wspólnych z Zespołem ds. rozwoju dialogu społecznego. Ponadto odbyło się dwudniowe wyjazdowe posiedzenie Zespołu poświęcone ogólnej problematyce prawa pracy, w kontekście ewentualnych zmian, zgodnie z propozycjami wszystkich stron Zespołu.

Podczas posiedzeń omówiono projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks pracy i ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy. Wobec braku zgody strony związkowej na propozycje zmian, projekt zmian w Kodeksie pracy został wycofany z dalszej procedury legislacyjnej. Kilka posiedzeń Zespołu było poświęconych analizie postulatów partnerów społecznych, dotyczących nowelizacji Kodeksu pracy oraz dyskusji nad zmianami w czasie pracy wynikającymi z dyrektywy europejskiej.

Poruszano kwestie przestrzegania minimalnych standardów pracy w zawodzie pracowników ochrony. W konsekwencji pracodawcy, wspólnie ze związkami zawodowymi z branży, zobowiązali się do opracowania wzorów standardowych umów, które miały być przedstawione do zaopiniowania Urzędowi Zamówień Publicznych. Swoje stanowisko w powyższej kwestii przedstawiło MSWiA. Rozmawiano również nt.: uprawnień organizacji reprezentatywnych w ustawie o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych..., rozwiązywania sporów zbiorowych i wzmocnienia dialogu społecznego poprzez doprecyzowanie zasad reprezentatywności (w ramach uchwały nr 31). Po przyjęciu trybu procedowania i przedstawieniu przez stronę rządową analiz i opinii prawnych prace skierowane zostały na posiedzenia autonomiczne.

Na forum Zespołu rozważano wprowadzenie i zdefiniowanie pojęcia „samozatrudnienie”. Uznano, że wobec złożoności problemu, temu zagadnieniu powinno być poświęcone oddzielne posiedzenie Zespołu oraz przygotowanie niezbędnych analiz dot.:

- wpływu wysokości obciążeń podatkowych na samozatrudnienie,
- stanu rynku zatrudnienia,
- wpływu zmian w przepisach na pracę zależną (propozycja pracodawców),

Załącznik nr 4

Kalendarium Prac Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1080 z późn. zm.)

- * **do 10 maja** – strona rządowa przedstawia Komisji wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych przyjętych do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.
- * **do 20 maja** – strony pracowników i pracodawców przedstawiają wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:
  - wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę,
  - emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- * **do 25 maja** – przy braku wspólnej propozycji każda ze stron może przedstawić własne propozycje w każdej ze ww. spraw.
- * **do 30 maja** – przy braku wspólnego stanowiska strony każda z organizacji przedstawia własne propozycje w ww. sprawie.
- * **do 15 czerwca** – strona rządowa przedstawia Komisji założenia projektu budżetu państwa na rok następny.
- * **do 20 lipca** – strony pracowników i pracodawców zajmują wspólne stanowisko w sprawie założeń do projektu ustawy budżetowej.
- * **do 25 lipca** – przy braku wspólnego stanowiska każda ze stron zajmuje własne stanowisko.
- * **do 31 lipca** – przy braku wspólnego stanowiska stron, każda z organizacji przedstawia własne stanowisko.
- **nie później niż 20 dni** przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, strona rządowa przedstawia Komisji projekt ustawy budżetowej.
- **nie później niż 6 dni** roboczych po dniu w którym strony pracowników i pracodawców otrzymali projekt ustawy budżetowej zajmują wspólne stanowisko.
- **w ciągu 3 dni** roboczych, gdy partnerzy społeczni nie zajmą wspólnego stanowiska strony mogą zająć własne stanowiska.
- **w ciągu następnych 2 dni** roboczych przy braku stanowiska strony każda z organizacji reprezentatywna w Komisji przedstawi swoją opinię.

* terminy, które Komisja może zmieniać na wniosek strony rządowej.

Zespół TK ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej

(zakres pracy Zespołu TK ds. ZEKS zawiera w sobie zakres prac zespołu doraźnego ds. konsultacji ZEKS)

1. Wypracowanie propozycji zakresu planowanej ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej.
2. Analiza zgodności ustawodawstwa polskiego z postanowieniami Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej, w szczególności pod kątem skutków społecznych i ekonomicznych.
3. Analiza i wypracowanie stanowiska w sprawie przyjęcia Protokołu Dodatkowego do Europejskiej Karty Społecznej, ustanawiającego System Skarg Zbiorowych.
4. Przegląd i ocena realizacji zobowiązań, wynikających z Europejskiej Karty Społecznej.
5. Monitorowanie podjętych zobowiązań.

- kosztów pracy w Polsce w porównaniu z kosztami pracy w innych krajach UE,
- przybliżenia rozwiązań francuskich (propozycja związków zawodowych).

Zespół problemowy TK ds. ubezpieczeń społecznych – przewodniczący Jan Klimek (ZRP) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 26 spotkań zespołu w tym 2 wspólne z Zespołem ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz 19 wspólnych z Zespołem polityki gospodarczej i rynku pracy.

Podczas prac Zespołu podjęto próbę uzgodnienia wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji świadczeń, zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Zespół zajął się problematyką dotyczącą emerytur ze środków zgromadzonych w Otwartych Funduszach Emerytalnych, którą omówił na podstawie przekazanych projektów ustaw: o zasadach wypłat emerytur kapitałowych oraz o zakładach emerytalnych. W wyniku konsultacji projekt ustawy o zakładach emerytalnych uległ modyfikacji i Zespół omówił go ponownie, a następnie przyjął w dniu 20 sierpnia Stanowisko rekomendujące ten projekt, pomimo wyspecyfikowanych w dokumencie zastrzeżeń, do dalszych prac legislacyjnych.

Realizując Uchwałę TK nr 31 z dnia 3 kwietnia 2008 r. przyjęto propozycje tematów, które powinny być przedmiotem prac Zespołów problemowych TK: ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w ramach prac nad rozwiązaniami w kluczowych kwestiach społeczno-gospodarczych.

Przedyskutowano również Program „Solidarność pokoleń – Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”.

W trakcie obrad omówiono ponadto zagadnienia związane z waloryzacją emerytur i rent (warunkami uzgodnień drugiego kroku w odniesieniu do art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). W wyniku rozmów przyjęto w dniu 15 maja 2008 r. Stanowisko Zespołu TK ds. ubezpieczeń społecznych oraz Zespołu TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, dotyczące trybu negocjacji wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent. Następnie Komisja na posiedzeniu plenarnym przyjęła Uchwałę w tej sprawie.

Do najtrudniejszych tematów, skierowanych do prac w połączonych Zespołach ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy należy poszukiwanie rozwiązań w zakresie systemu emerytur

pomostowych. Przeprowadzono w tym obszarze kompleksową dyskusję podczas, której poszukiwano kompromisu, a prace Zespołów wspomagane były przez specjalistyczny Zespół Ekspertów Medycyny i Ochrony Pracy.

W toku prac partnerzy społeczni połączonych Zespołów uznali za uzgodnioną definicję prac w szczególnych warunkach. Natomiast nie została uzgodniona definicja prac w szczególnym charakterze. Uzgodniono również wykaz czynników ryzyka występującego w szczególnych warunkach pracy, które przed osiągnięciem wieku emerytalnego mogą stawiać przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku.

Niestety pomimo wielogodzinnych rozmów i zaangażowania wszystkich członków Zespołów, nie udało się osiągnąć kompromisu i uzgodnić akceptowanego przez wszystkie strony, projektu ustawy o emeryturach pomostowych.

Zespół ds. ubezpieczeń społecznych rozpatrzył ponadto projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o uchyleniu ustawy o wykorzystaniu wpływów z prywatyzacji części mienia Skarbu Państwa na cele związane z reformą systemu ubezpieczeń społecznych. Partnerzy społeczni w dniu 5 listopada 2008 r. przyjęli Stanowisko w tej sprawie. Członkowie Zespołu zwrócili uwagę na potrzebę podjęcia dalszych działań w celu zwiększenia roli FRD w zakresie stabilności systemu emerytalnego i bezpieczeństwa wypłat świadczeń emerytalnych.

Członkowie Zespołu na ostatnim swoim posiedzeniu, po przeanalizowaniu materiałów przygotowanych przez ZUS, zajęli się kompleksowo funkcjonowaniem Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zapowiedziano kontynuację tego tematu w 2009 roku.

Zespół problemowy TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy – przewodniczący Andrzej Malinowski (KPP) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 26 spotkań zespołu (w tym 19 wspólnie z Zespołem ds. ubezpieczeń społecznych i 4 wspólne z Zespołem ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych).

Realizując Uchwałą Trójstronnej Komisji nr 31 z dnia 3 kwietnia 2008 r. przyjęto propozycje tematów, które powinny być przedmiotem prac

4. Współpraca z zespołem ds. budżetu wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz z zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy a także z wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego.
5. Przedkładanie Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych informacji i wniosków dotyczących prac Zespołu.
6. Sprawy wniesione przez członków Zespołu przy akceptacji Zespołu.

Zespół TK ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy

1. Przeprowadzanie wspólnych konsultacji w kwestiach objętych porządkiem dziennym obrad Międzynarodowej Konferencji Pracy, omawianie składu delegacji na kolejne sesje Konferencji oraz wypowiedzianie się we wspólnych sprawach dotyczących udziału delegacji Polski w tych sesjach.
2. Opiniowanie projektów konwencji i zaleceń przygotowywanych do uchwalenia przez Międzynarodową Konferencję Pracy.
3. Opiniowanie propozycji wniosków, jakie będą przedstawiane odpowiednim organom w związku z przedkładaniem konwencji i zaleceń zgodnie z art. 19. Konstytucji Międzynarodowej Organizacji Pracy.
4. Opiniowanie projektów sprawozdań przedstawionych przez Radę Ministrów do Międzynarodowego Biura Pracy, na podstawie art. 22 Konstytucji MOP.
5. Występowanie, z własnej inicjatywy, z propozycjami rozpatrzenia nieratyfikowanych konwencji i zaleceń które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie.
6. Występowanie, z własnej inicjatywy, z propozycjami ponownego rozpatrzenia nieratyfikowanych konwencji i zaleceń, które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie, w celu rozważenia, jakie środki mogłyby być podjęte, aby w razie potrzeby przyspieszyć ich ratyfikację i realizację, a także występowanie z propozycjami wypowiedzenia ratyfikowanych konwencji.
7. Inicjowanie innych uzgodnionych propozycji rozwijania trójstronnych stosunków Polski z Międzynarodową Organizacją Pracy, w tym opiniowanie projektów wieloletnich programów rozwoju współpracy Polski z Międzynarodowym Biurem Pracy i z jego instytucjami
8. Popularyzowanie na forum krajowym idei Konstytucji MOP oraz celów i założeń programowych Międzynarodowej Organizacji Pracy.

Zespół TK ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej

1. Wsparcie procesu przygotowań Polski do wykorzystania unijnych funduszy strukturalnych.
2. Dokonywanie ocen projektów dokumentów programowych.
3. Dokonywanie ocen wykorzystywania funduszy strukturalnych.
4. Przedstawianie instytucjom zarządzającym programami opinii i stanowisk na temat funkcjonowania poszczególnych programów operacyjnych.
5. Porównanie doświadczeń innych krajów w zakresie wykorzystania funduszy strukturalnych.

3. Przeprowadzanie analiz i ocen funkcjonowania dialogu społecznego na szczeblu wojewódzkim.
4. Współpracę z wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego.
5. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania dialogu branżowego (sektorowego) dwu- i trójstronnego.
6. Dokonywanie analiz rozwiązań prawnych umożliwiających rozszerzenie prowadzonego dialogu społecznego strony rządowej z partnerami społecznymi (organizacjami związkowymi i pracodawców) na dialog obywatelski (cywilny) z udziałem innych podmiotów: instytucji społecznych, izb gospodarczych i zawodowych.
7. Zapoznanie się na przykładzie doświadczeń innych krajów z możliwościami prowadzenia w Polsce dialogu obywatelskiego (cywilnego) w ramach instytucjonalnych.
8. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego na szczeblu krajowym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
9. Zapoznanie się z funkcjonowaniem dialogu społecznego na szczeblu krajowym w państwach Europy Zachodniej, należących do Unii Europejskiej.
10. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego na szczeblu regionalnym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
11. Zapoznanie się z funkcjonowaniem i instytucjami dialogu społecznego prowadzonego na poziomie regionalnym w strukturach Unii Europejskiej.
12. Porównywanie wyników analiz z rozwiązaniami dotyczącymi dialogu społecznego prowadzonego na szczeblu branżowym w państwach Europy Środkowo-Wschodniej kandydujących do Unii Europejskiej.
13. Zapoznanie się z funkcjonowaniem i instytucjami dialogu społecznego na poziomie branżowym, prowadzonym przez kraje Europy Zachodniej w komitetach sektorowych – strukturach Unii Europejskiej.
14. Współpracę ze stronami umowy twinningowej (zbliżniaczenia) w ramach Programu PHARE: PL200/IB/SO01, dotyczącej wzmacniania mechanizmów dialogu społecznego i przygotowania partnerów społecznych do aktywnego uczestnictwa w dialogu społecznym.

Zespół Problemowy TK ds. usług publicznych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących sektora usług publicznych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką sektora usług publicznych w tym w szczególności ochrony zdrowia, oświaty i wychowania, kultury, pomocy i opieki społecznej.
2. Przeprowadzanie analiz i ocen funkcjonowania całości lub wybranej części sektora usług publicznych.
3. Dokonywanie analiz i ocen polityki finansowania całości lub wybranej części sektora usług publicznych.

Zespołów problemowych TK: ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy w ramach prac nad rozwiązaniami w kluczowych kwestiach społeczno-gospodarczych.

Omówiony został „Program Solidarność pokoleń – Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”.

Przedyskutowano także zagadnienia związane z waloryzacją emerytur i rent i w wyniku rozmów przyjęto w dniu 15 maja 2008 r. Stanowisko Zespołu TK ds. ubezpieczeń społecznych oraz Zespołu TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, dotyczące trybu negocjacji wysokości wskaźnika waloryzacji emerytur i rent.

Do najtrudniejszych tematów, skierowanych do prac w połączonych Zespołach ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, uznać należy system emerytur pomostowych. Niestety pomimo wielogodzinnych rozmów i zaangażowania wszystkich członków Zespołów, nie udało się osiągnąć kompromisu i uzgodnić projektu ustawy o emeryturach pomostowych, który zaakceptowałyby wszystkie strony.

Poza tym Zespół zajął się tematem maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia i orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych kwartałach 2009 r., w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z 2008 r.

Ponadto omówiono bieżącą sytuację w Drukarni Naukowo-Technicznej, oddział Polskiej Agencji Prasowej oraz sytuację w Poczcie Polskiej.

Zespół problemowy TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń społecznych – przewodniczący Stefan Kubowicz (NSZZ „Solidarność”) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 11 posiedzeń, w tym 4 wspólne z zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, 2 z zespołem ds. usług publicznych i 2 z zespołem ds. ubezpieczeń społecznych.

Członkowie zespołu podjęli próbę określenia obszarów dyskusji dotyczących systemu wynagrodzeń w sferze budżetowej, jako przestrzeni do opracowania rozwiązań spełniających oczekiwania społeczne. Uznano za niezbędne przygotowanie materiałów i ekspertyz nt. wynagrodzeń w sferze budżetowej w celu dalszego procedowania nad tym problemem.

Podjęto także próbę uzgodnienia wysokości zwiększenia wskaźnika waloryzacji świadczeń, zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Realizując Uchwałę Trójstronnej Komisji nr 31 z dnia 3 kwietnia 2008 r., członkowie dwóch zespołów ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz ds. usług publicznych – podjęli próbę wypracowania propozycji harmonogramu i trybu procedowania nad porozumieniem społecznym w zakresie wypracowania modelu i mechanizmu kształtowania wynagrodzeń w sferze publicznej (budżetowej i parabudżetowej) i u przedsiębiorców. Wyprecyzowano niezbędne materiały służące do opracowania ww. zagadnienia.

Ponadto podczas posiedzeń dyskutowano na temat: wysokości minimum egzystencji, ustalonego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 2007 roku, w zestawieniu z aktualnie obowiązującymi kryteriami dochodowymi, określonymi w ustawie o pomocy społecznej; minimum socjalnego liczonego przez IPiSS; minimalnego wynagrodzenia oraz minimalnych świadczeń emerytalno-rentowych. Zapoznano się z aktualną strukturą koszyka, ustaloną przez GUS do obliczania współczynnika cen towarów i usług konsumpcyjnych.

Ponadto na forum połączonych zespołów zaprezentowano wskaźniki makroekonomiczne, stanowiące podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na 2009 r., jak również przedstawiono dane na temat wskaźników emerytalno-rentowych.

Zespół wraz z członkami zespołu ds. polityki gospodarczej i rynku pracy podjął próbę uzgodnienia stanowiska w sprawie założeń makroekonomicznych. Poza tym, wspólnie z zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku pracy omawiano i dyskutowano nad maksymalnym rocznym wskaźnikiem przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia i orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych kwartałach 2009 r. w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z 2008 r. W wyniku rozbieżnych stanowisk strony nie doszły do porozumienia w ww. kwestii.

Podjęto również prace nad wypracowaniem wspólnego stanowiska w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2009 r. i wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na 2009 r.

3. Opiniowanie wstępnej prognozy wielkości makroekonomicznych przyjętych do prac nad projektem ustawy budżetowej oraz propozycji wzrostu w następnym roku:
  - wynagrodzenia w gospodarce narodowej (w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców);
  - emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
4. Opiniowanie propozycji wskaźników wzrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców i w państwowej sferze budżetowej.
5. Dokonywanie analiz i ocen wysokości płacy minimalnej.
6. Propozycje rozwiązań prawnych – współpraca z Zespołem ds. prawa pracy i układów zbiorowych.
7. Porównanie doświadczeń innych krajów w ustalaniu kategorii i kryteriów: minimum socjalnego, minimum egzystencji i dochodu gwarantowanego. Praca nad rozwiązaniami prawnymi.
8. Ocena sytuacji budżetu państwa, w tym udział wydatków socjalnych i ich struktury.
9. Analizowanie sytuacji finansowej pracowników państwowej sfery budżetowej oraz jednostek zaliczonych do sektora finansów publicznych i jednostek dofinansowywanych z budżetu państwa.
10. Dokonywanie analiz i ocen systemu zabezpieczenia społecznego, ze względu na:
  - wysokość świadczeń społecznych,
  - skuteczność adresowania świadczeń społecznych,
  - skuteczność poszczególnych świadczeń społecznych w ograniczaniu sfery ubóstwa,
  - konieczność zmian kryteriów uprawniających do korzystania z pomocy społecznej.
11. Współpraca z zespołem problemowym ds. polityki gospodarczej i rynku pracy przy wypracowaniu systemu osłon dla osób w wieku przedemerytalnym zagrożonych zwolnieniem z pracy.
12. Analiza wzrostu cen energii i innych mediów. System rekompensowania ich wzrostu rodzinom najuboższym.
13. Współpraca z zespołem ds. ubezpieczeń społecznych przy analizie sytuacji finansowej FUS, a w szczególności funduszu chorobowego, z którego finansowane są świadczenia w razie choroby i macierzyństwa.

Zespół Problemowy TK ds. rozwoju dialogu społecznego

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących dialogu społecznego, w szczególności poprzez:

1. Opracowywanie założeń i opiniowanie projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką dialogu społecznego.
2. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania instytucji dialogu społecznego na szczeblu krajowym oraz przebiegu tego dialogu.

4. Formułowanie ogólnych założeń dla zmian przepisów z zakresu prawa pracy (uzgodnione co do zasady).
5. Analiza rozwiązań zawartych w układach zbiorowych pracy celem ustalenia trendów modyfikacji prawa pracy.

Zespół Problemowy TK ds. ubezpieczeń społecznych

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących ubezpieczeń społecznych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z problematyką ubezpieczeń społecznych.
2. Dokonywanie analiz i ocen funkcjonowania ubezpieczeń społecznych, w szczególności dotyczących skutków prawnych, społecznych i finansowych propozycji rozwiązań w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i ich finansowaniu.
3. Przeprowadzanie ocen systemu ubezpieczeń społecznych jako mechanizmu zapewniania dochodów osobom ubezpieczonym w przypadku wystąpienia ryzyka socjalnego, w szczególności:
  - wysokości świadczeń,
  - właściwego adresowania świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
  - kształtowania przyszłego kształtu systemu ubezpieczeń społecznych,
  - bezpieczeństwa finansowego systemu ubezpieczeń społecznych.
4. Dokonywanie oceny realizacji założeń reformy systemu ubezpieczeń społecznych.
5. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych dotyczących emerytur pomostowych w konsultacji z innymi partnerami społecznymi.
6. Inicjowanie, analiza i ocena dostosowań systemu ubezpieczeń społecznych do zmian demograficznych i gospodarczych.
7. Dokonywanie analiz funkcjonowania instytucji systemu ubezpieczeń społecznych, z uwzględnieniem prowadzonej przez nie gospodarki finansowej – z punktu widzenia jej skuteczności i efektywności.
8. Współpracę z instytucjami ubezpieczeń społecznych.
9. Porównywanie polskich rozwiązań stosowanych w systemie ubezpieczeń społecznych z doświadczeniami zagranicznymi.
10. Sprawy wniesione przez członków Zespołu przy akceptacji całego Zespołu.

Zespół Problemowy TK ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych

Wypracowanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących budżetu państwa, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z budżetem państwa, wynagrodzeniami i świadczeniami socjalnymi.
2. Opiniowanie założeń i projektu ustawy budżetowej państwa (art. 3 ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego).

Rozmawiano na temat uchylenia ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców.

Dyskutowano nad projektem ustawy budżetowej na 2009 r.

Ponadto Zespół omówił sytuację zakładów budżetowych i gospodarstw pomocniczych w świetle proponowanych zmian rządowych.

Zespół problemowy TK ds. rozwoju dialogu społecznego – przewodniczący Zbigniew Żurek (BCC – ZP) – powołany Uchwałą Nr 3 z dnia 6 marca 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 8 posiedzeń zespołu, w tym 6 posiedzeń wspólnych z Zespołem problemowym TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych.

Dyskutowano nt. propozycji harmonogramu i trybu procedowania nad porozumieniem społecznym w zakresie wzmocnienia dialogu społecznego poprzez doprecyzowanie zasad reprezentatywności. W ustaleniach Zespołu z kwietnia 2008 r. strony przyjęły obszary negocjacji. W ramach podjętych ustaleń toczyła się dyskusja na temat: reprezentatywności organizacji związkowej, rozwiązywania sporów zbiorowych, uprawnień organizacji reprezentatywnych w ustawie o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych... .

Na forum zespołu odbyła się również dyskusja, w trakcie której zgłoszono wiele sugestii i uwag dotyczących funkcjonowania trójstronnych zespołów branżowych. Wypracowano także propozycje tematów spotkania przedstawicieli Rady Działalności Pożytku Publicznego i Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

Tematem prac Zespołu była też, obecna sytuacja finansowa i gospodarcza na świecie oraz możliwości wypracowania rozwiązań lub mechanizmów sprzyjających zminimalizowaniu niekorzystnych tendencji w odniesieniu do sytuacji w Polsce.

Zespół problemowy TK ds. usług publicznych – przewodniczący Sławomir Broniarz (OPZZ) – powołany Uchwałą Nr 9 z dnia 9 września 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 5 spotkań zespołu, w tym 2 wspólne z Zespołem ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz 1 – z Zespołem ds. polityki gospodarczej i rynku prac.

Dyskutowano nt.: sytuacji pracowników w służbach podległych Ministrowi Finansów, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji płacowej i kadrowej oraz wartościowania stanowisk pracy. Zapoznano się również z proble-

mami występującymi w urzędach skarbowych. W wyniku przeprowadzonej dyskusji zgłoszono wniosek o powołanie trójstronnego zespołu branżowego ds. służby cywilnej.

Omówiono poziom przygotowań Ministerstwa Edukacji Narodowej i jednostek samorządu terytorialnego do wprowadzenia obowiązku szkolnego dla dzieci od 6 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem stanu przygotowania podstawy programowej i kosztów wdrażania projektowanych zmian. Zapoznano się ze zmianami programowymi obejmującymi postanie do szkół dzieci sześciolletnich, które mają obowiązywać od września 2009 r.

Realizując Uchwałę Nr 31 Trójstronnej Komisji z dnia 3 kwietnia 2008 r., członkowie połączonych zespołów ds. usług publicznych oraz ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, podjęli próbę wypracowania propozycji harmonogramu i trybu procedowania nad porozumieniem społecznym w zakresie wypracowania modelu i mechanizmu kształtowania wynagrodzeń w sferze publicznej (budżetowej i parabudżetowej) i u przedsiębiorców. Wy-specyfikowano niezbędne materiały służące do opracowania ww. zagadnienia.

Ponadto na forum zespołów zaprezentowano wskaźniki makroekonomiczne, stanowiące podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na 2009 r., a także przedstawiono dane na temat wskaźników emerytalno-rentowych.

Przedyskutowano również temat rozwiązań płacowych w placówkach podległych Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zespół problemowy TK ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy – przewodniczący Radosław Mleczko (Podsekretarz Stanu w MPiPS) – powołany Uchwałą Nr 12 z dnia 13 grudnia 2002 r.

W 2008 r. odbyło się 1 spotkanie zespołu. Ustalono, że zespół będzie pracował nad planem przeglądu nieratyfikowanych konwencji, opierając się na projekcie wcześniejszym, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych po konsultacjach wewnętrznych MPiPS.

Zespół problemowy TK ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej – przewodniczący Zygmunt Mierzejewski (FZZ) – powołany Uchwałą Nr 25 z dnia 6 lipca 2004 r.

W 2008 r. odbyło się 6 posiedzeń zespołu.

W ramach prac Zespołu toczyły się dyskusje dotyczące programów operacyjnych perspektywy finansowej na lata 2007–2013, tj. Programu Ope-

Zakresy prac zespołów

Zespół Problemowy TK ds. polityki gospodarczej i rynku pracy

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących polityki gospodarczej kraju oraz rynku pracy, w szczególności poprzez:

1. Opiniowanie założeń i projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów związanych z polityką gospodarczą kraju i problematyką rynku pracy oraz opracowywanie w miarę potrzeby ich założeń.
2. Przeprowadzanie analiz i ocen polityki gospodarczej, w tym:
  - procesów restrukturyzacyjnych,
  - procesów prywatyzacyjnych,
  - rozwoju przedsiębiorczości – w tym warunków i kosztów funkcjonowania przedsiębiorstw,
  - polityki monetarnej i fiskalnej,
  - integracji europejskiej z uwzględnieniem polityki regionalnej,
  - handlu międzynarodowego.
  - wraz z uwzględnieniem jej wpływu na rynek pracy.
3. Dokonywanie analiz i ocen działań w zakresie polityki rynku pracy, szczególnie w zakresie:
  - przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom,
  - okresowej oceny skuteczności i efektywności dotychczas stosowanych narzędzi, instytucji i programów polityki rynku pracy przy pomocy ustalonych wcześniej wskaźników.
4. Poddawanie ocenie stosowanych instrumentów polityki rynku pracy ze względu na poziom bezrobocia, poziom zatrudnienia, poziom aktywności ekonomicznej ludności, poziom kwalifikacji zawodowych oraz poziom adaptacji pracowników ze szczególnym naciskiem na sytuację grup znajdujących się w gorszym położeniu na rynku pracy.
5. Ocena przygotowania narodowego do korzystania z europejskich funduszy pomocowych przed- i poakcesyjnych.
6. Inne sprawy wniesione przez członków zespołu.

Zespół Problemowy TK ds. prawa pracy i układów zbiorowych

Wypracowywanie wspólnych dla stron stanowisk i opinii w sprawach dotyczących prawa pracy i układów zbiorowych, w szczególności poprzez:

1. Ocenę funkcjonowania przepisów prawa pracy, z punktu widzenia:
  - skutków społeczno-gospodarczych dla rynku pracy,
  - zapewnienia bezpieczeństwa społeczno-ekonomicznego pracowników,
  - ułatwień dla pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy.
2. Ocenę funkcjonowania organów kontrolnych w sferze prawa pracy i legalności zatrudnienia.
3. Zajmowanie stanowisk wobec projektów aktów prawnych, programów rządowych i innych dokumentów z zakresu prawa pracy i układów zbiorowych pracy.

- 2) pozostałym członkom Komisji, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej – w wysokości 57% przeciętnego wynagrodzenia.
- 1¹. Członkowie Komisji, z wyłączeniem przedstawicieli strony rządowej, mogą uzyskać zwrot kosztów podróży i zakwaterowania, na zasadach ustalonych w przepisach określających należności przysługujące pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju, ze środków, o których mowa w ust. 4, jeżeli przekazane ich organizacjom środki taki zwrot umożliwiają.
  2. Sekretarzom Prezydium Komisji, członkom zespołów nie będącym członkami Komisji którzy są członkami organizacji wchodzących w skład Komisji oraz przedstawicielom samorządu terytorialnego powołanym do udziału w pracach Komisji, przysługuje zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety na zasadach ustalonych w przepisach określających należności przysługujące pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.
  3. Wiceprzewodniczącym Komisji przysługuje prawo zlecania ekspertyz oraz prac techniczno-organizacyjnych związanych z udziałem członków Komisji – będących przedstawicielami organizacji, które w Komisji reprezentują – w pracach Komisji, Prezydium Komisji i zespołów.
  4. Ryczałt miesięczny, o którym mowa w ust. 1, zwrot kosztów podróży, zakwaterowania i diety dla sekretarzy Prezydium Komisji i członków zespołów, o których mowa w ust. 2, oraz wydatki na pokrycie zleczanych prac, o których mowa w ust. 3, wypłacają organizacje wchodzące w skład Komisji ze środków przekazanych im przez urząd obsługujący Komisję na podstawie umowy.
  5. Zwrot kosztów podróży, zakwaterowania oraz diety dla przedstawicieli samorządu terytorialnego wypłaca urząd obsługujący Komisję.

§ 22.

Posiedzenia Komisji, Prezydium Komisji i zespołów odbywają się w Centrum Dialogu Społecznego „Dialog” przy ul. Limanowskiego 23 w Warszawie. W szczególnych przypadkach posiedzenia mogą odbywać się w innym miejscu.

§ 23.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2002 roku.

racyjnego Kapitał Ludzki, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Innowacyjna Gospodarka, PO Rozwój Polski Wschodniej oraz Regionalnych Programów Operacyjnych, w tym przygotowania do realizacji zadań w poszczególnych województwach. Omawiano nie tylko zaawansowanie prac przy realizacji poszczególnych programów, ale również stan prac nad działaniami pomocowymi oraz harmonogram uruchamiania kolejnych działań i projektów systemowych.

Członkowie zespołu najwięcej uwagi poświęcili omówieniu zaawansowania prac przy realizacji zadań PO KL, a także pracy Komitetu i Podkomitetów Monitorujących PO KL. W trakcie spotkań dyskutowano, między innymi nt. realizacji projektu systemowego Poddziałania 5.5.1 PO KL, projektów konkursowych zgłoszonych w Poddziałaniu 5.5.2 PO KL, a także Poddziałania 8.1.3. Partnerzy społeczni wypracowali i przekazali do Instytucji Zarządzającej propozycje i kryteria dla projektów konkursowych, zmierzających do wzmocnienia partnerów społecznych w Działaniu 5.5, które dotyczyły ustalenia nowych kryteriów dostępu, nowych kryteriów strategicznych, harmonogramu ogłaszanych konkursów oraz zwiększenia alokacji finansowej.

Wynikiem prac zespołu było również zorganizowanie przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, w maju 2008 r., szkolenia dla partnerów społecznych zasiadających w komitetach monitorujących – nt. „Udział partnerów społeczno-gospodarczych w procesie monitorowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i Regionalnych Programów Operacyjnych”.

Zespół problemowy TK ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej – przewodnicząca Agnieszka Chłoń-Domińczak (Podsekretarz Stanu w MPiPS) – powołany Uchwałą Nr 27 Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych z dnia 14 września 2005 r.

W 2008 r. odbyło się 1 posiedzenie.

Określono kierunki prac Zespołu oraz ustalono wstępny harmonogram i ustalono listę niezbędnych materiałów dla dalszej pracy.

Na koniec omawiania prac Zespołów w 2008 roku można porównać je z działalnością w poprzednich 6 latach:

Zestawienie posiedzeń Zespołów problemowych w latach 2002–2008

Zespoły	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ds. prawa pracy i układów zbiorowych	12	15	9	3	6	11	16
ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych	14	12	11	7	6	11	11
ds. ubezpieczeń społecznych	11	16	15	9	8	13	26
ds. rozwoju dialogu społecznego	6	3	3	1	2	2	8
ds. polityki gospodarczej i rynku pracy	8	11	4	5	4	3	26
ds. usług publicznych	3	13	7	2	5	4	5
ds. współpracy z MOP		3	4	0	1	2	1
ds. funduszy strukturalnych UE			5	2	2	10	6
ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej					1	1	1
Suma z lat 2006–2008					35	57	100

Z powyższego zestawienia widać, że liderami w aktywności prac w 2008 r. były 2 Zespoły: ds. ubezpieczeń społecznych oraz ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, które miały po 26 spotkań. Związane jest to przede wszystkim z pracami nad projektem ustawy o emeryturach pomostowych. Jednocześnie w ostatnich 2 latach daje się zaobserwować intensyfikację prac w większości zespołów – corocznie prawie podwajała się łączna liczba odbytych posiedzeń wszystkich dziewięciu zespołów problemowych TK.

§ 19.

W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji, członek Komisji zawiadamia wiceprzewodniczącego Komisji właściwego dla strony którą reprezentuje. Wiceprzewodniczący niezwłocznie przekazuje tę informację przewodniczącemu Komisji. Członkowie Komisji będący przedstawicielami strony rządowej o niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu zawiadamiają przewodniczącego Komisji.

§ 20.

1. Wniesienie pod obrady Komisji spraw, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, dokonuje się przez pisemne zawiadomienie przewodniczącego Komisji zawierające sformułowanie problemu wraz z uzasadnieniem oraz wniosek co do trybu rozpatrzenia sprawy.
2. Niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie Komisji.
3. Rozpatrzenie sprawy odbywa się na posiedzeniu Komisji, a w przypadku spraw wymagających dodatkowych wyjaśnień Komisja kieruje sprawę do stałego zespołu problemowego bądź powołuje doraźny zespół.
4. Zespół rozpoczyna prace niezwłocznie.
5. Do zadań zespołu należy:
  - 1) ocena możliwości ekonomiczno-finansowych realizacji zgłoszonych spraw oraz określenie ewentualnych ograniczeń w tym zakresie,
  - 2) ocena skutków społeczno-ekonomicznych,
  - 3) wypracowanie stanowiska w sprawie, a w przypadku rozbieżności przedstawienie odrębnych stanowisk wraz z ich argumentacją.
6. W sprawach, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, Komisja podejmuje uchwałę, a w przypadku niemożności jej uzgodnienia przedstawia stanowiska stron. W przypadku gdy strona nie uzgodni stanowiska, strona rządowa oraz każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, może przedstawić swoją opinię w sprawie.
7. Stanowisko, którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy, strony przedkładają w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem Prezydium Komisji.
8. Wezwanie do zajęcia stanowiska, o którym mowa w art. 2 ust. 3 ustawy, jest przedkładane w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem Prezydium Komisji. Zajęcie stanowiska następuje nie później niż w terminie 14 dni od daty otrzymania wezwania.

§ 21.

1. Członkom Komisji przysługuje za udział w pracach Komisji ryczałt miesięczny:
  - 1) wiceprzewodniczącym Komisji – w wysokości 76% przeciętnego wynagrodzenia w roku poprzednim ogłoszonego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu, zwanego dalej „przeciętnym wynagrodzeniem”,

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisuje odpowiednio:
    - 1) przewodniczący Komisji lub wiceprzewodniczący Komisji, który prowadził posiedzenie,
    - 2) przewodniczący zespołu lub wyznaczony członek zespołu, który prowadził posiedzenie oraz protokola.
  3. Z posiedzenia Prezydium Komisji Sekretariat Komisji sporządza notatkę. Notatkę podpisuje przewodniczący Komisji lub wiceprzewodniczący Komisji, który prowadził posiedzenie oraz protokola.
  4. Członkowie Komisji otrzymują protokół z posiedzenia Komisji, a członkowie Prezydium Komisji notatkę z posiedzenia Prezydium Komisji co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem.
  5. Członkowie Komisji otrzymują protokół z posiedzenia zespołów na każde żądanie.
- Członkowie zespołu otrzymują protokół z posiedzenia zespołu co najmniej na siedem dni przed kolejnym posiedzeniem.

§ 16¹.

1. Przepisy § 11–16 nie mają zastosowania do Zespołu do Spraw Współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy.
2. Zasady działania Zespołu, o którym mowa w ust. 1, określa odrębna uchwała.

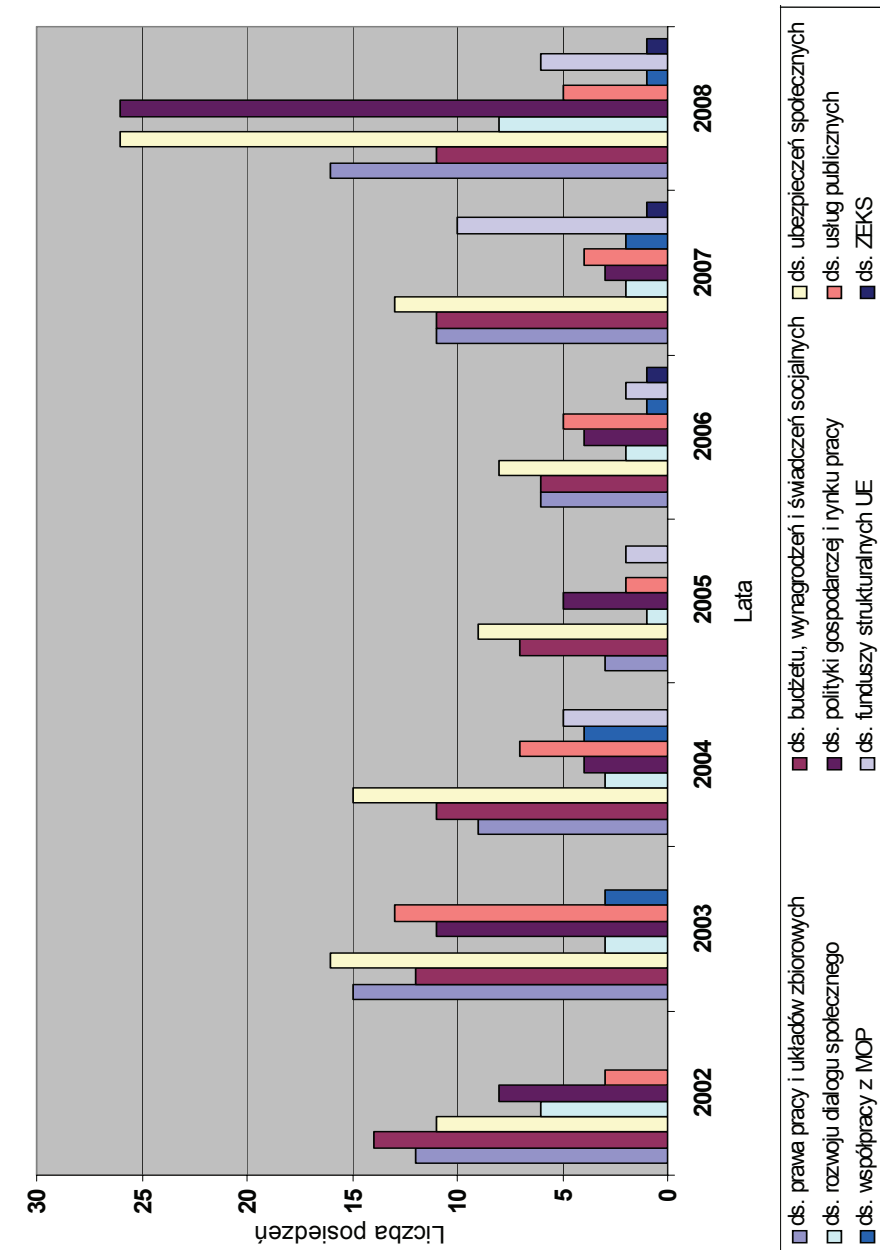
§ 17.

1. Komunikat z posiedzenia Komisji Prezydium Komisji sporządza w formie pisemnej.
2. Komunikat sekretariat Komisji udostępnia środkom masowego przekazu, najpóźniej następnego dnia po posiedzeniu Komisji.
3. Sekretariat Komisji zamieszcza komunikat oraz przyjęte teksty uchwał, stanowisk i opinii na stronie internetowej Komisji umiejscowionej na serwerze Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Koszty związane z uruchomieniem strony internetowej i bieżącą obsługą są pokrywane ze środków przewidzianych w art. 15 ust. 2 ustawy.

§ 18.

1. Sekretariat Komisji przesyła zawiadomienia o terminie posiedzeń oraz materiały dotyczące posiedzeń:
  - 1) Komisji – członkom Komisji oraz osobom powołanym do udziału w jej pracach z dziesięciodniowym wyprzedzeniem,
  - 2) Prezydium Komisji i zespołu – odpowiednio członkom Prezydium Komisji oraz członkom zespołu z siedmiodniowym wyprzedzeniem – drogą pocztową lub za pomocą elektronicznych nośników informatycznych, na wskazany do korespondencji adres.
2. Terminy, o których mowa w ust. 1, mogą ulec skróceniu w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Posiedzenia Zespołów problemowych TK w latach 2002–2008

tu. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie sporządzenia ekspertyzy. We wniosku może zostać wskazana osoba rekomendowana do sporządzenia ekspertyzy.

§ 12.

1. Przewodniczącym zespołu jest członek Komisji wskazany przez organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, który uzyskał akceptację pozostałych organizacji oraz strony rządowej.
2. W skład zespołu wchodzi po dwóch przedstawicieli, poza przewodniczącym zespołu, każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, oraz strony rządowej.
3. Członkowie zespołu mogą korzystać na posiedzeniu zespołu z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy trzech doradców.
4. W posiedzeniach zespołów mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Komisji, o których mowa w art. 4 ust. 2 i 3 ustawy. Osoby te deklarują swój udział w pracach zespołu przewodniczącemu zespołu.

§ 13.

Przy podejmowaniu stanowiska przez zespół mają zastosowanie następujące przepisy:

- 1) stanowisko jest przyjmowane na zasadach określonych w art. 10 ust.2 i 3 ustawy,
- 2) w przypadku niezgodnienia stanowiska, o którym mowa w pkt 1, każda ze stron może przedstawić odrębne stanowisko,
- 3) w przypadku niezgodnienia stanowiska, o którym mowa w pkt 2, każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, może przedstawić zdanie odrębne w sprawie.

§ 14.

Przewodniczący zespołu przekazuje Komisji niezwłocznie tekst przyjętego stanowiska, za pośrednictwem przewodniczącego Komisji.

§ 15.

Przebieg posiedzenia Komisji i zespołu rejestruje się na taśmie magnetofonowej.

§ 16.

1. Z posiedzenia Komisji i zespołu Sekretariat Komisji sporządza protokół obejmujący:
  - 1) określenie porządku dziennego,
  - 2) listę imienną uczestników,
  - 3) treść wystąpień,
  - 4) treść uchwał i stanowisk.

5. Prowadzący posiedzenie stron niezwłocznie po przyjęciu stanowiska powiadamia o tym przewodniczącego Komisji i prezentuje na posiedzeniu Komisji stanowisko w sprawie każdej z propozycji strony rządowej.
6. W przypadku nie przyjęcia wspólnego stanowiska prowadzący posiedzenie stron niezwłocznie powiadamia o tym przewodniczącego Komisji.

§ 9

Pierwsze posiedzenie w celu zajęcia stanowiska przez stronę pracowników oraz przez stronę pracodawców, w przypadku określonym w art. 3 ust. 3, 7, 11 ustawy, zwołuje przewodniczący Komisji na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy lub co najmniej jednego z

1. wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.
2. Począwszy od posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, kolejnym posiedzeniom strony wynikającym z art. 3 ust. 3, 7 i 11 ustawy przewodniczą naprzemiennie wiceprzewodniczący Komisji w kolejności alfabetycznej nazw organizacji, które reprezentują.
3. Na posiedzenie strona może zapraszać – w celu udzielenia wyjaśnień – przedstawicieli strony rządowej. Zaproszenie wystosowuje prowadzący posiedzenie.
4. Prowadzący posiedzenie strony niezwłocznie po przyjęciu stanowiska powiadamia o tym przewodniczącego Komisji i prezentuje na posiedzeniu Komisji stanowisko w sprawie każdej z propozycji strony rządowej.
5. W przypadku nie przyjęcia stanowiska prowadzący posiedzenie strony niezwłocznie powiadamia o tym przewodniczącego Komisji.

§ 10.

W przypadkach, o których mowa w art. 3 ust. 4, 8 i 12 ustawy, wiceprzewodniczący Komisji reprezentujący organizacje, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, niezwłocznie po przyjęciu opinii powiadamiają o tym przewodniczącego Komisji.

§ 11.

1. Posiedzenie zespołu zwołuje przewodniczący zespołu:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednej organizacji, o której mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy lub przedstawiciela strony rządowej.
2. Posiedzenie zespołu może zostać zwołane w wyjątkowych przypadkach przez przewodniczącego Komisji lub upoważnionego wiceprzewodniczącego Komisji:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji.
3. Posiedzeniu zespołu przewodniczy przewodniczący zespołu albo wyznaczony przez niego członek zespołu.
4. Przewodniczący zespołu, po uzgodnieniu z członkami zespołu, może wystąpić z wnioskiem do Prezydium Komisji o zlecenie ekspertyzy na potrzeby prac zespo-

VI. Zadania i współpraca z TK wojewódzkich komisji dialogu społecznego

Powstałe 6 lat temu wojewódzkie komisje dialogu społecznego (wkds) są czterostronnymi instytucjami dialogu szczebla regionalnego (działającymi obok wojewódzkich i powiatowych rad zatrudnienia), współpracującymi z Trójstronną Komisją do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Możliwość tworzenia wojewódzkich komisji dialogu społecznego przewiduje ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego. O utworzeniu wkds postanawia wojewoda na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji związkowych i organizacji pracodawców, reprezentowanych w Komisji Trójstronnej. Wojewoda postanawia też o likwidacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie – z reprezentatywnych organizacji związkowych lub wszystkie – z reprezentatywnych organizacji pracodawców. Od 7 lat nieprzerwanie działają wszystkie komisje z 16-tu powołanych w każdym województwie.

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego – do właściwości wkds należy wyrażanie opinii:

- w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców, będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- w sprawach o zasięgu wojewódzkim, przekazanych przez Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych, dotyczących dialogu społecznego w zakresie wynagrodzeń i świadczeń społecznych, innych spraw społecznych i gospodarczych; opinię tę wojewódzka komisja dialogu społecznego przekazuje Trójstronnej Komisji,
- na temat projektu strategii rozwoju województwa, przedstawionego przez marszałka województwa na wspólny wniosek strony pracowników i pracodawców.

Przyjęcie ww. opinii wymaga zgody przedstawicieli wszystkich stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

Wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego mogą wspólnie zawierać porozumienia. Przedmiotem porozumienia mogą być wzajemne zobowiązania stron, w sprawach objętych zakresem ich działania,

które służą godzeniu interesów pracowników, pracodawców i dobru publicznemu oraz osiągnięciu i zachowaniu pokoju społecznego.

Ponadto wojewódzka komisja dialogu społecznego może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze, powodujące konflikt pomiędzy pracownikami i pracodawcami, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania spokoju społecznego. Ww. sprawy mogą być na piśmie przedstawione wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przez każdą z jej stron, przez związki zawodowe i organizacje pracodawców nie wchodzące w skład wkds, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy. W tych sprawach wkds wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów (o której mowa w przepisach ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych).

Przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego w przypadkach wyjątkowych, gdy wymaga tego interes społeczny, może samodzielnie podjąć decyzję o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli. Przyznanie tego uprawnienia przewodniczącemu wkds zapewnia możliwość skorzystania z usług osoby posiadającej doświadczenie i wiedzę w rozwiązywaniu konfliktów w każdym przypadku.

Przewodniczący wkds występuje do Ministra Pracy i Polityki Społecznej z wnioskiem o wskazanie takiej osoby, której zadaniem będzie udzielenie pomocy stronom, toczącym konflikt, w jego rozwiązaniu. W razie niemożności rozwiązania konfliktu, jego strony lub osoba z misją dobrej woli występują do wojewódzkiej komisji dialogu społecznego o wyrażenie przez nią opinii.

W skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wchodzi przedstawiciele: wojewody – jako strony rządowej, reprezentatywnych organizacji związkowych – jako strony pracowników, reprezentatywnych organizacji pracodawców – jako strony pracodawców, marszałka województwa – jako strony samorządowej.

Członków wojewódzkiej komisji dialogu społecznego powołuje i odwołuje wojewoda, który wchodzi w skład tej komisji jako przewodniczący. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.

Szczegółowe zasady i tryb działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego, a także ustalania ich składu, w tym powołania i odwołania

2. Przewodniczący Komisji może w wyjątkowym przypadku upoważnić pisemnie jednego z wiceprzewodniczących Komisji do zwołania posiedzenia plenarnego Komisji lub posiedzenia Prezydium Komisji.
3. W posiedzeniach plenarnych Komisji mogą uczestniczyć osoby wyznaczone przez przewodniczącego zespołu.
4. Osoby, o których mowa w ust. 3, zaprasza przewodniczący Komisji lub upoważniony przez niego wiceprzewodniczący Komisji.
5. Przewodniczący Komisji, na wniosek co najmniej jednej ze stron Komisji, zawieszają posiedzenie Komisji.
6. Członkowie Komisji i Prezydium Komisji mogą korzystać na posiedzeniu Komisji oraz Prezydium Komisji z pomocy zaproszonych przez siebie doradców. Przedstawiciele każdej z organizacji oraz strona rządowa mogą korzystać z pomocy jednego doradcy w sprawie objętej porządkiem obrad.

§ 5.

1. Posiedzeniom Komisji i Prezydium Komisji przewodniczy przewodniczący Komisji.
2. Przewodniczący Komisji może powierzyć przewodnictwo posiedzeń, o których mowa w ust. 1, jednemu z wiceprzewodniczących Komisji.

§ 6.

Komisja podejmuje uchwały na zasadach określonych w art. 10 ust. 2 i 3 ustawy.

§ 7.

Komisja zajmuje stanowisko w sprawach określonych w art. 3 ustawy, w terminach, zakresie i na zasadach w nim zawartych.

§ 8.

1. Pierwsze posiedzenie w celu zajęcia wspólnego stanowiska strony pracowników i pracodawców, w przypadku określonym w art. 3 ust. 2, 6, 10 ustawy, zwołuje przewodniczący Komisji na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy i co najmniej jednego wiceprzewodniczącego Komisji reprezentującego organizację, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy, w terminie 7 dni od przedstawienia Komisji propozycji, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy.
2. Począwszy od posiedzenia, o którym mowa w ust. 1, kolejnym posiedzeniom wynikającym z art. 3 ust. 2, 6 i 10 ustawy przewodniczą naprzemiennie wiceprzewodniczący Komisji reprezentujący kolejno stronę pracowników i stronę pracodawców (w kolejności alfabetycznej nazw organizacji, którą reprezentują).
3. Na wspólne posiedzenia stron mogą być zapraszani przez prowadzącego posiedzenie – w celu udzielenia wyjaśnień – przedstawiciele strony rządowej.
4. Zajęcie stanowiska wymaga zgody strony pracowników i pracodawców.

- 6) przekazywanie uchwał i stanowisk Komisji organom władzy państwowej,
  - 7) występowanie na zewnątrz w sprawach dotyczących działalności Komisji,
  - 8) określanie zasad informowania opinii publicznej o pracach zespołów,
  - 9) wykonywanie innych zadań określonych przez Komisję.
3. Z ważnych powodów w posiedzeniach Prezydium Komisji może uczestniczyć w zastępstwie wiceprzewodniczącego Komisji inna pisemnie upoważniona przez niego osoba będąca członkiem Komisji.
  4. W posiedzeniach Prezydium Komisji mogą uczestniczyć, z głosem doradczym, osoby powołane do udziału w pracach Komisji. Osoby te deklarują swój udział w pracach Prezydium Komisji przewodniczącemu Komisji.
  5. Prezydium Komisji podejmuje decyzje jeżeli bierze w nim udział:
    - 1) przewodniczący Komisji,
    - 2) co najmniej jeden przedstawiciel organizacji, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy,
    - 3) co najmniej jeden przedstawiciel organizacji, o której mowa w art. 7 ust. 1 ustawy.
  6. Prezydium Komisji podejmuje decyzje w drodze uzgodnienia.
  7. Podjęte decyzje nie mogą dotyczyć organizacji, której przedstawiciel nie brał udziału w posiedzeniu i naruszać jej interesów.

§ 3.

1. Prezydium Komisji przy wykonywaniu zadań korzysta z pomocy sekretarzy Prezydium Komisji.
2. Każdy z członków Prezydium wyznacza po jednym sekretarzu Prezydium Komisji.
3. Do zadań sekretarzy Prezydium Komisji należy:
  - 1) zapewnienie współpracy między członkami Prezydium i członkami Komisji,
  - 2) przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych,
  - 3) sporządzanie projektu komunikatu z posiedzenia Komisji,
  - 4) monitorowanie realizacji uchwał Komisji i decyzji Prezydium Komisji,
  - 5) organizowanie spraw proceduralnych oraz przepływu informacji w związku z działalnością Komisji i Prezydium Komisji,
  - 6) przedstawianie wniosków dotyczących funkcjonowania Sekretariatu Komisji, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ustawy,
  - 7) wykonywanie innych zadań zleconych przez Komisję.
4. Sekretarze Prezydium Komisji mają prawo do udziału w posiedzeniach Komisji.

§ 4.

1. Posiedzenia plenarne Komisji oraz posiedzenia Prezydium Komisji zwołuje przewodniczący Komisji:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek co najmniej jednego z wiceprzewodniczących Komisji, po ustaleniu porządku posiedzenia Komisji.

członków tych komisji, oraz ich uprawnienia związane z pracą w komisji – określa rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie wojewódzkich komisji dialogu społecznego (Dz.U. z 2002 Nr 17, poz. 157)

Zgodnie z ustawą, obsługę wojewódzkiej komisji dialogu społecznego ma zapewniać biuro wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, będące komórką organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

Ze wszystkich 16 działających wkds, większość z nich (15) powołanych jest na podstawie zarządzenia właściwego wojewody, a jedna na podstawie postanowienia.

We wszystkich komisjach wojewódzkich priorytetem w 2008 r. oraz w latach ubiegłych były i są sprawy dotyczące aktualnych problemów regionalnych. W wielu wypadkach działalność komisji opiera się na przedyskutowaniu tych kwestii w gronie partnerów społecznych i wytyczeniu ewentualnych kierunków działań stwarzających możliwość zapobiegania oraz zaradzenia pojawiającym się problemom. Wojewódzkie komisje dialogu społecznego, zgodnie ze swoimi uprawnieniami do prowadzenia misji dobrej woli, uczestniczyły w rozwiązywaniu powstałych konfliktów regionalnych.

W związku z tym, że do zadań wkds należy m.in.:

- wyrażanie opinii w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- opiniowanie projektu strategii rozwoju województwa. Na wspólny wniosek strony pracowników i pracodawców marszałek województwa jest obowiązany przedstawić wojewódzkiej komisji dialogu społecznego projekt strategii do zaopiniowania,
- zawieranie przez wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wspólnych porozumień. Przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania,

stanowią one dobrze przygotowane, właściwe forum dyskusyjno-opiniotwórcze. Zarówno doświadczenie partnerów społecznych, jak i ich wiedza, dotycząca sytuacji regionu, pozwolić mogą na wyspecyfikowanie potrzeb najistotniejszych dla stałego i harmonijnego rozwoju konkretnego województwa w sferze społecznej, jak i gospodarczej.

Współpraca pomiędzy Trójstronną Komisją a wojewódzkimi komisjami dialogu społecznego opiera się na obustronnej wymianie dokumentów i informacji. Wkds systematycznie przesyłają dane o pracach swoich struktur – Prezydium, posiedzeń plenarnych oraz powołanych Zespołów. Przekazują też na ręce Przewodniczącego TK przyjęte na ww. forach stanowiska i opinie oraz formułują zapytania z obszaru spraw społecznych i gospodarczych. Często wymiana informacji dotyczy skomplikowanej sytuacji i konfliktów w poszczególnych zakładach lub sektorach danego województwa.

Inna, realizowana od wielu lat, formą współpracy jest organizowanie przez MPiPS – w ramach środków na TK – szkoleń dla sekretarzy i pracowników biur wkds. W 2008 r. odbyły się trzy takie szkolenia.

(Więcej danych nt. wkds w „Informatorze dot. funkcjonowania WKDS w 2008 r.” – publikacja seryjna Biblioteki Dialogu Społecznego).

Tekst jednolity uzupełniony o:

uchwałę nr 6 z dnia 26.06.2002 r. – w § 21 po ust. 1 dodaje się ust. 1¹;

uchwałę nr 13 z dnia 13.12.2002 r. – po § 16 dodaje się §16¹

uchwałę nr 15 z dnia 20.02.2003 r. – nowe brzmienie § 21 ust. 1

Uchwała Nr 2
Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych
z dnia 6 marca 2002 roku
w sprawie regulaminu Komisji

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080, Nr 154, poz. 1793 i 1800 oraz z 2002 r. Nr 10, poz. 89), niniejszym uchwała się następujący regulamin określający szczegółowe zasady i tryb pracy Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych zwanej dalej „Komisją”, Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych zwanym dalej „Prezydium Komisji” oraz stałych i doraźnych zespołów problemowych zwanych dalej „zespołami”, a także uprawnienia i obowiązki członków Komisji i członków zespołów związane z udziałem w ich pracach. Ilekroć przepisy regulaminu odwołują się do ustawy, należy przez to rozumieć ww. ustawę.

§ 1.

Przy rozpatrywaniu spraw przez Komisję członkowie Komisji oraz osoby biorące udział w jej pracach powinni:

- 1) działać w dobrej wierze,
- 2) stosować argumenty merytoryczne,
- 3) udostępniać posiadane informacje.

§ 2.

1. Pracami Komisji kieruje Prezydium Komisji.
2. Do zadań Prezydium Komisji należy:
  - 1) ustalanie programu działania i harmonogramu prac Komisji uwzględniającego pilność spraw będących przedmiotem jej działania,
  - 2) ustalanie porządku posiedzenia Komisji przy uwzględnieniu charakteru i rodzaju spraw przewidzianych do rozpatrzenia, za wyjątkiem spraw, o których mowa w § 20,
  - 3) przedstawianie propozycji ustaleń w sprawach organizacyjnych,
  - 4) sporządzanie komunikatu z posiedzenia Komisji,
  - 5) zlecanie wykonania ekspertyz na rzecz Komisji oraz zespołów problemowych,

nych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 83, poz. 932, z 2000 r. Nr 119, poz. 1250 i z 2001 r. Nr 76, poz. 805) w art. 15 w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „Komisję Trójstronną” zastępuje się wyrazami „Trójstronną Komisję do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”

Art. 31. W ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 19, poz. 239 i z 2001 r. Nr 85, poz. 924) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 4 po wyrazie „uzgodni” dodaje się przecinek i wyrazy „w drodze uchwały,”;
- 2) w ust. 5 wyrazy „w ciągu 35 dni od dnia przedstawienia propozycji, o których mowa w ust. 2,” zastępuje się wyrazami „w terminie do dnia 20 lipca”.

Art. 32.⁽²³⁾ Kadencja Rady Ochrony Pracy, Naczelnej Rady Zatrudnienia oraz wojewódzkich i powiatowych rad zatrudnienia, a także Rady Statystyki, Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych trwająca w dniu ogłoszenia ustawy upływa z dniem 30 czerwca 2002 r.

Art. 33. 1. Do pierwszego składu Komisji Prezes Rady Ministrów powoła po pięciu przedstawicieli każdej organizacji związkowej z wymienionych w art. 6 ust. 2 oraz każdej organizacji pracodawców z wymienionych w art. 7 ust. 2.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, regulamin Komisji, który będzie obowiązywał do czasu uchwalenia regulaminu, o którym mowa w art. 13.

Art. 34. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych działa do dnia powołania pierwszego składu Komisji.

Art. 35. Ilekroć przepisy prawa odwołują się w jakiegokolwiek formie do Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych albo Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych, należy przez to rozumieć odesłanie do Komisji, o której mowa w niniejszej ustawie.

Art. 36. Ustawa wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 21 i 22, art. 25 pkt 2 oraz art. 31, które wchodzi w życie po upływie 2 miesięcy od dnia powołania pierwszego składu Komisji,
  - 1a)⁽²⁴⁾ art. 16–18, które wchodzi w życie z dniem 1 marca 2002 r.,
- 2)⁽²⁵⁾ art. 19, 24, 26, 28 i 29, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2002 r.

* Zmiany w przepisach obowiązujących i przepisy przejściowe dostępne w: Dz.U. 01.154.1793; Dz.U.02.10.89; Dz.U.01.154.1800; Dz.U.02.240.2056; Dz.U.04.240.2401.

VII. Geneza i historia TK w latach 1994–2001

Przed ustawowym uregulowaniem, które dokonało się w 2001 roku Komisja Trójstronna funkcjonowała w innej formule prawnej przez 8 lat.

W podpisanym 22 lutego 1993 roku „Pakcie o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania” jego sygnatariusze wyrazili wolę utworzenia Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, która miała stanowić płaszczyznę wypracowywania wspólnego stanowiska w sprawie kierunków i instrumentów polityki społeczno-gospodarczej państwa – jako forum rzetelnego i odpowiedzialnego dialogu.

Wykonaniem postanowień zawartych w Pakcie było powołanie Komisji na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 7/94 z dnia 15 lutego 1994 r.

Skład, organizację i kompetencje Komisji Trójstronnej regulowały następujące akty prawne: – uchwała Rady Ministrów Nr 7 z dnia 15 lutego 1994 roku w sprawie powołania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych – uchwała Rady Ministrów Nr 69 z dnia 18 czerwca 1996 roku i Nr 144 z dnia 17 grudnia 1996 roku, zmieniające uchwałę w sprawie powołania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.

Do zadań Komisji Trójstronnej wynikających z uchwały Rady Ministrów, należało:

1. monitorowanie procesów gospodarczych i zasadniczych proporcji makroekonomicznych;
2. ocena mechanizmów i instrumentów stosowanych w polityce społeczno-gospodarczej;
3. formułowanie opinii i wniosków dotyczących priorytetów polityki społecznej i gospodarczej, a w szczególności:
  - a) polityki płac i instrumentów jej realizacji,
  - b) polityki zatrudnienia,
  - c) polityki świadczeń socjalnych,
  - d) kształtowania relacji konsumpcji do inwestycji oraz struktury konsumpcji;
4. wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach.

- Szczegółowe zadania Komisji wynikały ponadto z poniższych ustaw:
- ustawa z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 Nr 1, poz. 2 z późn. zm.) – ustalanie maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia u przedsiębiorców oraz orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kolejnych kwartałach roku w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z roku poprzedniego oraz dokonywanie kwartalnych ocen kształtowania się przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców,
  - ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. 1995 Nr 34, poz. 163 z późn. zm.) – uzgadnianie wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny,
  - ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. 1998 Nr 139, poz. 934 z późn. zm.) – rekomendowanie Prezesowi Rady Ministrów kandydatów na członków do Komitetu Doradczego Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi.

Uchwała Rady Ministrów przyjęła kryterium historyczne, powołując na członków Komisji sygnatariuszy „Paktu o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”. Nie określiła natomiast kryteriów reprezentatywności, po spełnieniu których organizacje związkowe i organizacje pracodawców mogłyby uzyskać status członka Komisji. Uchwała przewidywała możliwość rozszerzenia składu Komisji o inne organizacje partnerów społecznych na wniosek samej Komisji, skierowany do Prezesa Rady Ministrów. Komisja w tej formule nie osiągnęła nigdy porozumienia w sprawie poszerzenia swojego składu.

Komisja składała się z przedstawicieli naczelných organów administracji państwowej oraz związków zawodowych i organizacji pracodawców, którzy w 1993 r. podpisali „Pakt o przedsiębiorstwie państwowym...”.

W jej skład weszło po pięciu przedstawicieli ze strony: rządu – reprezentujących: Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Ministerstwo Przekształceń Własnościowych, Ministerstwo Finansów, Centralny Urząd Planowania; partnerów społecznych z: Konfederacji

- c) w ust. 3 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
„Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady przed upływem kadencji.”;
- 2) w art. 50:
  - a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) siedmiu przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:
    - a) po jednym przedstawicielu każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
    - b) po jednym przedstawicielu każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”,
  - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Członków Rady Nadzorczej powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 2 pkt 2, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,
  - c) w ust. 4 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:
„Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może odwołać członka Rady Nadzorczej przed upływem kadencji.”.

Art. 29. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 26, poz. 228, Nr 60, poz. 636, Nr 72, poz. 802, Nr 78, poz. 875 i Nr 110, poz. 1256, z 2000 r. Nr 9, poz. 118, Nr 95, poz. 1041, Nr 104, poz. 1104 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 39, poz. 459 i Nr 72, poz. 748) w art. 75 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Rada Nadzorcza Zakładu jest powoływana przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję, przy czym:
- 1) 3 członków, w tym przewodniczący Rady, powoływanych jest na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, złożony w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych,
  - 2) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych»,
  - 3) po 1 członku jest powoływanych na wniosek każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 4) 1 członek jest powoływany na wniosek ogólnokrajowych organizacji emerytów i rencistów.”

Art. 30. W ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbroj-

Związek Zawodowy «Solidarność» i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

4. Kwotę należną w wyniku podziału, o którym mowa w ust. 3, Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych pomniejsza się o kwotę środków pieniężnych przekazanych Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych na podstawie decyzji Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 4 września 1997 r.
5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ureguluje zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu waloryzacji, o której mowa w ust. 1 i 2, wobec Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego «Solidarność» i Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych – w kwotach wynikających z podziału, o którym mowa w ust. 3, oraz z pomniejszenia, o którym mowa w ust. 4, zaokrąglonych do pełnego tysiąca złotych – w formie obligacji asymilowanych do zerokuponowych obligacji skarbowych sprzedawanych na przetargu poprzedzającym uregulowanie tych zobowiązań.
6. Uregulowanie zobowiązań, o których mowa w ust. 5, nastąpi w terminie do dnia 30 kwietnia 2002 r."

Art. 28. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 123, poz. 776 i Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101 i Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550 i Nr 119, poz. 1249 oraz z 2001 r. Nr 39, poz. 459) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 43:
  - a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
    - „3) piętnastu przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym:
      - a) po dwóch przedstawicieli każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych»,
      - b) po dwóch przedstawicieli każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych.”,
  - b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
    - „2. Członków Rady powołuje na wniosek Pełnomocnika, a w przypadku przedstawicieli, o których mowa w ust. 1 pkt 3, na wniosek uprawnionych organizacji, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

Pracodawców Polskich, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych i Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” oraz po jednym przedstawicielu każdego z siedmiu związków branżowych: 1) Federacji Związków Zawodowych Pracowników PKP, 2) Konfederacji Związków Zawodowych Energetyków, 3) Porozumienia Związków Zawodowych „Kadra”, 4) Związku Zawodowego Inżynierów i Techników, 5) Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych w Polsce, 6) Związku Zawodowego Pracowników Komunikacji Miejskiej, 7) Związku Zawodowego Przemysłu Elektromaszynowego. Ponadto w pracach Komisji uczestniczyli w charakterze obserwatorów przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Prawna podstawa działania Komisji w formie uchwały Rady Ministrów, od początku była traktowana jako regulacja tymczasowa, obowiązująca do czasu wydania ustawy.

Działalność TK w latach 1994–2001

Na przestrzeni 8 lat funkcjonowania TK odbyło się 76 posiedzeń plenarnych Komisji, z czego: 15 w 1994 r., 18 w 1995 r., 12 w 1996 r., 10 w 1997 r., 8 w 1998 r., 9 w 1999 r. i 4 w roku 2000.

Komisja wypracowywała wspólne stanowiska Rządu, związków zawodowych i organizacji pracodawców. Ustalała swoje stanowiska w drodze uzgodnienia. Stanowiska te były główną wytyczną działania stron w zakresie objętym przedmiotem uzgodnień. W wypadku zaistnienia rozbieżności i niemożności uzgodnienia stanowisk, strony miały prawo do prezentowania odrębnego stanowiska.

Najważniejsze sprawy, w których Komisja Trójstronna uzgodniła stanowiska, dotyczyły:

- ustalenia maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w podmiotach gospodarczych oraz orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w III i IV kwartale 1994 roku i w kolejnych kwartałach lat 1995, 1996, 1997,
- dokonywania w ww. latach kwartalnych ocen, kształtowania się przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych oraz oceny funkcjonowania ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych,

- uzgodnienia wzrostu przeciętnych płac pracowników sfery budżetowej w 1995 roku oraz wysokości prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia i ich relacji międzydziałowych w tej sferze w latach 1996, 1997,
- stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 1996 i określenia przez partnerów społecznych preferencji podziału środków z rezerwy ogólnej RM, zaplanowanej w tym budżecie,
- stanowiska w sprawie programu reformy ubezpieczeń społecznych (grudzień 1995 r. i kwiecień 1997 r.),
- rekomendowania Prezesowi Rady Ministrów kandydatów na członków Komitetu Doradczego Urzędu Nadzoru nad Funduszami Emerytalnymi (maj 1998 r.).

Podczas posiedzeń Komisji odbyły się ponadto dyskusje m.in. nad regionalnym zróżnicowaniem cen nośników energii, reformą opieki zdrowotnej, problemami rynku pracy i działaniami zmierzającymi do zmniejszenia bezrobocia, problemami związanymi z finansowaniem likwidacji skutków powodzi z 1997 roku.

Na szczególną uwagę zasługuje porozumienie zawarte 3 stycznia 1995 roku na forum Komisji, która stała się jego gwarantem, dotyczące poziomu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 1995 roku. W jego treści zapisano klauzulę pokoju społecznego, obowiązującą w okresie trwania realizacji porozumienia, co umożliwiło zakończenie długotrwałego strajku głodowego w służbie zdrowia.

Nie osiągnięto jednak porozumienia w sprawie wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych na 1998 rok ani w zakresie kształtowania wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej w 1998 roku. Na rokowania nie stawiała się reprezentacja NSZZ „Solidarność”, dlatego – z przyczyny formalnej – negocjacje nie mogły się odbyć.

Od kwietnia 1999 roku, z powodu zawieszenia przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych swojego udziału w pracach Komisji, ze względów proceduralnych nie doszło już na posiedzeniach plenarnych do żadnego wspólnego ustalenia stanowiska stron (wymagającego konsensusu).

W pierwszym okresie działalności Komisji pracowały także zespoły problemowe, które wypracowywały propozycje stanowisk, przedstawiane następnie na posiedzeniach plenarnych. Liczba zespołów i wyodrębnionych z nich podzespołów była zmienna. W ostatnich 3 omawianych latach (do 2000 roku) działało ich 7: ds. osłon socjalnych, ds. reformy systemu zabez-

- 4) organizacje społeczne, samorząd zawodowy i gospodarczy – trzy osoby,
  - 5) organizacje pracodawców, reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych» – po jednej osobie z każdej organizacji,
  - 6) organizacje związkowe, reprezentatywne w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych – po jednej osobie z każdej organizacji,
- oraz dwóch ekspertów – po jednym z zakresu nauk społecznych i ekonomicznych.

2. W pracach Rady uczestniczy Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.”;

- 2) w art. 17 w ust. 3 w zdaniu drugim wyrazy „ust. 2” zastępuje się wyrazami „ust. 1”.

Art. 27. W ustawie z dnia 9 maja 1997 r. o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 82, poz. 518 i z 1999 r. Nr 1, poz. 6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. Kwota środków pieniężnych będących przedmiotem przejęcia przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych od Pełnomocnika Komisji do Sprawowania Zarządu Majątkiem b. Central Związkowych, wymieniona w protokole zdawczo-odbiorczym sporządzonym dnia 22 czerwca 1985 r. w pozycji «IV. 5. Środki pieniężne w wysokości» – pomniejszona o kwotę środków pieniężnych, wymienioną w tym protokole w pozycji «VI. 4. 4) wpłaty „Solidarności” Regiony» – podlega waloryzacji.

2. Waloryzacja, o której mowa w ust. 1, polega na podzieleniu kwoty podlegającej waloryzacji, obliczonej zgodnie z ust. 1, przez kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej w grudniu 1981 r. określoną w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1990 r. w sprawie przygotowania do rewaloryzacji emerytur i rent (Dz.U. Nr 83, poz. 484), a następnie pomnożeniu wyniku tego dzielenia przez kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w IV kwartale 2001 r. ogłoszoną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924 i Nr 89, poz. 968).
3. Kwota będąca wynikiem waloryzacji, o której mowa w ust. 1 i 2, podlega podziałowi po połowie pomiędzy Niezależny Samorządny

- 1) terenowych struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
- 2) terenowych struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
- 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
- 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
- 5) izb rolniczych,
- 6) jednostek samorządu terytorialnego (powiatu i gmin)."

Art. 25. W ustawie z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 221, z 1997 r. Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 162, poz. 1112 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 45) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 wyrazy „Komisja Trójstronna do Spraw Społeczno-Gospodarczych, stanowiąca forum współdziałania naczelných organów administracji państwowej, związków zawodowych i organizacji pracodawców” zastępuje się wyrazami „Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych”;
- 2) w art. 3:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rada Ministrów, w terminie do 15 czerwca każdego roku, przedstawia Komisji Trójstronnej informację o prognozowanych wielkościach makroekonomicznych stanowiących podstawę do opracowania projektu ustawy budżetowej na rok następny oraz proponowany na następny rok maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.”,
  - b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „oraz proponowany maksymalny roczny wskaźnik przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia”,
  - c) w ust. 3 wyrazy „31 sierpnia każdego roku, ustala” zastępuje się wyrazami „10 września każdego roku, ustala, w drodze uchwały.”.

Art. 26. W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. Nr 88, poz. 439, z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769 oraz z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. W skład Rady wchodzi, jako członkowie Rady, powołane przez Prezesa Rady Ministrów osoby reprezentujące:

  - 1) organy administracji rządowej – pięć osób,
  - 2) stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego – jedna osoba,
  - 3) Narodowy Bank Polski – jedna osoba,

pieczenia społecznego, ds. rynku pracy i polityki regionalnej, ds. praw związkowych i pracowniczych, ds. oceny skutków społecznych towarzyszących wdrażanej reformie systemowej w ochronie zdrowia, ds. reformy terytorialnej kraju, ds. wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej. W sumie odbyły 53 posiedzenia.

**Wykaz wszystkich zespołów problemowych
Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych
działających w latach 1994–2001**

Lp.	Data powołania	Nazwa zespołu	Przewodniczący
1	04.05.1994	Zespół problemowy do spraw przygotowania założeń projektu ustawy o Komisji Trójstronnej.	Andrzej Bączkowski
2	04.05.1994 16/17.05.1994	Zespół problemowy do spraw zmian i modyfikacji przepisów o podatku od osób fizycznych.	Henryk Zbigniew Wilk Waldemar Chyczewski i Maciej Manicki
3	16.05.1994 13.06.1994	Zespół problemowy do spraw kształtowania środków na wynagrodzenia w sferze budżetowej.	Henryk Zbigniew Wilk Michał Wojtczak – współprzewodniczący
4	13.06.1994	Zespół problemowy do spraw wypracowania koncepcji szkolenia.	Longin Komolowski
5	03.01.1995	Zespół problemowy do spraw reformy służby zdrowia.	Janusz Zierkiewicz
6	03.01.1995	Zespół problemowy do spraw socjalnych służby zdrowia.	Henryk Zbigniew Wilk
7	25.01.1995	Zespół problemowy do spraw współpracy administracji rządowej ze związkami zawodowymi działającymi w tej sferze.	Adolf Gil

Lp.	Data powołania	Nazwa zespołu	Przewodniczący
8	22.06.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania propozycji podwyższenia maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia na rok 1995.	Andrzej Kaczkowski
9	22.06.1995	Zespół problemowy do spraw wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (realizacja porozumienia z 03.01.1995 r.).	Henryk Zbigniew Wilk
10	09.10.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania kryteriów reprezentatywności na potrzeby Komisji Trójstronnej.	Andrzej Bączkowski
11	01.12.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania projektu stanowiska w sprawie programu reformy ubezpieczeń społecznych.	Henryk Zbigniew Wilk
12	18.12.1995	Zespół problemowy do spraw wypracowania międzydziałowych relacji wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.	Henryk Zbigniew Wilk
13	18.12.1995	Zespół problemowy do spraw oceny funkcjonowania ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych.	Andrzej Kaczkowski
14	09.12.1996	Zespół problemowy do spraw wynagrodzeń w cywilnej sferze budżetowej.	Halina Wasilewska-Trenkner
15	26.02.1997	Zespół problemowy do spraw reformy systemu zabezpieczenia społecznego.	Halina Wasilewska-Trenkner Adolf Gil
16	26.02.1997	Zespół problemowy do spraw szkoleń na członków rad nadzorczych.	Henryk Zbigniew Wilk
17	15.12.1997 22.01.1997	Zespół problemowy do spraw dodatków mieszkaniowych. Przekształcony w stały zespół problemowy do spraw osłon socjalnych.	Ryszard Łepik

Art. 22. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz.U. Nr 55, poz. 235, z 1996 r. Nr 34, poz. 148, z 1997 r. Nr 121, poz. 769 oraz z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i Nr 107, poz. 1127) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Składka na rzecz związków pracodawców, o których mowa w ust. 1, zaliczana jest w koszty uzyskania przychodu do wysokości określonej rozporządzeniem Rady Ministrów.”;
- 2) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”

Art. 23. ⁽²²⁾ (skreślony).

Art. 24. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U. z 2001 r. Nr 6, poz. 56, Nr 42, poz. 475 i Nr 89, poz. 973) w art. 10:

- 1) w ust. 1 wyrazy „reprezentatywnych organizacji związkowych, organizacji pracodawców, organów administracji rządowej oraz” zastępuje się wyrazami „organizacji związkowych i organizacji pracodawców – reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych», oraz organów administracji rządowej i”;
- 2) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. W skład wojewódzkiej rady zatrudnienia wchodzi marszałek województwa, jako przewodniczący rady, oraz do 20 osób powoływanych spośród przedstawicieli wojewody i działających na terenie województwa:

  - 1) wojewódzkich struktur każdej organizacji związkowej, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 2) wojewódzkich struktur każdej organizacji pracodawców, reprezentatywnej w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych,
  - 3) społeczno-zawodowych organizacji rolników,
  - 4) związków zawodowych rolników indywidualnych,
  - 5) izb rolniczych,
  - 6) jednostek samorządu terytorialnego (województwa, powiatów i gmin).
3. W skład powiatowej rady zatrudnienia wchodzi starosta jako przewodniczący rady oraz do 16 osób powoływanych spośród działających na terenie powiatu:

wyrazy „ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych oraz ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe” zastępuje się wyrazami „organizacje związkowe oraz organizacje pracodawców – reprezentatywne w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080)”.

Art. 20. W ustawie z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80, Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464, z 1993 r. Nr 18, poz. 82 i Nr 60, poz. 280, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 80, poz. 368 i Nr 113, poz. 547, z 1995 r. Nr 1, poz. 2, Nr 95, poz. 474 i Nr 154, poz. 791, z 1996 r. Nr 90, poz. 405, Nr 106, poz. 496, Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 106, poz. 675, Nr 121, poz. 769 i 770 i Nr 123, poz. 777, z 2000 r. Nr 26, poz. 306 i Nr 84, poz. 948 oraz z 2001 r. Nr 3, poz. 18) w art. 37a w ust. 1 w pkt 4 wyrazy „Komisję Trójstronną” zastępuje się wyrazami "Trójstronną Komisję".

Art. 21. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
  - „1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), zwanej dalej «ustawą o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych», ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zadaniami związków zawodowych. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.”;
- 2) w art. 20 w ust. 1 wyrazy „Ogólnokrajowa organizacja międzyzwiązkowa, a także ogólnokrajowy związek zawodowy reprezentatywny dla pracowników większości zakładów pracy mają prawo” zastępuje się wyrazami „Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo”;
- 3) w art. 22 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
  - „1. Organizacja związkowa, reprezentatywna w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, ma prawo wnieść rewizję nadzwyczajną od orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz od prawomocnych orzeczeń organów pozasądowych w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Do rewizji nadzwyczajnej organizacji związkowej stosuje się odpowiednio przepis art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 i Nr 104, poz. 515, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 106, poz. 679, Nr 114, poz. 739 i Nr 144, poz. 971, z 1998 r. Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 75, poz. 853, z 2000 r. Nr 2, poz. 5, Nr 48, poz. 552, Nr 60, poz. 704 i Nr 91, poz. 1008 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 508 i 509 i Nr 98, poz. 1070).”

Lp.	Data powołania	Nazwa zespołu	Przewodniczący
18	15.12.1997	Zespół problemowy do spraw reformy terytorialnej kraju.	Waldemar Bartosz
19	03.07.1998	Zespół problemowy do spraw oceny skutków społecznych reformy w ochronie zdrowia.	Michał Wojtczak Stefan Kubowicz
20	03.07.1998	Zespół problemowy do spraw praw związkowych i pracowniczych.	Janusz Łaznowski
21	03.07.1998	Zespół do spraw rynku pracy i polityki regionalnej.	Marian Osuch

Prace nad ustawą o Komisji Trójstronnej

Na przełomie lat 1999–2000 zapadła decyzja o zorganizowaniu specjalnego Zespołu roboczego ds. przygotowania projektu ustawy o Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych, który pracował w okresie luty–marzec 2000 roku.

Od samego początku istnienia Komisji uznawano potrzebę jej ustawowego umocowania. Zapisy takie zawarte były też w „Pakcie o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”. Również od wielu lat były postulowane przez związki zawodowe i organizacje pracodawców.

Nadanie Komisji Trójstronnej umocowania ustawowego stało się wskazane wraz z wprowadzeniem w nowej Konstytucji zasady mówiącej, że dialog i współpraca partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Polski.

Początkowo przez kilka lat trwały prace nad ustawową regulacją statusu Komisji Trójstronnej w ramach przygotowywanego – w Komisji ds. Reformy Prawa Pracy przy MPiPS – projektu Kodeksu zbiorowego prawa pracy. Miał to być akt prawny regulujący w sposób wyczerpujący tę dziedzinę prawa.

Wstrzymanie prac nad projektem Kodeksu zbiorowego prawa pracy zahamowało na pewien czas działania na rzecz ustawowego umocowania Komisji. W końcu 1999 roku w MPiPS przygotowano nowy projekt ustawy o Komisji Trójstronnej. Ze względu na to, że ustawa dotyczyła instytucji dia-

logu społecznego, zastosowano szczególny tryb przygotowania projektu – wspólnie z partnerami społecznymi.

Od lutego 2000 roku, przez 2 miesiące pracował w MPiPS ww. Zespół roboczy ds. przygotowania projektu ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, w skład którego weszli przedstawiciele: Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, branżowych związków zawodowych, Konfederacji Pracodawców Polskich oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Skład Zespołu uzupełnili eksperci i doradcy stron.

Opracowana przez Zespół nowa wersja projektu ustawy stała się podstawą, przyjętego w czerwcu 2000 roku przez Radę Ministrów, rządowego projektu ustawy o Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz o zmianie niektórych ustaw, który w lipcu 2000 roku został skierowany do Sejmu.

Do Sejmu ostatecznie trafiły dwa projekty ustawy o Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych – projekt poselski (Sojusz Lewicy Demokratycznej) i rządowy.

Na posiedzeniu w dniu 6 lipca 2001 roku Sejm uchwalił „Ustawę o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego”. Senat nie zmienił jej zapisów i jednogłośnie przyjął ją w dniu 2 sierpnia 2001 roku.

Prezydent RP podpisał ustawę w dniu 27 sierpnia 2001 roku. Została ona opublikowana w Dzienniku Ustaw Nr 100, poz. 1080 z dnia 18 września 2001 roku i weszła w życie miesiąc po ogłoszeniu.

Zestawienie liczby posiedzeń plenarnych TK w całym 14-letnim okresie jej działalności obrazuje wykres na następnym stronie:

z misją dobrej woli występują do wojewódzkiej komisji dialogu społecznego o wyrażenie przez nią opinii.

Art. 17c. ⁽²¹⁾ 1. Osobie z misją dobrej woli na czas prowadzenia misji dobrej woli przysługuje zwolnienie od pracy.

2. Osobie z misją dobrej woli przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych przez nią kosztów przejazdu i zakwaterowania określone w umowie zawartej przez tę osobę z wojewodą. Wynagrodzenie to nie może być wyższe od wynagrodzenia określonego dla mediatorów z listy mediatorów, o którym mowa w przepisach dotyczących rozwiązywania sporów zbiorowych.

3. Wynagrodzenie i koszty, o których mowa w ust. 2, są pokrywane ze środków budżetu państwa przeznaczonych na działalność urzędu wojewódzkiego.

Art. 18. 1. W skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego wchodzi przedstawiciele:

- 1) wojewody – jako strona rządowa,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 – jako strona pracowników,
- 3) organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1 – jako strona pracodawców,
- 4) marszałka województwa – jako strona samorządowa.

2. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może zapraszać do udziału w posiedzeniach przedstawicieli powiatów i gmin z terenu województwa.

3. Członków wojewódzkiej komisji dialogu społecznego powołuje i odwołuje wojewoda, który wchodzi w skład tej komisji jako jej przewodniczący.

4. Szczegółowe zasady i tryb działania wojewódzkich komisji dialogu społecznego, a także ustalania ich składu, w tym powoływania i odwoływania członków tych komisji, oraz ich uprawnienia związane z pracą w komisji określa, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

5. Obsługę wojewódzkiej komisji dialogu społecznego zapewnia biuro wojewódzkiej komisji dialogu społecznego będące komórką organizacyjną urzędu wojewódzkiego.

Rozdział 4

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 19. W ustawie z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. z 1985 r. Nr 54, poz. 276, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1996 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 106, poz. 496, z 1998 r. Nr 113, poz. 717 i Nr 162, poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 483 oraz z 2001 r. Nr 76, poz. 809 i 811) w art. 6 w ust. 3

Art. 17. ⁽¹⁸⁾ 1. Do właściwości wojewódzkiej komisji dialogu społecznego należy wyrażanie opinii:

- 1) w sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa,
- 2) w sprawach, o których mowa w art. 2b,
- 3) w sprawach, o których mowa w art. 17b ust. 1 i 4.

2. Na wspólny wniosek strony pracowników i strony pracodawców marszałek województwa jest obowiązany przedstawić wojewódzkiej komisji dialogu społecznego do zaopiniowania projekt strategii rozwoju województwa.

3. Przyjęcie opinii, o której mowa w ust. 1 i 2, wymaga zgody przedstawicieli wszystkich stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego; jeżeli wojewódzka komisja dialogu społecznego nie uzgodni wspólnej opinii, każdej ze stron wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przysługuje prawo wyrażenia stanowiska w sprawie podlegającej opiniowaniu.

4. Opinię w sprawie, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wojewódzka komisja dialogu społecznego przekazuje Komisji.

5. Wszystkie strony wojewódzkiej komisji dialogu społecznego mogą wspólnie zawierać porozumienia. Przedmiotem porozumień mogą być wzajemne zobowiązania stron w sprawach objętych zakresem ich działania. Przepis art. 2a ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 17a. ⁽¹⁹⁾ 1. Wojewódzka komisja dialogu społecznego może rozpatrywać sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i pracownikami, jeżeli uzna te sprawy za istotne dla zachowania spokoju społecznego.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, mogą być na piśmie przedstawiane wojewódzkiej komisji dialogu społecznego przez każdą z jej stron, związki zawodowe i organizacje pracodawców niewchodzące w skład wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, organy administracji publicznej oraz strony, których konflikt dotyczy.

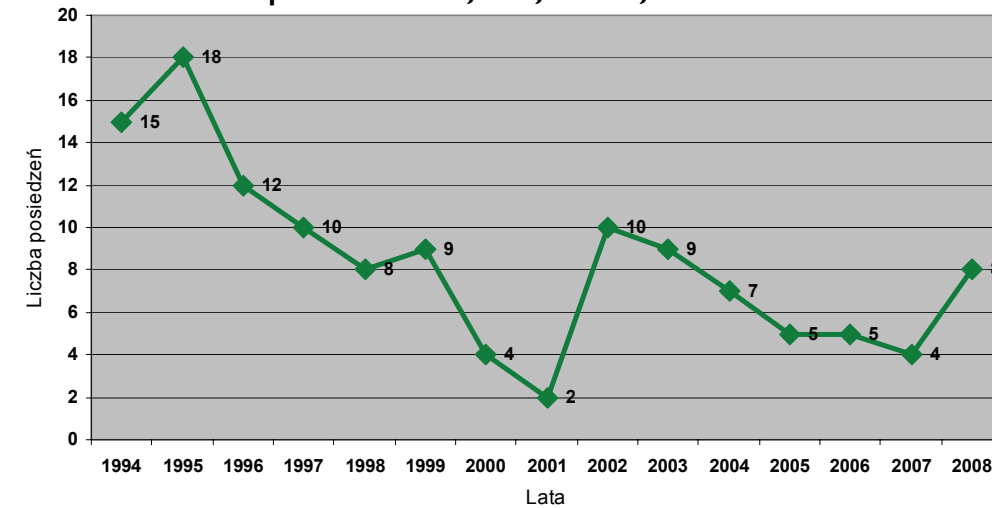
Art. 17b. ⁽²⁰⁾ 1. W sprawach, o których mowa w art. 17a, wojewódzka komisja dialogu społecznego wyraża opinię lub podejmuje uchwałę o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli, którą będzie osoba z listy mediatorów, o której mowa w przepisach o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli wymaga tego interes społeczny, przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego może samodzielnie zdecydować o konieczności wyznaczenia osoby z misją dobrej woli.

3. Z wnioskiem do ministra właściwego do spraw pracy o wyznaczenie osoby, o której mowa w ust. 1, występuje przewodniczący wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

4. Osoba z misją dobrej woli pomaga stronom, których konflikt dotyczy, w jego rozwiązaniu. Jeżeli nie jest możliwe rozwiązanie konfliktu, jego strony lub osoba

Posiedzenia plenarne Komisji Trójstronnej w latach 1994–2008

Przewodniczący Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych w latach 1994–2008

Andrzej Bączkowski,
Maciej Manicki,
Tadeusz Zieliński,
Longin Komołowski,
Jerzy Hausner,
Jacek Piechota,
Krzysztof Michałkiewicz,
Anna Kalata,
Joanna Kluzik-Rostkowska,
Waldemar Pawlak.

Art. 11. 1. Komisja może, w drodze uchwały, powoływać stałe i doraźne zespoły problemowe.

2. Uchwała o powołaniu zespołu określa zadania zespołu oraz jego skład albo sposób ustalenia tego składu.

Art. 12. 1. Pracami Komisji kieruje Prezydium Komisji, w skład którego wchodzi przewodniczący Komisji i wiceprzewodniczący Komisji.

2. Przewodniczącego Komisji wyznacza Prezes Rady Ministrów spośród członków Rady Ministrów będących przedstawicielami Rady Ministrów w składzie Komisji.

3. Przedstawiciele każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, wybierają po jednym wiceprzewodniczącym Komisji.

4. ⁽¹⁶⁾ Prezydium Komisji ustala program działania i harmonogram prac Komisji, porządek posiedzenia Komisji oraz rozpatruje sprawy przekazane przez Komisję.

5. Posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący Komisji.

Art. 13. Komisja uchwała regulamin Komisji, który określa szczegółowe zasady i tryb pracy Komisji, Prezydium Komisji oraz zespołów, o których mowa w art. 11, a także uprawnienia członków Komisji związane z udziałem w jej pracach.

Art. 14. 1. Z posiedzenia Komisji sporządza się komunikat, którego formę i sposób udostępniania określa regulamin Komisji.

2. Komunikat, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności uchwały Komisji i stanowiska stron Komisji.

Art. 15. ⁽¹⁷⁾ 1. Obsługę Komisji zapewnia sekretariat Komisji będący komórką organizacyjną urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

2. Koszty działania Komisji są pokrywane z budżetu państwa w części dotyczącej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy.

Rozdział 3

Wojewódzkie komisje dialogu społecznego

Art. 16. 1. W województwach mogą być tworzone wojewódzkie komisje dialogu społecznego.

2. O utworzeniu wojewódzkiej komisji dialogu społecznego postanawia wojewoda na wspólny wniosek co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, oraz co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Wojewoda postanawia o likwidacji wojewódzkiej komisji dialogu społecznego, jeżeli o odwołanie swoich przedstawicieli z jej składu wystąpią wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, lub wszystkie z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

Prezes Rady Ministrów, zasięgając – w zakresie liczby przedstawicieli samorządu terytorialnego – opinii strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

4. Prezes Rady Ministrów powołuje do składu Komisji i odwołuje ze składu Komisji przedstawicieli:

- 1) Rady Ministrów,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1, na wniosek każdej z tych organizacji,
- 3) organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1, na wniosek każdej z tych organizacji.

5. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje do udziału w pracach Komisji przedstawicieli:

- 1) samorządu terytorialnego, na wniosek strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 2) Prezesa Narodowego Banku Polskiego, na jego wniosek,
- 3) Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na jego wniosek.

6. Osoby powołane do składu Komisji albo do udziału w jej pracach uczestniczą osobiście w pracach Komisji.

Art. 10. ⁽¹⁵⁾ 1. Komisja obraduje na posiedzeniach plenarnych.

2. Komisja podejmuje uchwały na posiedzeniach plenarnych, jeżeli w głosowaniu bierze udział przedstawiciel:

- 1) Rady Ministrów,
- 2) co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1,
- 3) co najmniej jednej z organizacji, o których mowa w art. 7 ust. 1.

3. Podjęcie uchwały przez Komisję na posiedzeniu plenarnym wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu, o którym mowa w ust. 2.

4. Komisja może, w drodze uchwały, zdecydować o podjęciu uchwały w danej sprawie w drodze korespondencyjnego głosowania strony rządowej oraz każdej z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1.

5. Przy podejmowaniu uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania głos w imieniu:

- 1) strony rządowej – oddaje przewodniczący Komisji,
- 2) organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 – oddaje właściwy statutowo organ tych organizacji.

6. Głosowanie korespondencyjne jest ważne, jeżeli wzięty w nim udział wszystkie organizacje, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, oraz strona rządowa.

7. Podjęcie uchwały w drodze korespondencyjnego głosowania wymaga zgody wszystkich biorących udział w głosowaniu.

8. Posiedzenia Komisji odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

9. Komisja, w drodze uchwały, może przekazać Prezydium Komisji rozpatrzenie sprawy należącej do jej kompetencji, z wyjątkiem zadań, których realizacja przez Komisję wynika z odrębnych ustaw.

VIII. Współpraca polsko-ukraińska

Dialog społeczny realizowany w Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych stał się przedmiotem zainteresowania uczestników dialogu społecznego w Ukrainie. Dzięki nawiązaniu współpracy polsko-ukraińskiej na tym polu możliwe stały się wzajemne wizyty przedstawicieli stron dialogu najważniejszych instytucji dialogu krajowego w obu krajach – polskiej Trójstronnej Komisji oraz ukraińskiej Narodowej Trójstronnej Rady Społeczno-Ekonomicznej.

Realizatorem projektu jest Subregionalne Biuro Międzynarodowego Biura Pracy ds. Europy Środkowej i Wschodniej. W ramach projektu zaplanowane zostały misje doradcze jego ekspertów w Ukrainie, a także projektuje się wizytę studyjną przedstawicieli Rządu Ukrainy oraz ukraińskich organizacji partnerów społecznych (związków zawodowych i organizacji pracodawców) w Polsce, w celu zapoznania ich z działaniem polskiej Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych. Pierwsza wizyta przedstawicieli Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS, w ramach współpracy przy programie Międzynarodowej Organizacji Pracy „Dialog społeczny w Ukrainie” miała charakter misji doradczej, odbywała się w dniach 22–27 czerwca 2008 r. i dotyczyła wzmocnienia podstaw instytucjonalnych i prawnych dialogu społecznego na Ukrainie na poziomie krajowym i regionalnym.

Kolejnym elementem współpracy była wizyta – przedstawicieli sekretariatu Narodowej Trójstronnej Rady Społeczno-Ekonomicznej przy Prezydencie Ukrainy – w Polsce, która miała miejsce w dniach 2–6 listopada 2008 r. W trakcie wizyty odbyły się spotkania z dyrektorem oraz pracownikami Departamentu Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS, polskimi partnerami społecznymi z Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, sekretarzami wojewódzkich komisji dialogu społecznego oraz dyrektorem Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”.

W ramach kontynuacji współpracy, w dniach 18–21 listopada 2008 r., odbył się wyjazd polskiej delegacji, w składzie partnerzy społeczni i eksperci rządowi, do Kijowa. W trakcie tej wizyty doszło do się spotkania z przedstawicielami ukraińskich organizacji związków zawodowych i pracodawców

oraz wiceministrem pracy i polityki społecznej Ukrainy. Ponadto polska delegacja wzięła udział w konferencji na temat dialogu społecznego w Ukrainie – jego osiągnięć i dalszych wyzwaniach.

Głównymi tematami omawianymi na spotkaniach były:

1. Uregulowania prawne oraz praktyczne aspekty funkcjonowania Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz Wojewódzkich Komisji Dialogu Społecznego;
2. Porównanie uregulowań prawnych w obszarze dialogu społecznego obowiązujących w Polsce i w Ukrainie oraz przedyskutowanie ewentualnej implementacji polskich rozwiązań przez stronę ukraińską na poziomie krajowym i regionalnym – wskazanie wad i zalet tej formy dialogu;
3. Trójstronne Zespoły Branżowe – formalna i praktyczna strona ich funkcjonowania – wskazanie zalet prowadzonego na forum TZB dialogu sektorowego;
4. Skuteczność działań podejmowanych przez polskie instytucje i ciała dialogu społecznego poziomu krajowego, regionalnego i branżowego (sektorowego);
5. Praktyczne wskazówki dotyczące implementacji doświadczeń polskich z zakresu trójstronnego dialogu społecznego na poziomie branżowym przez stronę ukraińską;
6. Porównanie faktycznej działalności i skuteczności instytucji i ciał dialogu społecznego wszystkich szczebli w Polsce z funkcjonującymi w Ukrainie – Narodową Trójstronną Radą Społeczno-Ekonomiczną przy Prezydencie Ukrainy – dialog na poziomie krajowym oraz Radami Obwodowymi i Terytorialnymi Radami Społeczno-Gospodarczymi – dialog na poziomie regionalnym.

Tak jak polscy partnerzy społeczni i administracja rządowa mieli możliwość w latach 90. ubiegłego wieku zapoznać się – dzięki projektom struktur międzynarodowych i unijnych (MOP, PHARE) oraz współpracy dwustronnej – z dorobkiem instytucjonalnym krajów UE w zakresie dialogu społecznego, tak teraz taka pomoc adresowana jest do ukraińskich partnerów społecznych i powstających tam struktur dialogu.

W ramach kontynuacji tej bilateralnej współpracy planowana jest w pierwszym kwartale 2009 roku wizyta ukraińskich partnerów społecznych w Polsce.

3) ⁽¹²⁾ działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

4. ⁽¹³⁾ Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 pracowników zatrudnionych przez pracodawców zrzeszonych w organizacji pracodawców, których podstawowy rodzaj działalności określony jest w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja pracodawców ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację pracodawców przy ustalaniu liczby pracowników, o której mowa w ust. 3, nie uwzględnia pracowników zatrudnionych przez tych spośród zrzeszanych pracodawców, którzy są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności byli zrzeszeni w reprezentatywnej organizacji pracodawców mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

5. Strona pracodawców może zapraszać do udziału w pracach Komisji, z głosem doradczym, przedstawicieli organizacji pracodawców niespełniających kryteriów określonych w ust. 3 i 4 oraz przedstawicieli organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 8. ⁽¹⁴⁾ 1. Wnioski organizacji związkowych, o których mowa w art. 6 ust. 2, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

2. Wnioski organizacji pracodawców, o których mowa w art. 7 ust. 3, o stwierdzenie ich reprezentatywności rozpatruje sąd okręgowy w Warszawie, który wydaje w tej sprawie orzeczenie w ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku, w trybie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu niemrocesowym.

3. Z wnioskami, o których mowa w ust. 1 i 2, organizacje związkowe i organizacje pracodawców występują co 4 lata. Okres 4 lat liczy się od dnia uprawnomocnienia się uprzednio wydanego orzeczenia.

4. Z upływem 4 lat od uprawnomocnienia się orzeczenia o stwierdzeniu reprezentatywności organizacja związkowa i organizacja pracodawców traci uprawnienia organizacji reprezentatywnej w rozumieniu art. 6 i art. 7, chyba że udokumentuje Prezydium Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych złożenie wniosku o ponowne stwierdzenie reprezentatywności. W takim przypadku organizacja ta zachowuje status organizacji reprezentatywnej do czasu uprawnomocnienia się orzeczenia sądu o ponownym stwierdzeniu reprezentatywności.

Art. 9. 1. Każda z organizacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1, ma równą liczbę przedstawicieli w składzie Komisji.

2. Liczbę przedstawicieli, o której mowa w ust. 1, określa Komisja w drodze uchwały.

3. Liczbę przedstawicieli Rady Ministrów w składzie Komisji oraz liczbę przedstawicieli samorządu terytorialnego biorących udział w pracach Komisji określa

3. W pracach Komisji biorą udział, z głosem doradczym, przedstawiciel Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz przedstawiciel Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 5. 1. Stronę rządową w Komisji reprezentują przedstawiciele Rady Ministrów wskazani przez Prezesa Rady Ministrów.

2. Strona rządowa może zapraszać do udziału w pracach komisji z głosem doradczym przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej oraz przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 6. ⁽⁹⁾ 1. Stronę pracowników w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji związkowych.

2. Za reprezentatywne organizacje związkowe uznaje się ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), które spełniają łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszają, z zastrzeżeniem ust. 3, więcej niż 300.000 członków będących pracownikami,
- 2) działają w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej.

3. Przy ustalaniu kryterium liczebności, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, uwzględnia się nie więcej niż po 100.000 członków organizacji związkowej będących pracownikami zatrudnionymi w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), o której mowa w przepisach o statystyce publicznej. Organizacja związkowa ubiegająca się o uznanie jej za reprezentatywną organizację związkową przy ustalaniu liczby pracowników, o której mowa w ust. 2, nie uwzględnia pracowników zrzeszonych w tych spośród jej organizacji członkowskich, które są lub w okresie roku przed złożeniem wniosku o stwierdzenie reprezentatywności były zrzeszone w reprezentatywnej organizacji związkowej mającej przedstawicieli w składzie Komisji.

4. Strona pracowników może zapraszać do udziału w pracach Komisji, z głosem doradczym, przedstawiciele związków zawodowych i organizacji związkowych niespełniających kryteriów określonych w ust. 2 i 3 oraz przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych.

Art. 7. 1. Stronę pracodawców w Komisji reprezentują przedstawiciele reprezentatywnych organizacji pracodawców.

2. ⁽¹⁰⁾ (uchylony).

3. ⁽¹¹⁾ Za reprezentatywne uznaje się organizacje pracodawców, które spełniają łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszają pracodawców zatrudniających, z zastrzeżeniem ust. 4, więcej niż 300.000 pracowników,
- 2) mają zasięg ogólnokrajowy,

IX. Badania oraz perspektywy dialogu społecznego i TK w ramach PO KL

Programy unijne oparte o fundusze strukturalne UE w nowej perspektywie finansowej na lata 2008–2013, otworzyły możliwości realizacji, także w obszarze dialogu społecznego – kompleksowych badań i rozwoju różnych podmiotów dialogu, w tym najważniejszej instytucji dialogu społecznego w Polsce – Trójstronnej Komisji.

Wynikiem starań partnerów społecznych wśród priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w Priorytecie V Dobre rządzenie zapisane zostało Działanie 5.5: Rozwój dialogu społecznego. Realizowane będzie poprzez działania o charakterze systemowym, prowadzone przez beneficjenta systemowego – Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego MPiPS oraz wsparcie w formie konkursów ogłaszanych i prowadzonych przez Departament Wdrażania Funduszy MPiPS.

W ramach Działania 5.5.1 – Wsparcia systemowego dla dialogu społecznego przewidziane zostały następujące formy wsparcia:

- studia, analizy, ekspertyzy na temat dialogu społecznego, jego kondycji, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu,
- upowszechnienie współpracy w zakresie uzgadniania polityki publicznych pomiędzy administracją publiczną i partnerami społecznymi,
- wsparcie udziału partnerów społecznych w pracach europejskich struktur dialogu społecznego.

Jako grupy docelowe wskazane zostały reprezentatywne, w rozumieniu ustawy o TK, związki zawodowe i organizacje pracodawców, administracja rządowa i samorządowa, jednostki naukowo-badawcze oraz szkoły wyższe.

Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego rozpoczął w latach 2008–2009 realizację pierwszego projektu systemowego „Poprawa funkcjonowania systemu dialogu społecznego oraz wzmocnienie instytucji i uczestników dialogu społecznego”.

Projekt ma charakter badawczo-koncepcyjny, a jego celem jest stworzenie rekomendacji dla rozwoju dialogu społecznego, w tym dla jego instytucji i uczestników, aby móc zaplanować właściwe działania służące

poprawie funkcjonowania systemu dialogu społecznego w Polsce. W ramach projektu realizowane są 3 kluczowe komponenty prowadzące do osiągnięcia tego celu:

1. Analiza stanu dialogu społecznego;
2. Modelowy system kształcenia uczestników dialogu społecznego;
3. Przygotowanie koncepcji wsparcia eksperckiego dialogu społecznego.

Komponent pierwszy: Analiza stanu dialogu społecznego obejmuje:

- analizę instytucji dialogu społecznego,
- analizę systemu instytucjonalnego (w tym Trójstronna Komisja, trójstronne zespoły branżowe, wojewódzkie komisje dialogu społecznego),
- analizę dialogu społecznego na poziomie zakładowym,
- analizę uczestników dialogu społecznego.

Wynikiem analiz będzie kompleksowa diagnoza wskazanych obszarów oraz rekomendacje strategiczne.

Wyłoniony został panel ekspertów złożonych z przedstawicieli reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, naukowców i pracowników DDP, którego zadaniem jest, między innymi, opracowanie ostatecznej koncepcji badań, weryfikowanie ich wyników oraz sformułowanie diagnozy i rekomendacji dla dialogu społecznego.

Badacze w oparciu o zgromadzoną dokumentację, poprzez badania ankietowe, fokusowe oraz indywidualne wywiady będą analizować aspekty prawne, proceduralne i organizacyjne w funkcjonowaniu TK, powiązania i wzajemne relacje stron zasiadających w TK.

Komponent Modelowy system kształcenia obejmuje:

- badanie potrzeb edukacyjnych uczestników dialogu społecznego,
- stworzenie profili wiedzy uczestników dialogu na poziomie: zakładowym, regionalnym oraz ogólnokrajowym,
- opracowanie programu kształcenia,
- przeprowadzenie szkoleń pilotażowych.

Komponent dotyczący Koncepcji instytucjonalnego wsparcia eksperckiego obejmuje:

- analizę wybranych modeli wsparcia uczestników ds. w krajach UE,
- wizyty studyjne,
- opracowanie koncepcji wsparcia instytucjonalnego polskich uczestników dialogu społecznego.

6. Strony pracowników i pracodawców zajmują, w terminie do dnia 20 lipca każdego roku, wspólne stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.

7. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 6, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w terminie do dnia 25 lipca, zająć stanowisko w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny.

8. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 7, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny, opinię w sprawie założeń projektu budżetu państwa na rok następny może przedstawić, w terminie do dnia 31 lipca, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

9. Strona rządowa, nie później niż 20 dni przed przedstawieniem projektu ustawy budżetowej Sejmowi, kieruje projekt ustawy budżetowej na rok następny wraz z uzasadnieniem do Komisji w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców.

10. Strony pracowników i pracodawców zajmują wspólne stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, nie później niż w 6 dniu roboczym po dniu, w którym otrzymały ten projekt.

11. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 10, strony nie uzgodnią wspólnego stanowiska, każda ze stron może, w ciągu następnych 3 dni roboczych, zająć stanowisko w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny.

12. W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 11, strona nie uzgodni stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny, opinię w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok następny może przedstawić, w ciągu następnych 2 dni roboczych, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

13. Terminy, o których mowa w ust. 1-8, Komisja może zmieniać na wniosek strony rządowej.

14. ⁽⁸⁾ Nieprzedstawienie propozycji, o której mowa w ust. 4, oraz opinii, o których mowa w ust. 8 i 12, w terminie wyznaczonym odpowiednio w każdym z tych przepisów lub w terminie ustalonym przez Komisję, oznacza rezygnację z prawa do ich wyrażenia.

Rozdział 2

Skład i organizacja Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych

Art. 4. 1. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele strony rządowej, strony pracowników oraz strony pracodawców.

2. W pracach Komisji biorą udział przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, z głosem doradczym, w zakresie dotyczącym wykonywania zadań publicznych przez samorząd terytorialny.

3. Każda ze stron Komisji może wezwać inną stronę Komisji do zajęcia stanowiska w sprawie, którą uzna za mającą duże znaczenie społeczne lub gospodarcze.

4. Strona pracowników i strona pracodawców Komisji mogą zawierać ponadzakładowe układy zbiorowe pracy obejmujące ogół pracodawców zrzeszonych w organizacjach, o których mowa w art. 7 ust. 1, lub grupę tych pracodawców oraz pracowników zatrudnionych przez tych pracodawców, a także porozumienia określające wzajemne zobowiązania tych stron.

5. ⁽¹⁾ Do układów, o których mowa w ust. 4, stosuje się przepisy art. 239–241¹³ Kodeksu pracy, z wyłączeniem art. 241² § 2 oraz art. 241⁹ § 3–5.

Art. 2a. ⁽²⁾ 1. Wszystkie strony Komisji mogą wspólnie zawierać porozumienia.

2. Przedmiotem porozumień są wzajemne zobowiązania stron służące realizacji celów, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 2.

3. Porozumienia określają w szczególności:

- 1) czas obowiązywania,
- 2) tryb dokonywania zmian treści,
- 3) tryb rozwiązania,
- 4) przypadki wygaśnięcia,
- 5) tryb rozstrzygnięcia kwestii spornych.

Art. 2b. ⁽³⁾ 1. Komisja może przekazać sprawę o zasięgu wojewódzkim, o której mowa w art. 1 ust. 3 i art. 2 ust. 1, wojewódzkiej komisji dialogu społecznego.

2. W sprawie przekazania komisja podejmuje uchwałę.

Art. 3. 1. ⁽⁴⁾ Strona rządowa, w terminie do dnia 10 maja każdego roku, przedstawia Komisji wstępną prognozę wielkości makroekonomicznych stanowiących podstawę do prac nad projektem ustawy budżetowej na rok następny.

2. ⁽⁵⁾ Strony pracowników i pracodawców, w terminie do dnia 20 maja każdego roku, przedstawiają wspólną propozycję w sprawie wzrostu w następnym roku:

- 1) wynagrodzeń w gospodarce narodowej, w tym w państwowej sferze budżetowej oraz u przedsiębiorców, a także minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- 2) emerytur i rent z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. ⁽⁶⁾ W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 2, strony pracowników i pracodawców nie przedstawią wspólnej propozycji, każda z tych stron może, w terminie do dnia 25 maja, przedstawić swoją propozycję w każdej ze spraw, o których mowa w ust. 2.

4. ⁽⁷⁾ W przypadku gdy w terminie, o którym mowa w ust. 3, strona nie przedstawi propozycji w sprawach, o których mowa w ust. 2, propozycję w każdej ze spraw może przedstawić, w terminie do dnia 30 maja, każda z organizacji, której przedstawiciele reprezentują stronę w Komisji.

5. Strona rządowa, w terminie do dnia 15 czerwca każdego roku, kieruje założenia projektu budżetu państwa na rok następny do Komisji w celu zajęcia stanowiska przez strony pracowników i pracodawców.

Ponadto w obszarze promocji dialogu zaplanowano stworzenie strony internetowej stanowiącej podstawę dla interaktywnej platformy internetowej. Natomiast w ramach Poddziałania 5.5.2 – Wzmocnienie uczestników dialogu społecznego realizowane są projekty konkursowe. Grupami docelowymi w projektach składanych w drodze konkursowej mogą być:

- instytucje dialogu społecznego,
- organizacje pracodawców i pracowników,
- członkowie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych oraz Wojewódzkich Komisji Dialogu Społecznego,
- członkowie związków zawodowych i organizacji pracowników.

W ramach ogłaszanych konkursów dofinansowanie mogły uzyskać następujące typy projektów:

- studia, analizy, ekspertyzy nt. dialogu społecznego, jego kondycji, perspektyw i barier w rozwoju oraz potrzeb uczestników dialogu,
- wsparcie udziału partnerów społecznych w pracach europejskich struktur dialogu społecznego,
- tworzenie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwój dialogu społecznego,
- tworzenie i wdrażanie programów rozwoju organizacji ukierunkowanych na poprawę efektywności procesów zarządczych i komunikacyjnych, usprawnienie funkcjonowania systemów informacyjnych,
- tworzenie i wdrażanie programów podnoszących kwalifikacje eksperckie,
- wspieranie współpracy partnerów społecznych na poziomie terytorialnym i branżowym.

Z założenia działania realizowane w ramach konkursów mają być komplementarne wobec działań o charakterze systemowym i je wspierać.

Rodzaje podmiotów uprawionych do składania wniosków, grupy docelowe podejmowanych w projektach działań, rodzaje działań możliwych do dofinansowania oraz wysokość dostępnych środków, w tym alokacja na rok 2008 – zostały uzgodnione w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi.

W ramach przeprowadzonego w 2008 r. konkursu wpłynęły łącznie 53 wnioski, z czego 37 przeszło pozytywnie ocenę formalną.

**Tekst jednolity ustawy po nowelizacji
z dnia 8 października 2004 roku***

Dz.U.01.100.1080		
2002-01-01	zm. Dz.U.01.154.1793	art. 5
2002-02-23	zm. Dz.U.02.10.89	art. 1
2002-07-01	zm. Dz.U.01.154.1800	art. 39
2003-01-01	zm. Dz.U.02.240.2056	art. 1
2004-11-23	zm. Dz.U.04.240.2407	art. 1

USTAWA

z dnia 6 lipca 2001 r.

**o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych
i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego**

(Dz.U. z dnia 18 września 2001 r.)

Rozdział 1

**Cel i zadania Trójstronnej Komisji
do Spraw Społeczno-Gospodarczych**

Art. 1. 1. Trójstronna Komisja do Spraw Społeczno-Gospodarczych, zwana dalej „Komisją”, stanowi forum dialogu społecznego prowadzonego dla godzenia interesów pracowników, interesów pracodawców oraz dobra publicznego.

2. Celem działalności Komisji jest dążenie do osiągnięcia i zachowania pokoju społecznego.

3. Do kompetencji Komisji należy prowadzenie dialogu społecznego w sprawach wynagrodzeń i świadczeń społecznych oraz w innych sprawach społecznych lub gospodarczych, a także realizacja zadań określonych w odrębnych ustawach.

Art. 2. 1. Każdej ze stron Komisji przysługuje prawo wniesienia pod obrady Komisji sprawy o dużym znaczeniu społecznym lub gospodarczym, jeżeli uzna, że jej rozwiązanie jest istotne dla zachowania pokoju społecznego.

2. Każda ze stron Komisji, również wspólnie z inną stroną Komisji, może zająć stanowisko w każdej sprawie dotyczącej polityki społecznej lub gospodarczej.

Podsumowanie

Rok 2008 był okresem intensyfikacji prac Komisji, co związane było przede wszystkim z charakterem i rangą wniesionych pod jej obrady tematów.

Za niewątpliwy sukces uznać należy pierwsze w historii Komisji porozumienie w sprawie minimalnego wynagrodzenia. Rozpoczęto również prace nad rozwiązaniami w kluczowych kwestiach społeczno-gospodarczych. Dzięki staraniom partnerów społecznych i Przewodniczącego Komisji w 2008 r. Telewizja Polska uruchomiła cykliczny program publicystyczny z udziałem członków reprezentatywnych organizacji partnerów społecznych, w trakcie którego omawiane są najistotniejsze tematy społeczno-gospodarcze.

Był to również rok ciężkich prac i negocjacji nad projektem ustawy o emeryturach pomostowych, które nigdy wcześniej nie były tak zaawansowane. Niestety pomimo wielogodzinnych rozmów i zaangażowania wszystkich stron, nie udało się osiągnąć kompromisu i uzgodnić akceptowanego przez wszystkie strony, projektu ustawy o emeryturach pomostowych.

Nie osiągnięto również konsensusu w innych kwestiach, które należą do kompetencji Komisji, jak choćby ustalenie wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w sferze budżetowej, czy zwiększenie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent.

W związku z obecną sytuacją ekonomiczno-gospodarczą na świecie i w Polsce, pojawiły się także nowe oczekiwania w stosunku do Komisji Trójstronnej. Wszystkie strony widzą potrzebę zajęcia się przez Komisję pojawiającymi się problemami i poszukiwaniem przez nią propozycji rozwiązań. Dlatego 2009 rok będzie bez wątpienia dla Trójstronnej Komisji trudny i pełen wyzwań.

Ponadto te kilkanaście lat prowadzenia dialogu społecznego w Polsce oraz funkcjonowania jego instytucji uświadomiło wszystkim uczestnikom tego procesu, że niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do wprowadzenia zmian i przygotowania nowych rozwiązań w tej dziedzinie. Jest to szczególnie ważne, jeśli dialog społeczny ma być efektywny i odpowiadać zmieniającej się rzeczywistości.

ZAŁĄCZNIKI:

- 1. Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego**
- 2. Regulamin działania TK**
- 3. Zakres prac zespołów problemowych TK**
- 4. Kalendarium prac ustawowych TK**
- 5. Informacja o organizacjach wchodzących w skład TK i biorących udział w pracach**
- 6. Ustawa o związkach zawodowych**
- 7. Ustawa o organizacjach pracodawców**